

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणम्

तृतीयाष्टकं – प्रपाठकः 1 - 6

Table of Contents

3. कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे तृतीयाष्टकं	7
3.1 प्रथमः प्रपाठकः-नक्षत्रेष्टीनां याज्याऽनुवाक्या ब्राह्मणानि	7
3.1.1 अनुवाकं 1 – देवनक्षत्राणां याज्यानुवाक्याः	7
3.1.2 अनुवाकं 2 – यमनक्षत्राणां याज्यानुवाक्याः	12
3.1.3 अनुवाकं 3 – चान्द्रमसादीनां सप्तनामिष्टीनां याज्यानुवाक्याः	17
3.1.4 अनुवाकं 4 – देव नक्षत्रेष्टिब्राह्मणम्	19
3.1.5 अनुवाकं 5 – यमनक्षत्रेष्टिब्राह्मणम्	26
3.1.6 अनुवाकं 6 – चान्द्रमसादीष्टिब्राह्मणम्	34
Appendix (of expansions)	41
3.2 द्वितीयः प्रपाठकः – दशपूर्णमासेष्टिब्राह्मणम्	45
3.2.1 अनुवाकं 1 – वथसापाकरणम्	45
3.2.2 अनुवाकं 2 – बर्हिःहरणम्	48
3.2.3 अनुवाकं 3 – दोहनम्	52
3.2.4 अनुवाकं 4 – हविर्निर्वापः	57
3.2.5 अनुवाकं 5 – व्रीह्यवघातः	61
3.2.6 अनुवाकं 6 – तण्डुलपेषणम्	66
3.2.7 अनुवाकं 7 – कपालोपधानम्	68
3.2.8 अनुवाकं 8 – पुरोडाशानिष्पादनम्	71
3.2.9 अनुवाकं 9 – वेदिकरणम्	76

3.2.10 अनुवाकं 10 – इध्माबर्हिः सादनम्.....	83
3.3 तृतीयाष्टके तृतीय प्रपाठकः – दर्शपूर्णमासेष्टिब्राह्मणम्	87
3.3.1 अनुवाकं 1 – स्त्रुक्संमार्गः.....	87
3.3.2 अनुवाकं 2 – सम्मार्जनानामग्नौ प्रहरणम्	89
3.3.3 अनुवाकं 3 – पत्नीसंनहनम्.....	92
3.3.4 अनुवाकं 4 – आज्योत्पवनम्.....	94
3.3.5 अनुवाकं 5 – आज्यग्रहणम्	97
3.3.6 अनुवाकं 6 – स्त्रुक्सादनम्	99
3.3.7 अनुवाकं 7 – आघारः	104
3.3.8 अनुवाकं 8 – इडाभक्षणम्	109
3.3.9 अनुवाकं 9 – प्रस्तरप्रहारादिकम्	114
3.3.10 अनुवाकं 10 – पत्नीयोक्रविमोकः.....	119
3.3.11 अनुवाकं 11 – उपवेषोपगूहनम्.....	121
3.4 तृतीयाष्टके चतुर्थः प्रपाठकः – पुरुषमेधः	125
3.4.1 ॐ 3.4.19 –पुरुषमेधः	125
3.5 तृतीयाष्टके पञ्चमः प्रपाठकः – इष्टिहौत्रम्.....	134
3.5.1 अनुवाकं 1 – होतुर्जपः पुरस्तात् सामिधेनीनाम्	134
3.5.2 अनुवाकं 2 – सामिधेनीमन्वाह	134
3.5.3 अनुवाकं 3 – प्रमुक्त्वा निविदोऽनूच्य देवता आवाहयति.....	136
3.5.4 अनुवाकं 4 – सूचावादापयति.....	136

3.5.5 अनुवाकं 5 – प्रयाजाः.....	137
3.5.6 अनुवाकं 6 – अज्यभागयोः पुरोनुवाक्ये.....	137
3.5.7 अनुवाकं 7 – हविषां याज्यानुवाक्याः.....	138
3.5.8 अनुवाकं 8 – इडोपाह्वानाम्.....	141
3.5.9 अनुवाकं 9 – अनूयाजाः	143
3.5.10 अनुवाकं 10 – सूक्तावाकः.....	143
3.5.11 अनुवाकं 11 – शंयुवाकः.....	146
3.5.12 अनुवाकं 12 – पत्नीसंयाजानां याज्यानुवाक्याः.....	146
3.5.13 अनुवाकं 13 – पत्नीसंयाजे सोमाह्वानम्.....	147
Appendix (of expansions)	150
3.6 तृतीयाष्टके षष्ठः प्रपाठकः – पशुहौत्रम्.....	152
3.6.1 अनुवाकं 1 – यूपसंस्काराः	152
3.6.2 अनुवाकं 2 – प्रयाजविषया मैत्रावरुणप्रैषाः.....	154
3.6.3 अनुवाकं 3 – आप्रिय प्रयाजानां याज्याः	157
3.6.4 अनुवाकं 4 – पर्यग्निकरणीया ऋचः	159
3.6.5 अनुवाकं 5 – मैत्रावरुणप्रैषः.....	160
3.6.6 अनुवाकं 6 – होतुरधिगुप्रैषः	160
3.6.7 अनुवाकं 7 – स्तोकविषयं मैत्रावरुणानुवचनम्.....	162
3.6.8 अनुवाकं 8 – वपा पुरोडाशस्विष्टकृतां पुरोनुवाक्याः प्रैषाश्च	163
3.6.9 अनुवाकं 9 – तेषामेव याज्याः	164

3.6.10 अनुवाकं 10 – मनोतासूक्तम्.....	164
3.6.11 अनुवाकं 11 – हविर्वनस्पतिस्विष्टकृतां पुरोनुवाक्याः प्रैषाश्च.....	167
3.6.12 अनुवाकं 12 – तेषामेव याज्याः	169
3.6.13 अनुवाकं 13 – अनूयाजप्रैषाः	170
3.6.14 अनुवाकं 14 – अनूयाजयाज्याः	173
3.6.15 अनुवाकं 15 – सूक्तवाकप्रैषाः.....	174

=====

Version Notes

1st Version Number 0.0 dated 25th November 2017

2nd and Current Version Number 1.0 dated 31st December 2019

1. This Version replaces earlier version “0.0” dated November 25, 2017.
2. We have marked ‘||’ (double ruk) at the end of vedic statements based on the book released under “Anandashram Series on Taittirya Brahmanam containing bashya of Scholar Sayanacharya, 3d Edition published in 1979.
3. We have standardised some of the conventions and formatted this compilation to make reading easier.
4. We have/shall include Paata Bhedams in brackets wherever found applicable to the best of our efforts.

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

3.कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे तृतीयाष्टकं

3.1 प्रथमः प्रपाठकः—नक्षत्रेष्टीनां याज्याऽनुवाक्या ब्राह्मणानि

3.1.1 अनुवाकं 1 – देवनक्षत्राणां याज्यानुवाक्याः

T.B.3.1.1.1

अ॒ग्नि॒र्नः॑ पा॒तु कृ॑त्ति॒काः । नक्ष॑त्रं दे॒वमि॑न्द्रि॒यम् । इ॒दमा॑सां वि॒चक्ष॑णम् ।
ह॒वि॒रासं॑ जु॒होत॑न ॥ यस्य॑ भा॒न्ति र॒श्मयो॑ यस्य॑ के॒तवः॑ ।
यस्ये॒मा वि॒श्वा भु॑व॒नानि॑ सर्वा॑ । स कृ॑त्ति॒काभि॑र॒भि स॒म्व॑सा॒नः ।
अ॒ग्नि॒र्नो दे॒वः सु॑वि॒ते द॑धातु ॥ प्र॒जाप॑ते रोहि॒णी वे॑तु प॒त्नी ।
वि॒श्वरू॑पा बृ॒हती चि॒त्रभा॑नुः । 1 (10)

T.B.3.1.1.2

सा नो॑ य॒ज्ञस्य॑ सु॒वि॒ते द॑धातु । यथा॑ जी॒वेम॑ श॒रदः॑ स॒वीराः॑ ॥
रोहि॒णी दे॒व्युद॑गात् पु॒रस्ता॑त् । वि॒श्वा रू॒पाणि॑ प्र॒तिमो॑द॒माना ।
प्र॒जाप॑तिꣳ ह॒विषा॑ व॒र्द्धय॑न्ती । प्रि॒या दे॒वाना॑—मु॒पया॑तु य॒ज्ञम् ॥

सोमो॑ राजा॑ मृ॒गशी॑र्षेण॒ आगन् । शिवं॑ नक्ष॒त्रं प्रि॒यमस्य॑ धाम ।
आ॒प्याय॑मानो बहु॒धा जने॑षु । रेतः॑ प्र॒जां य॑ज॒माने द॑धातु ॥ 2 (10)

T.B.3.1.1.3

यत् ते॑ नक्ष॒त्रं मृ॒गशी॑र्षमस्ति । प्रि॒यं रा॑जन् प्रि॒यत॑मं प्रि॒याणा॑म् ।
तस्मै॑ ते सोम ह॒विषा॑ वि॒धेम । शन्न॑ ए॒धि द्वि॒पदे॑ शं चतु॑ष्पदे ॥
आ॒र्द्रया॑ रु॒द्रः प्र॑थ॒मान ए॒ति । श्रेष्ठो॑ दे॒वानां॑ पतिर॒घ्नियाना॑म् ।
नक्ष॑त्रमस्य ह॒विषा॑ वि॒धेम । मा नः॑ प्र॒जां री॑रिषन् मोत वी॒रान् ॥
हेती॑ रु॒द्रस्य॑ परि॒णो वृ॑णक्तु । आ॒र्द्रा नक्ष॑त्रं जुषतां ह॒विर्नः॑ । 3 (10)

T.B.3.1.1.4

प्रमु॑ञ्चमानौ दुरि॒तानि॑ वि॒श्वा । अपा॑घशं सं नुदतामरातिम् ॥
पुन॑र्नो दे॒व्यदि॑तिः स्पृ॒णोतु॑ । पुन॑र्वसू नः पुन॑रेतां य॒ज्ञम् ।
पुन॑र्नो दे॒वा अ॒भिय॑न्तु सर्वे । पुनः॑ पुन॑र्वो ह॒विषा॑ यजामः ॥
ए॒वा न दे॒व्यदि॑तिरन॒र्वा । वि॒श्वस्य॑ भ॒र्त्री ज॑गतः प्रति॒ष्ठा ।
पुन॑र्वसू ह॒विषा॑ व॒र्द्धय॑न्ती । प्रि॒यं दे॒वाना॑-मप्ये॒तु पा॑थः ॥ 4 (10)

T.B.3.1.1.5

बृ॒ह॒स्प॒तिः॑ प्र॒थ॒मं जा॒य॒मा॒नः॑ । ति॒ष्यं॑ नक्ष॒त्रम॒भि सं॒ब॒भू॒व ।
 श्रे॒ष्ठो दे॒वानां॑ पृ॒त॒ना॒सु जि॒ष्णुः॑ । दि॒शोऽनु॑ सर्वा॒ अभ॑य॒न्नो अ॒स्तु ॥
 ति॒ष्यः पु॒रस्ता॑दु॒त म॑द्ध्य॒तो नः॑ । बृ॒ह॒स्प॒ति र्नः॑ परि॒पातु॑ प॒श्चात् ।
 बा॒धे॒तान् द्वेषो॑ अभ॑यं कृ॒णुता॑म् । सु॒वीर्य॑स्य प॒तयः॑ स्याम ॥
 इ॒दꣳ स॒र्पेभ्यो॑ ह॒वि॒रस्तु॑ जुष्टम् ।
 आ॒श्रे॒षा ये॒षा-म॑नु॒यन्ति॑ चे॒तः । 5 (10)

T.B.3.1.1.6

ये अ॒न्तरि॑क्षं पृ॒थि॒वीं क्षि॒यन्ति॑ । ते॒नः सर्पा॑सो ह॒व॒मा॒गमि॑ष्ठाः ॥
 ये रो॒च॒ने सूर्य॑स्यापि सर्पाः । ये दि॒वं दे॒वीम॑नु स॒ञ्च॒रन्ति॑ ।
 ये॒षामा॑श्रे॒षा अ॑नु॒यन्ति॑ का॒मम् ॥ तेभ्यः॑ स॒र्पेभ्यो॑ म॒धुम॑ज्जुहोमि ॥
 उप॑हू॒ताः पि॒तरो॑ ये म॒घासु॑ । म॒नो॑ज॒वसः॑ सु॒कृतः॑ सु॒कृ॒त्याः ।
 ते नो॑ नक्ष॒त्रे ह॒व॒मा॒गमि॑ष्ठाः । स्व॒धाभि॑ र्य॒ज्ञं प्र॑य॒तं जु॑षन्ताम् ॥ 6 (10)

T.B.3.1.1.7

ये अ॒ग्नि॒दग्धा॑ येऽन॒ग्नि-द॑ग्धाः । येऽमु॒ल् लो॒कं पि॒तरः॑ क्षि॒यन्ति॑ ।
 याꣳश्च॑ वि॒द्वयाꣳ उ च॑ न प्र॒वि॒द्व । म॒घासु॑ य॒ज्ञꣳ सु॒कृतं॑ जुषन्ताम् ॥

गवां॑ पतिः॑ फल्गु॑नीनामसि॑ त्वम् । तदर्य॑मन् वरुण॑ मित्र॑ चारु॑ ।
तं त्वा॑ वय॑ꣳ स॒नितार॑ꣳ स॒नीनाम् । जी॒वा जी॑वन्तमुप॑ सम्॑विशेम ॥
येने॑मा वि॒श्वा भु॑वनानि॑ सज्जि॑ता ।
यस्य॑ दे॒वा अनु॑ सम्॑यन्ति॒ चेतः॑ । 7 (10)

T.B.3.1.1.8

अ॒र्यमा॑ रा॒जाऽज॑रस्तुवि॒ष्मान् । फल्गु॑नीना-मृष॑भो रौर॑वीति ॥
श्रेष्ठो॑ दे॒वानां॑ भग॒वो भगा॑सि । तत्त्वा॑ वि॒दुः फल्गु॑नीस्तस्य॑ वि॒त्तात् ।
अ॒स्मभ्यं॑ क्ष॒त्रम॒जर॑ꣳ सु॒वीर्य॑म् । गोम॑दश्च-व॒दुप॑-स॒न्नुदे॑ह ॥
भगो॑ ह दा॒ता भग॑ इत् प्र॒दाता॑ । भगो॑ दे॒वीः फल्गु॑नीरा॒विवेश॑ ।
भग॑स्येत्तं प्र॒सवं॑ गमेम । यत्र॑ दे॒वैः स॒धमा॑दं मदेम ॥ 8 (10)

T.B.3.1.1.9

आ॒यातु॑ दे॒वः स॒वि॒तोप॑यातु । हि॒र॒ण्यये॑न सु॒वृता॑ रथे॒न ।
व॒हन्. ह॒स्तꣳ सु॒भगं॑ वि॒द्वना॑पसम् । प्र॒यच्छ॑न्तं प॒पु॒रिं पु॒ण्यम॑च्छ ॥
ह॒स्तः प्र॒यच्छ॑ त्वमृ॒तं व॑सीयः । दक्षि॑णेन॒ प्रति॑गृ॒ष्णीम॑ ए॒नत् ।
दा॒तार॑म॒द्य स॒वि॒ता वि॑देय । यो नो॑ ह॒स्ताय॑ प्र॒सुवा॑ति॒ यज्ञ॑म् ॥

त्वष्टा नक्षत्रमभ्येति चित्राम् ।

सुभ॒ꣳ ससं॑ यु॒वति॑ꣳ रोचमानाम् । 9 (10)

T.B.3.1.1.10

नि॒वेशय॑-न्नमृ॒तान् म॒र्त्याꣳश्च॑ । रू॒पाणि॑ पि॒ꣳशन् भुव॑नानि विश्वा ॥

तन्न॒स्त्वष्टा॑ तदु॒ चित्रा॑ विच॒ष्टाम् । तन्नक्ष॑त्रं भूरि॒दा अस्तु॑ मह्यम् ।

तन्नः॑ प्र॒जां वी॒रवती॑ꣳ सनोतु । गोभि॑र्नो अश्वैः॒ समन॑क्तु य॒ज्ञम् ॥

वा॒युर्नक्ष॑त्र-मभ्येति नि॒ष्ट्याम् । ति॒ग्मशृ॑ङ्गो वृष॒भो रो॑रुवाणः ।

समी॒रयन्॑ भुवना मा॒तरि॑श्वा । अप॒ द्वेषा॑ꣳसि नुदतामरातीः ॥ 10 (10)

T.B.3.1.1.11

तन्नो॑ वा॒यस्तदु॒ निष्ट्या॑ शृणोतु । तन्नक्ष॑त्रं भूरि॒दा अस्तु॑ मह्यम् ।

तन्नो॑ दे॒वासो॒ अनु॑ जानन्तु का॒मम् । यथा॑ तरे॒म दुरि॑तानि विश्वा ॥

दूर॑म॒स्मच्छ॑त्रवो यन्तु भी॒ताः । तदिन्द्रा॑ग्नी कृ॒णुतां॑ तद् वि॒शाखे॑ ।

तन्नो॑ दे॒वा अनु॑मदन्तु य॒ज्ञम् । प॒श्चात् पु॒रस्ता॑-दभयन्नो अस्तु ॥

नक्ष॑त्राणा-मधि॒पत्नी॑ वि॒शाखे॑ ।

श्रेष्ठा॑विन्द्रा॒ग्नी भुव॑नस्य गो॒पौ । 11 (10)

T.B.3.1.1.12

वि॒षू॒चः श॒त्रू॒-न॒प॒बा॒ध॒मा॒नौ । अ॒प॒ क्षु॒धं नु॒द॒ता॒म॒रा॒ति॒म् ॥
 पू॒र्णा प॒श्चा॒दु॒त पू॒र्णा पु॒र॒स्ता॒त् । उ॒न्म॒द्ध्य॒तः पौ॒र्ण॒मा॒सी जि॒गाय॑ ।
 तस्यां॑ दे॒वा अ॒धि स॒म्'व॑स॒न्तः । उ॒त्त॒मे ना॒क इ॒ह मा॒द॒य॒न्ता॒म् ॥
 पृ॒थ्वी सु॒वर्चा॑ यु॒व॒तिः स॒जोषाः॑ । पौ॒र्ण॒मा॒स्यु॒द॒गा-च्छो॑भ॒माना॑ ।
 आ॒प्या॒य॒य॒न्ती दु॒रि॒ता॒नि वि॒श्वा ।

उ॒रुं दु॒हां 'य॑ज॒मा॒नाय॑ य॒ज्ञम् ( ) ॥ 12 (10)

(चि॒त्रभा॑नु॒र्- य॑ज॒मा॒ने द॒धातु॑ - ह॒वि॒र्नः - पा॒थ - श्वे॒तो - जु॒ष॒न्तां
 - चे॒तो - म॒दे॒म - रो॒च॒मा॒ना - म॒रा॒तीर् - गो॒पौ - य॒ज्ञं) (A1)

3.1.2 अनुवाकं 2 – यमनक्षत्राणां याज्यानुवाक्याः

T.B.3.1.2.1

ऋ॒द्ध्य॒ास्म ह॒व्यैर्-न॒म॒सो॒प स॒द्य । मि॒त्रं दे॒वं मि॒त्र॒धे॒य॒न्नो अ॒स्तु ।
 अ॒नू॒रा॒धा॒न् ह॒विषा॑ व॒र्द्ध॒य॒न्तः । श॒तं जी॒वे॒म श॒र॒दः स॒वी॒राः ॥
 चि॒त्रं न॒क्ष॒त्र-मु॒द॒गा॒त् पु॒र॒स्ता॒त् । अ॒नू॒रा॒धा॒स इति॑ यद् व॒द॒न्ति ।
 तन्मि॒त्र ए॒ति प॒थि॒भि दे॒व॒या॒नैः । हि॒र॒ण्य॒यै वि॒त॒तै-र॒न्त॒रि॒क्षे ॥
 इ॒न्द्रो ज्ये॒ष्ठाम॒नु न॒क्ष॒त्र॒मे॒ति । यस्मि॑न् वृ॒त्रं 'वृ॒त्र तू॒र्ये त॒तार॑ । 13 (10)

T.B.3.1.2.2

तस्मिन् वयममृतं दुहानाः । क्षुधं तरेम दुरितिं दुरिष्टिम् ॥
 पुरन्दराय वृषभाय धृष्णवे ॥ अषाढाय सहमानाय मीढुषे ॥
 इन्द्राय ज्येष्ठा मधुमद्-दुहाना । उरुं कृणोतु यजमानाय लोकम् ॥
 मूलं प्रजां वीरवतीं विदेय । पराच्येतु निर्ऋतिः पराचा ।
 गोभिर्नक्षत्रं पशुभिः समक्तम् ।
 अहर्भूयाद्-यजमानाय मह्यम् ॥ 14 (10)

T.B.3.1.2.3

अहर्नो अद्य सुविते दधातु । मूलं नक्षत्रमिति यद् वदन्ति ।
 पराचीं वाचा निर्ऋतिं नुदामि । शिवं प्रजायै शिवमस्तु मह्यम् ॥
 या दिव्या आपः पयसा सं बभूवुः । या अन्तरिक्ष उत पार्थिवीर्याः ।
 यासामषाढा अनुयन्ति कामम् । ता न आपः शः स्योना भवन्तु ॥
 याश्च कूप्या याश्च नाद्याः समुद्रियाः ।
 याश्च वैशन्तीरुत प्रासचीर्याः । 15 (10)

T.B.3.1.2.4

या॒साम॒षा॒ढा म॒धु भ॒क्षय॑न्ति । ता न॒ आपः॑ श॒स्यो॒ना भ॑वन्तु ॥
तन्नो॒ विश्वे॒ उप॑ शृण्वन्तु दे॒वाः । तद॒षा॒ढा अ॒भि सम्॑यन्तु य॒ज्ञम् ।
तन्नक्ष॑त्रं प्रथतां प॒शुभ्यः॑ । कृ॒षिर् वृ॒ष्टिर् यज॑मानाय कल्पताम् ॥
शु॒भ्राः क॒न्या यु॒वतयः॑ सु॒पेश॑सः । क॒र्मकृ॑तः सु॒कृतो॑ वी॒र्या॑वतीः ।
वि॒श्वान् दे॒वान् ह॒विषा॑ व॒र्द्धय॑न्तीः ।

अ॒षा॒ढाः का॒ममु॑पयान्तु य॒ज्ञम् ॥ 16 (10)

T.B.3.1.2.5

यस्मिन् ब्र॒ह्माऽभ्य॑जय॒थ् सर्व॑मेतत् । अ॒मुञ्च॑ लो॒क मि॒दमू॑च॒ सर्व॑म् ।
तन्नो नक्ष॑त्रमभिजिद् वि॒जित्य॑ । श्रियं दधा॒-त्वह॑णीयमानम् ॥
उ॒भौ लो॒कौ ब्र॒ह्मणा॑ सज्जिते॒मौ । तन्नो नक्ष॑त्रमभिजिद् विच॒ष्टाम् ।
तस्मिन् व॒यं पृ॑तनाः सं जयेम । तन्नो दे॒वासो॑ अनु॒जान॑न्तु का॒मम् ॥
शृण्व॑न्ति श्रो॒णा-म॒मृत॑स्य गो॒पाम् ।
पु॒ण्याम॑स्या॒ उप॑शृणोमि॒ वाच॑म् ॥ 17 (10)

T.B.3.1.2.6

म॒हीं दे॒वीं वि॒ष्णु॑पत्नी-म॒जूर्या॑म् । प्र॒तीची॑मेना॒ ह॒विषा॑ यजामः ॥
 त्रे॒धा वि॒ष्णु॑-रु॒रुगा॑यो विच॒क्रमे॑ । म॒हीं दि॒वं पृ॒थि॒वी-म॒न्तरि॑क्षम् ।
 तच्छ्रो॒णैति॑ श्रव॒ इच्छ॑माना । पु॒ण्यं॒ श्लो॒कं य॑ज॒मानाय॑ कृ॒ण्वती॑ ॥
 अ॒ष्टौ दे॒वा वस॑वः सो॒म्यासः॑ । च॒तस्रो॑ दे॒वी रज॑राः श्रवि॒ष्ठाः ।
 ते य॒ज्ञं पा॑न्तु रज॒सः पर॑स्तात् ॥
 स॒म्व॑त्सरी॒ण-म॒मृत॑ स्व॒स्ति ॥ 18 (10)

T.B.3.1.2.7

य॒ज्ञं नः॑ पा॑न्तु वस॒वः पु॒रस्ता॑त् । दक्षि॒णतो॑-ऽभि॒यन्तु॑ श्रवि॒ष्ठाः ।
 पु॒ण्यं नक्ष॑त्रम॒भि स॒म्वि॑शाम । मा नो अ॒राति॑-र॒घश॑सा ग॒न् ॥
 क्ष॒त्रस्य॑ रा॒जा वरु॑णोऽधि॒राजः॑ । नक्ष॑त्राणां॒ शत॑भिष॒ग् वसि॑ष्ठः ।
 तौ दे॒वेभ्यः॑ कृ॒णुतो॑ दी॒र्घमा॑युः । श॒तं स॒हस्रा॑ भे॒षजा॑नि ध॒त्तः ॥
 य॒ज्ञन्नो॑ रा॒जा वरु॑ण उ॒पया॑तु । तन्नो॑ वि॒श्वे अ॒भि स॒म्यन्तु॑ दे॒वाः ॥ 19(10)

T.B.3.1.2.8

तन्नो॑ नक्ष॑त्रं॒ शत॑भिष॒ग् जुषा॑णम् । दी॒र्घमा॑युः प्र॒तिर॑द् भे॒षजा॑नि ॥
 अ॒ज ए॒कपा॑दुदगात् पु॒रस्ता॑त् । वि॒श्वा भू॒तानि॑ प्र॒तिमो॑द॒मानः॑ ।

तस्य देवाः प्रसवं यन्ति सर्वे । प्रोष्ठपदासो अमृतस्य गोपाः ॥
विभ्राजमानः समिधान उग्रः । आऽन्तरिक्ष-मरुहद-गन्धाम् ।
तꣳ सूर्यं देव-मजमेकपादम् । प्रोष्ठपदासो अनुयन्ति सर्वे ॥ 20 (10)

T.B.3.1.2.9

अहिर् बुद्धिनयः प्रथमान एति । श्रेष्ठो देवानामुत मानुषाणाम् ।
तं ब्राह्मणाः सोमपाः सोम्यासः । प्रोष्ठपदासो अभि रक्षन्ति सर्वे ॥
चत्वार एकमभि कर्म देवाः । प्रोष्ठपदास इति यान् वदन्ति ।
ते बुद्धिनयं परिषद्यꣳ स्तुवन्तः । अहिꣳ रक्षन्ति नमसोपसद्य ॥
पूषा रेवत्यन्वेति पन्थाम् । पुष्टिपती पशुपा वाजबस्त्यौ । 21 (10)

T.B.3.1.2.10

इमानि हव्या प्रयता जुषाणा । सुगैर्नो यानैरुपयातां यज्ञम् ॥
क्षुद्रान् पशून् रक्षतु रेवती नः । गावो नो अश्वाꣳ अन्वेतु पूषा ।
अन्नꣳ रक्षन्तौ बहुधा विरूपम् । वाजꣳ सनुतां यजमानाय यज्ञम् ॥
तदश्विना-वश्वयुजोपयाताम् । शुभं गमिष्ठौ सुयमेभिरश्वैः ।
स्वं नक्षत्रꣳ हविषा यजन्तौ ।
मध्वा संपृक्तौ यजुषा समक्तौ ॥ 22 (10)

T.B.3.1.2.11

यौ दे॒वानां॑ भि॒षजौ॑ ह॒व्यवा॒हौ । वि॒श्वस्य॑ दू॒ता-व॒मृत॑स्य गो॒पौ ।
 तौ नक्ष॑त्रं जुजुषा॒णो-प॑याताम् । नमोऽ॒श्विभ्यां॑ कृ॒णुमो-ऽश्व॑युग्भ्याम् ॥
 अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑र्भरन्तु । तद् य॒मो रा॒जा भ॑गवान्, वि॒चष्टा॑म् ।
 लो॒कस्य॑ रा॒जा म॒हतो॑ म॒हान्, हि॑ । सु॒गं नः॑ प॒न्थाम॑भयं कृ॒णोतु॑ ॥
 यस्मिन् नक्ष॑त्रे य॒म ए॒ति रा॒जा । यस्मिन्ने॒नम॑भ्यर्षि॒चन्त॑ दे॒वाः ( ) ।
 तद॑स्य चि॒त्रं ह॒विषा॑ य॒जाम॑ । अप॑ पा॒प्मानं॑ भ॒रणी॑र् भ॒रन्तु॑ ॥

"नि॒वेश॑नी {1}" "य॒त्ते दे॒वा अ॑दधुः {2}" ॥ 23 (13)

(त॒तार॑ – म॒ह्यं – प्रा॒सची॑र्या – या॒न्तु य॒ज्ञं – वा॒चं – स्व॒स्ति –
 दे॒वा-अ॒नु य॑न्ति स॒र्वे-वा॒जब॑स्त्यौ-स॒म॒क्तौ-दे॒वा स्त्री॑णि च) (A2)

3.1.3 अनुवाकं 3 – चान्द्रमसादीनां सप्तनामिष्टीनां याज्यानुवाक्याः

T.B.3.1.3.1

"न॒वो न॒वो भ॑वति जा॒यमा॒नो {3}" "य॒मादि॒त्या
 अ॒शुमा॑प्याय॒यन्ति॑ {4}" ॥ ये वि॒रूपे॑ स॒मन॑सा स॒म्व्य॑यन्ती ।
 स॒मा॒नं त॑न्तुं प॒रि ता॑त॒नाते॑ । वि॒भू प्र॒भू अ॒नुभू॑ वि॒श्वतो॑ हुवे ।
 ते नो॑ नक्ष॑त्रे ह॒वमा॑गमेतम् ॥ व॒यं दे॒वी ब्र॑ह्मणा स॒म्वि॑दा॒नाः ।

सु॒र॒न्ना॒सो दे॒व॒वी॒तिं द॒धा॒नाः । अ॒हो॒रा॒त्रे ह॒वि॒षा व॒र्द्ध॒यन्तः ।

अ॒ति पा॒प्मान॒-म॒ति॒मु॒क्त्या ग॒मे॒म ॥ प्र॒त्यु॒वदृ॒श्या॒य॒ती । 24 (10)

T.B.3.1.3.2

व्यु॒च्छन्ती॑ दु॒हि॒ता दि॒वः । अ॒पो म॒ही वृ॒णु॒ते चक्षु॑षा ॥

त॒मो ज्यो॒तिष्कृ॑णोति सू॒नरी॑ । उ॒दु॒स्त्रि॒याः स॒च॒ते सूर्यः॑ ।

स चा॑ उ॒द्यन्नक्ष॑त्र-म॒र्चि॒मत् । तवे॒दु॒षो व्यु॒षि सूर्य॑स्य च ॥

सं भ॒क्तेन॑ ग॒मे॒महि॑ । तन्नो॑ नक्ष॒त्र-म॒र्चि॒मत् । भानु॑म॒त्तेज॑ उ॒च्चर॑त् ।

उप॑ य॒ज्ञ-मि॒हाग॑मत् ॥ 25 (10)

T.B.3.1.3.3

प्र॑ नक्ष॒त्राय॑ दे॒वाय॑ । इन्द्रा॒येन्दु॑ ह॒वामहे॑ ।

स नः॑ स॒वि॒ता सु॒वथ् स॒निम् । पु॒ष्टि॒दां वी॒रव॑त्त॒मम् ॥

"उ॒दु॒त्यं {5}" "चि॒त्रम् {6}" ॥

"अ॒दि॒तिर्न॑ उ॒रुष्य॑तु {7}" "म॒ही॒मूषु॑ मा॒तरम्॑ {8} ॥

"इ॒दं वि॒ष्णुः{9}" "प्र॒तद्वि॒ष्णुः {10}" ॥

"अ॒ग्नि॒र्मू॒र्धा {11}" "भु॒वः {12}" ॥

"अ॒नु नो॒ऽद्या॒नुम॑ति {13}" "र॒न्वि॒दनु॑म॒ते त्वम् {14}" ॥

"हव्यवाह॑ {15}" "स्विष्टम् {16}" ( ) ॥ 26 (10)

(आयत्य॑ – गमथ् – स्विष्टम्) (A3)

3.1.4 अनुवाकं 4 – देव नक्षत्रेष्टिब्राह्मणम्

T.B.3.1.4.1

अ॒ग्नि॒र्वा अ॒काम॑यत । अ॒न्ना॒दो दे॒वाना॑ स्यामि॒ति ।

स ए॒तम॒ग्नये॑ कृ॒त्तिका॑भ्यः पु॒रोडा॑श-म॒ष्टाक॑पालं नि॒रव॑पत् ।

ततो॑ वै सोऽन्ना॒दो दे॒वाना॑मभवत् । अ॒ग्निर्वै दे॒वाना॑मन्ना॒दः ॥

यथा॑ ह॒ वा अ॒ग्निर् दे॒वना॑-मन्ना॒दः ।

ए॒व ह॒ वा ए॒ष म॒नुष्या॑णां भवति ।

य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यजते । य उ॑ चैन॒देवं वे॑द ॥ सोऽन्नं॑ जुहोति ।

अ॒ग्नये॑ स्वाहा कृ॒त्तिका॑भ्यः स्वाहा ॥ अ॒म्बायै॑ स्वाहा दु॒लायै॑ स्वाहा ॥

नि॒तल्यै॑ स्वाहा ऽभ्र॑यन्त्यै स्वाहा ॥

मे॒घय॑न्त्यै स्वाहा व॒र्षय॑न्त्यै स्वाहा ॥

चु॒पु॒णीका॑यै स्वाहेति ॥ 27 (15)

T.B.3.1.4.2

प्र॒जाप॑तिः प्र॒जा अ॑सृज॒त । ता अ॑स्मा॒त् सृ॒ष्टाः परा॑चीरायन् ।
तासां॑ रोहि॒णी-म॒भ्यद्ध्या॑यत् । सोऽकाम॑यत । उप॒ माऽऽव॑र्तेत ।
समे॑नया गच्छे॒येति॑ । स ए॒तं प्र॒जाप॑तये रोहि॒ण्यै च॒रुं निर॑वपत् ।
ततो॑ वै सा तमु॒पाव॑र्तत । समे॑नया ऽगच्छ॒त ॥
उप॒ ह वा ए॑नं प्रि॒यमा॑वर्तते । सं प्रि॒येण॑ गच्छ॒ते ।
य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यज॒ते । य उ॑ चैन॒देवं वे॑द ॥ सोऽन्न॑ जुहोति ।
प्र॒जाप॑तये स्वाहा रोहि॒ण्यै स्वाहा ॥
रोच॑मानायै स्वाहा प्र॒जाभ्यः॑ स्वाहेति ॥ 28 (16)

T.B.3.1.4.3

सोमो॑ वा अ॒काम॑यत । ओष॑धीनां॒ राज्य-म॒भिज॑येयमिति ।
स ए॒तं सो॑माय मृ॒गशी॑र्षाय श्यामा॒कं च॒रुं पय॑सि निर॑वपत् ।
ततो॑ वै स ओष॑धीनां॒ राज्यम॒भ्यज॑यत् ।
समा॑नानां॒ ह वै रा॒ज्यम॒भिज॑यति । य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यज॒ते ।
य उ॑ चैन॒देवं वे॑द । सोऽन्न॑ जुहोति ।
सो॑माय स्वाहा मृ॒गशी॑र्षाय स्वाहा ॥

इ॒न्व॒का॒भ्यः॑ स्वा॒हौष॑धी॒भ्यः॑ स्वा॒हा ।

रा॒ज्याय॑ स्वा॒हा ऽभि॑जित्यै स्वा॒हेति॑ ॥ 29 (11)

T.B.3.1.4.4

रु॒द्रो वा अ॑कामयत । प॒शु॒मा॒न्त् स्या॑मिति ।

स ए॒तꣳ रु॒द्राया॑र्द्रायै प्रैय॑ङ्ग॒वं च॒रुं प॑य॒सि नि॑रवपत् ।

ततो॑ वै स प॒शु॒मा॒न॒भ॒वत् । प॒शु॒मा॒न् ह॒ वै भ॑वति ।

य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यजते । य उ॑ चैन॒दे॒वं वे॑द ।

सोऽत्र॑ जुहोति । रु॒द्राय॑ स्वा॒हा ऽर्द्रा॑यै स्वा॒हा ॥

पि॒न्व॒मा॒नायै॑ स्वा॒हा प॒शु॒भ्यः॑ स्वा॒हेति॑ ॥ 30 (10)

T.B.3.1.4.5

ऋ॒क्षा वा इ॒यम॑लो॒मका॑ऽऽसीत् । साऽका॑मयत ।

ओष॑धीभिर्-व॒न॒स्प॒तिभिः॑ प्र॒जाये॑येति ।

सै॒तम॑दित्यै पु॒नर्व॑सु॒भ्यां च॒रुं नि॑रवपत् ।

ततो॑ वा इ॒यमोष॑धीभिर्-व॒न॒स्प॒तिभिः॑ प्रा॒जाय॑त ।

प्र॒जाय॑ते ह॒ वै प्र॒जया॑ प॒शुभिः॑ । य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यजते ।

य उ चैनदेवं वेद । सोऽन्न जुहोति । अदित्यै स्वाहा पुनर्वसुभ्याम् ।
स्वाहाऽऽभूत्यै स्वाहा प्रजात्यै स्वाहेति ॥ 31 (11)

T.B.3.1.4.6

बृहस्पतिर्वा अकामयत् । ब्रह्मवर्चसी स्यामिति ।
स एतं बृहस्पतये तिष्याय नैवारं चरुं पयसि निरवपत् ।
ततो वै स ब्रह्मवर्चस्यभवत् । ब्रह्मवर्चसी ह वै भवति ।
य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं वेद । सोऽन्न जुहोति ।
बृहस्पतये स्वाहा तिष्याय स्वाहा । ब्रह्मवर्चसाय स्वाहेति ॥ 32 (10)

T.B.3.1.4.7

देवासुराः सम्यन्ता आसन् ।
ते देवाः सर्पेभ्य आश्रेषाभ्य आज्ये करम्भं निरवपन् ।
तानेताभिरेव देवता-भिरुपानयन् ।
एताभिर्ह वै देवताभिर्-द्विषन्तं भ्रातृव्य-मुपनयति ।
य एतेन हविषा यजते । य उ चैनदेवं वेद । सोऽन्न जुहोति ।
सर्पेभ्यः स्वाहाऽऽश्रेषाभ्यः स्वाहा । दन्दशूकेभ्यः स्वाहेति ॥ 33 (9)

T.B.3.1.4.8

पि॒त॒रो वा अ॒काम॑यन्त । पि॒तृ॒लो॒क ऋ॑द्ध॒नुया॑मेति ।
त ए॒तं पि॒तृ॒भ्यो म॒घा॒भ्यः पु॒रो॒डा॒शं ष॑ट्क॒पालं॑ नि॒रव॑पन् ।
ततो॒ वै ते पि॒तृ॒लो॒क आ॑द्ध॒र्नुव॑न् । पि॒तृ॒लो॒के ह वा ऋ॑ध्नोति ।
य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यज॒ते । य उ॑ चै॒नदे॒वं वे॑द । सोऽ॒त्र जु॑होति ।
पि॒तृ॒भ्यः स्वा॒हा म॒घा॒भ्यः । स्वा॒हा ऽन॒घा॒भ्यः स्वा॒हा ऽग॒दा॒भ्यः ।
स्वा॒हा ऽरु॒न्ध॒ती॒भ्यः स्वा॒हेति॑ ॥ 34 (11)

T.B.3.1.4.9

अ॒र्य॒मा वा अ॒काम॑यत । प॒शु॒मा॒न्त् स्या॑मिति ।
स ए॒तम॑र्य॒म्णे फ॒ल्गु॑नी॒भ्यां च॒रुं नि॒रव॑पत् । ततो॒ वै स प॑शु॒मान॑भवत् ।
प॒शु॒मा॒न् ह वै भ॑वति । य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यज॒ते । य उ॑ चै॒नदे॒वं वे॑द ।
सोऽ॒त्र जु॑होति । अ॒र्य॒म्णे स्वा॒हा फ॒ल्गु॑नी॒भ्यां स्वा॒हा ॥
प॒शु॒भ्यः स्वा॒हेति॑ ॥ 35 (10)

T.B.3.1.4.10

भ॒गो वा अ॒काम॑यत । भ॒गी श्रे॒ष्ठी दे॒वानां॑ स्या॑मिति ।
स ए॒तं भ॒गाय॑ फ॒ल्गु॑नी॒भ्यां च॒रुं नि॒रव॑पत् ।

ततो॑ वै स॒ भगी॑ श्रे॒ष्ठी दे॒वाना॑मभवत् ।

भगी॑ ह॒ वै श्रे॒ष्ठी स॒माना॑नां भवति । य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यज॒ते ।

य उ॑ चैनदे॒वं वे॒द । सोऽ॒न्न जु॑होति ।

भगा॑य॒ स्वाहा॑ फ॒ल्गुनी॑भ्या॒ स्वाहा॑ । श्रै॒ष्ठ्या॑य॒ स्वाहे॑ति ॥ 36 (10)

T.B.3.1.4.11

स॒विता॑ वा अ॒काम॑यत । श्र॒न्मै दे॒वा द॑धीर॒न् । स॒विता॑ स्या॒मिति॑ ।

स ए॒तं स॒वित्रे॑ ह॒स्ताय॑ पु॒रोडा॑शं द्वा॒दश॑क॒पालं॑ नि॒रव॑पदा॒शूनां॑

व्री॑ही॒णाम् । ततो॑ वै तस्मै॑ श्र॒द्दे॒वा अ॑दधत । स॒विता॑ऽभवत् ।

श्र॒द्ध वा अ॒स्मै म॑नु॒ष्या द॑धते । स॒विता॑ स॒माना॑नां भवति ।

य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यज॒ते । य उ॑ चैनदे॒वं वे॒द । सोऽ॒न्न जु॑होति ।

स॒वित्रे॑ स्वाहा॑ ह॒स्ताय॑ । स्वाहा॑ द॒दते॑ स्वाहा॑ पृ॒णते॑ ।

स्वाहा॑ प्र॒यच्छ॑ते स्वाहा॑ प्र॒तिगृ॑भ्णते स्वाहे॑ति ॥ 37 (14)

T.B.3.1.4.12

त्व॒ष्टा वा अ॒काम॑यत । चि॒त्रं प्र॒जां वि॑न्देयेति ।

स ए॒तं त्व॒ष्ट्रे चि॒त्रायै॑ पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालं नि॒रव॑पत् ।

ततो॑ वै स॒ चि॒त्रं प्र॒जाम॑विन्दत । चि॒त्रं ह॒ वै प्र॒जां वि॑न्दते ।

य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यज॒ते । य उ॑ चैन॒देवं॑ वे॒द । सोऽ॒त्र जु॒होति॑ ।

त्वष्ट्रे॑ स्वा॒हा चि॒त्रायै॑ स्वा॒हा ॥

चै॒त्राय॑ स्वा॒हा प्र॒जायै॑ स्वा॒हेति॑ ॥ 38 (10)

T.B.3.1.4.13

वा॒युर्वा॑ अ॒काम॑यत । का॒म॒चा॒र॒मेषु॑ लो॒केष्व॒भिज॑ये॒यमि॑ति ।

स ए॒तद्-वा॒यवे॑ नि॒ष्ट्यायै॑ गृ॒ष्ट्यै दु॒ग्धं प॒यो नि॒रव॑पत् ।

ततो॑ वै स का॒म॒चा॒र॒मेषु॑ लो॒केष्व॒भ्यज॑यत् ।

का॒म॒चा॒र॒ं ह वा॑ ए॒षु लो॒केष्व॒भिज॑यति । य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यज॒ते ।

य उ॑ चैन॒देवं॑ वे॒द । सोऽ॒त्र जु॒होति॑ । वा॒यवे॑ स्वा॒हा नि॒ष्ट्यायै॑ स्वा॒हा ॥

का॒म॒चा॒राय॑ स्वा॒हाऽभि॑जित्यै॒ स्वा॒हेति॑ ॥ 39 (10)

T.B.3.1.4.14

इ॒न्द्रा॒ग्नी वा॑ अ॒काम॑येताम् । श्रै॒ष्ठ्यं दे॒वाना॑-म॒भिज॑ये॒वेति॑ ।

तावे॒तमि॑न्द्रा॒ग्निभ्यां॑ वि॒शा॒खाभ्यां॑ पु॒रोडा॑श-मे॒काद॑शक॒पालं॑

नि॒रव॑पताम् । ततो॑ वै तौ श्रै॒ष्ठ्यं दे॒वाना॑-म॒भ्यज॑यताम् ।

श्रै॒ष्ठ्यं ह वै॑ स॒माना॑नाम॒भिज॑यति । य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यज॒ते ।

य उ॑ चैन॒देवं॑ वे॒द । सोऽ॒त्र जु॒होति॑ ।

इन्द्रा॑ग्नि॒भ्या॒ स्वा॒हा वि॒शाखा॑भ्या॒ स्वा॒हा ।

श्रैष्ठा॑याय॒ स्वा॒हा ऽभिजि॑त्यै॒ स्वा॒हेति॑ ॥ 40 (10)

T.B.3.1.4.15

अथै॑तत्-पौ॒र्णमा॒स्या आ॒ज्यं निर्व॑पति । कामो॒ वै पौ॒र्णमा॒सी ।

काम॒ आ॒ज्यम् । कामे॑नै॒व काम॑ सु॒ सम॑दर्धयति ।

क्षिप्र॑मे॒न स॒ काम॒ उप॑नमति । ये॒न कामे॑न॒ यज॑ते । सोऽत्र॑ जुहोति ।

पौ॒र्णमा॒स्यै स्वा॒हा कामा॑य॒ स्वा॒हाऽऽग॑त्यै॒ स्वा॒हेति॑ ॥ 41 (8)

Special Korvai indicating the number of "vaakyams" in each Dasini of 4th Anuvakam

(अ॒ग्निः पञ्च॑दश – प्र॒जाप॑तिः षोड॑श – सोम॒ एका॑दश – रु॒द्रो
दश – र॒क्षैका॑दश – बृ॒हस्प॑तिर् दश – दे॒वासु॑रा नव – पि॒तर
एका॑दश-र्य॒मा-भ॑गो दश दश-सवि॒ता चतु॑र्दश-त्व॒ष्टा-वा॒यु-
रिन्द्रा॑ग्नी दश दशा-थै॑तत् पौ॒र्णमा॒स्या अष्टौ॑ पञ्च॑दश) (A4)

3.1.5 अनुवाकं 5 – यमनक्षत्रेष्टिब्राह्मणम्

T.B.3.1.5.1

मि॒त्रो वा अ॑कामयत । मि॒त्रधे॑य॒मेषु॑ लो॒केष्व॒भि ज॑ये॒यमि॑ति ।

स ए॒तं मि॒त्राया॑नू॒राधे॑भ्यश्चरुं॒ निर॑वपत् ।

ततो॒ वै स॒ मि॒त्र॒धे॒य॒मे॒षु लो॒केष्व॒भ्य॒ज॒यत् ।
 मि॒त्र॒धे॒य॒ꣳ ह॒ वा ए॒षु लो॒केष्व॒भि॒ज॒य॒ति । य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ य॒ज॒ते ।
 य उ॑ चैन॒दे॒वं वे॒द । सोऽ॒न्न जु॒होति॑ ।
 मि॒त्राय॑ स्वा॒हा ऽनू॒रा॒धे॒भ्यः स्वा॒हा ॥
 मि॒त्र॒धे॒याय॑ स्वा॒हा ऽभि॒जि॒त्यै स्वा॒हेति॑ ॥ 42 (10)

T.B.3.1.5.2

इन्द्रो॑ वा अ॒काम॑यत । ज्यै॒ष्ठ्यं दे॒वाना॑-म॒भि॒ज॒ये॒य॒मिति॑ ।
 स ए॒तमिन्द्रा॑य ज्ये॒ष्ठायै॑ पु॒रो॒डाश॑-मे॒काद॑शक॒पालं॑
 नि॒र॒व॒प॒न्महा॑व्री॒हीणा॑म् ।
 ततो॒ वै स॒ ज्यै॒ष्ठ्यं दे॒वाना॑म॒भ्य॒ज॒यत् ।
 ज्यै॒ष्ठ्यꣳ ह॒ वै स॒मा॒ना॒ना-म॒भि॒ज॒य॒ति । य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ य॒ज॒ते ।
 य उ॑ चैन॒दे॒वं वे॒द । सोऽ॒न्न जु॒होति॑ । इन्द्रा॑य स्वा॒हा ज्ये॒ष्ठायै॑ स्वा॒हा ॥
 ज्यै॒ष्ठ्याय॑ स्वा॒हा ऽभि॒जि॒त्यै स्वा॒हेति॑ ॥ 43 (10)

T.B.3.1.5.3

प्र॒जा॒प॒ति॒र्वा अ॒काम॑यत । मूलं॑ प्र॒जां वि॒न्दे॒येति॑ ।
 स ए॒तं प्र॒जा॒प॒तये॑ मू॒लाय॑ च॒रुं नि॒र॒व॒पत् ।

ततो॒ वै स॒ मूलं॑ प्र॒जाम॑विन्दत । मूलं॑ ह॒ वै प्र॒जां वि॑न्दते ।
य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यजते । य उ॑ चैनदे॒वं वे॑द । सोऽन्न॑ जुहोति ।
प्र॒जाप॑तये॒ स्वाहा॑ मूलाय॒ स्वाहा॑ ॥ प्र॒जायै॑ स्वाहेति ॥ 44 (10)

T.B.3.1.5.4

आपो॒ वा अ॑कामयन्त । स॒मुद्रं॑ काम॒मभि॑जये॒मेति॑ ।
ता ए॒तम॑द्भ्योऽषा॒ढाभ्य॑श्चरुं॒ निर॑वपन् ।
ततो॒ वै ताः स॒मुद्रं॑ काम॒मभ्य॑जयन् । स॒मुद्रं॑ ह॒ वै काम॑म॒भिज॑यति ।
य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यजते । य उ॑ चैनदे॒वं वे॑द । सोऽन्न॑ जुहोति ।
अ॒द्भ्यः स्वाहा॑ ऽषा॒ढाभ्यः॑ स्वाहा॑ ॥ स॒मुद्राय॑ स्वाहा॒ कामाय॑ स्वाहा॑ ॥
अ॒भिजि॑त्यै स्वाहेति ॥ 45 (11)

T.B.3.1.5.5

विश्वे॒ वै दे॒वा अ॑कामयन्त । अ॒न॒प॒ज॒य्यं ज॑ये॒मेति॑ ।
त ए॒तं वि॑श्वे॒भ्यो दे॒वेभ्यो॑ऽषा॒ढाभ्य॑श्चरुं॒ निर॑वपन् ।
ततो॒ वै तेऽन॑प॒ज॒य्य-म॑जयन् । अ॒न॒प॒ज॒य्यं ह॒ वै ज॑यति ।
य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यजते । य उ॑ चैनदे॒वं वे॑द । सोऽन्न॑ जुहोति ।

वि॒श्वेभ्यो॑ दे॒वेभ्यः॑ स्वाहा ऽषाढा॑भ्यः स्वाहा ।

अ॒न॒प॒ज॒य्याय॑ स्वाहा जि॒त्यै स्वाहेति॑ ॥ 46 (10)

T.B.3.1.5.6

ब्र॒ह्म वा अ॑कामयत् । ब्र॒ह्म॒लो॒क॒म॒भि॒ज॒ये॒य॒मि॒ति॑ ।

तदे॒तं ब्र॑ह्मणेऽभि॒जिते॑ च॒रुं नि॒र॒व॒पत् ।

ततो॒ वै तद्ब्र॑ह्म॒लो॒क॒म॒भ्य॒ज॒यत् । ब्र॒ह्म॒लो॒क॒ं ह वा अ॑भि॒ज॒य॒ति॑ ।

य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यजते । य उ॑ चैनदे॒वं वे॑द ।

सोऽत्र॑ जुहोति । ब्र॒ह्म॒णे स्वाहा॑ ऽभि॒जिते॑ स्वाहा॑ ।

ब्र॒ह्म॒लो॒काय॑ स्वाहा ऽभि॒जित्यै॑ स्वाहेति॑ ॥ 47 (10)

T.B.3.1.5.7

विष्णु॑र्वा अ॑कामयत् । पु॒ण्यं॑ श्लो॒कं॑ शृ॒ण्वीय॑ ।

न मा॑ पा॒पी की॒र्तिरा॑गच्छे॒दिति॑ ।

स ए॒तं वि॑ष्णवे श्रो॒णायै॑ पु॒रोडा॑शं त्रि॒क॒पा॒लं नि॒र॒व॒पत् ।

ततो॒ वै स पु॒ण्यं॑ श्लो॒कं॑ शृ॒णु॒त । नैनं॑ पा॒पी की॒र्तिरा॑गच्छत् ।

पु॒ण्यं॑ ह वै श्लो॒कं॑ शृ॒णु॒ते । नैनं॑ पा॒पी की॒र्तिरा॑गच्छति ।

य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यजते । य उ॑ चैनदे॒वं वे॑द । सोऽत्र॑ जुहोति ।

वि॒ष्णवे॑ स्वा॒हा श्रो॒णायै॑ स्वा॒हा ।

इ॒लोका॑य स्वा॒हा श्रु॒ताय॑ स्वा॒हेति॑ ॥ 48 (13)

T.B.3.1.5.8

वस॒वो वा॑ अ॒काम॑यन्त । अ॒ग्रं दे॒वता॑नां प॒रीया॑मेति ।

त ए॒तं व॑सु॒भ्यः श्र॑वि॒ष्ठाभ्यः॑ पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालं नि॒रव॑पन् ।

ततो॑ वै तेऽग्रं दे॒वता॑नां प॒र्याय॑न् । अ॒ग्रं ह॒ वै स॑मा॒नानां॑ प॒र्येति॑ ।

य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यज॒ते । य उ॑ चैन॒देवं वे॑द । सोऽन्न॑ जुहोति ।

वसु॒भ्यः स्वा॒हा श्र॑वि॒ष्ठाभ्यः॑ स्वा॒हा ।

अ॒ग्राय॑ स्वा॒हा प॒रीत्यै॑ स्वा॒हेति॑ ॥ 49 (10)

T.B.3.1.5.9

इन्द्रो॑ वा अ॒काम॑यत । दृ॒ढो ऽशि॑थिलः स्या॒मिति॑ ।

स ए॒तं व॑रु॒णाय॑ श॒तभि॑षजे भेष॒जेभ्यः॑ पु॒रोडा॑शं द॒शक॑पालं

नि॒रव॑पत्-कृ॒ष्णानां॑ व्री॒हीणा॑म् ।

ततो॑ वै स दृ॒ढोऽशि॑थिलोऽभवत् । दृ॒ढो ह॒ वा अ॑शि॒थिलो॑ भवति ।

य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यज॒ते । य उ॑ चैन॒देवं वे॑द । सोऽन्न॑ जुहोति ।

वरु॒णाय॑ स्वा॒हा श॒तभि॑षजे॒ स्वाहा॑ ।

भे॒षजे॒भ्यः॑ स्वा॒हेति॑ ॥ 50 (10)

T.B.3.1.5.10

अ॒जो वा॑ ए॒कपा॑दका॒मय॑त । ते॒जस्वी॑ ब्र॒ह्मव॑र्च॒सी स्या॒मिति॑ ।

स ए॒तम॒जायै॑कप॒दे प्रो॑ष्ठप॒देभ्यः॑श्च॒रुं नि॑रवपत् ।

ततो॒ वै स ते॒जस्वी॑ ब्र॒ह्मव॑र्च॒स्यभ॑वत् ।

ते॒जस्वी॑ ह॒ वै ब्र॒ह्मव॑र्च॒सी भ॑वति । य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यज॒ते ।

य उ॑ चैन॒देवं॑ वे॒द । सोऽ॒त्र जु॑होति ।

अ॒जायै॑कप॒दे स्वा॒हा प्रो॑ष्ठप॒देभ्यः॑ स्वा॒हा ।

ते॒जसे॒ स्वाहा॑ ब्र॒ह्मव॑र्च॒साय॑ स्वा॒हेति॑ ॥ 51 (10)

T.B.3.1.5.11

अहि॒र्वे बु॒द्धि॒नयो॑ऽका॒मय॑त । इ॒मां प्र॑ति॒ष्ठां वि॒न्देये॑ति ।

स ए॒तम॒हये॑ बु॒द्धि॒नया॑य प्रो॑ष्ठप॒देभ्यः॑ पु॒रोडा॑शं भू॒मिक॑पालं नि॒रव॑पत् ।

ततो॒ वै स इ॒मां प्र॑ति॒ष्ठा-म॑विन्दत । इ॒मां ह॒ वै प्र॑ति॒ष्ठां वि॒न्दते॑ ।

य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यज॒ते । य उ॑ चैन॒देवं॑ वे॒द । सोऽ॒त्र जु॑होति ।

अ॒हये॒ बु॒दि॒ध्नया॒य स्वा॒हा प्रो॒ष्ठप॒देभ्यः॒ स्वा॒हा ।

प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हेति॑ ॥ 52 (10)

T.B.3.1.5.12

पू॒षा वा अ॒काम॑यत । प॒शुमा॒न्त् स्या॒मिति॑ ।

स ए॒तं पू॒ष्णे रे॒वत्यै॑ च॒रुं नि॒रव॑पत् । ततो॒ वै स प॑शु॒मान॑भवत् ।

प॒शुमा॒न् ह वै भ॑वति । य ए॒तेन॑ ह॒विषा॒ यज॑ते । य उ॒ चैन॑दे॒वं वे॒द ।

सोऽ॒त्र जु॒होति॑ । पू॒ष्णे स्वा॒हा रे॒वत्यै॑ स्वा॒हा ।

प॒शुभ्यः॒ स्वा॒हेति॑ ॥ 53 (10)

T.B.3.1.5.13

अ॒श्विनौ वा अ॒काम॑येताम् । श्रो॒त्रस्वि॒नाव॒ब॒धि॒रौ स्या॒वेति॑ ।

तावे॒तम॒श्विभ्या॑-म॒श्वयु॒ग्भ्यां॑ पु॒रोडा॑शं द्वि॒कपा॒लं नि॒रव॑पताम् ।

ततो॒ वै तौ श्रो॑त्रस्वि॒नाव॒ब॒धि॒रा-व॑भवताम् ।

श्रो॒त्रस्वी॒ ह वा अ॒ब॒धि॒रो भ॑वति । य ए॒तेन॑ ह॒विषा॒ यज॑ते ।

य उ॒ चैन॑दे॒वं वे॒द । सोऽ॒त्र जु॒होति॑ ।

अ॒श्विभ्या॑ स्वा॒हाऽश्व॑यु॒ग्भ्या॑ स्वा॒हा ।

श्रो॒त्राय॒ स्वा॒हा श्रु॒त्यै स्वा॒हेति॑ ॥ 54 (10)

T.B.3.1.5.14

य॒मो वा अ॒काम॑यत । पि॒तृणां॑ र॒ज्य-म॒भिज॑येय॒मिति॑ ।
 स ए॒तं य॒माया॑प॒भर॑णीभ्यश्चरुं नि॒रव॑पत् ।
 ततो॒ वै स पि॒तृणां॑ र॒ज्यम॒भ्यज॑यत् ।
 स॒मा॒ना॒नां॑ ह॒ वै र॒ज्यम॒भिज॑यति । य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यज॑ते ।
 य उ॒ चैन॑देवं वे॒द । सोऽत्र॑ जुहोति ।
 य॒माय॑ स्वाहा ऽप॒भर॑णीभ्यः स्वाहा ॥
 र॒ज्याय॑ स्वाहा ऽभिजि॑त्यै स्वाहेति ॥ 55 (10)

T.B.3.1.5.15

अथै॒तद॑-मा॒वास्या॑या आ॒ज्यं निर्व॑पति । का॒मो वा अ॑मा॒वास्या॑ ।
 का॒म आ॒ज्यम् । का॒मेनै॒व का॒मं॑ स॒मर्द्ध॑यति ।
 क्षिप्र॑मे॒नं॑ स का॒म उप॑नमति । येन॒ कामे॑न॒ यज॑ते । सोऽत्र॑ जुहोति ।
 अ॒मा॒वा॒स्यायै॑ स्वाहा का॒माय॑ स्वाहा ऽऽग॑त्यै स्वाहेति ॥ 56 (8)

Special Korvai indicating the number of "vaakyams" in each Dasini of 5th Anuvakam

(मि॒त्र – इ॒न्द्रः – प्र॒जाप॑ति॒र् द॒श द॒शा – प॒ एका॑द॒श – वि॒श्वे
ब्र॒ह्म द॒शद॒श – वि॒ष्णु स्त्र॑यो॒दश॒ – वस॑व – इ॒न्द्रोऽ – जोऽहि॑र्वे –
बु॒द्धि॑नयः – पु॒षा – ऽश्वि॑नौ – य॒मो द॒शद॒शा – थै॒तद॑ –
मा॒वास्या॑या अ॒ष्टौ पञ्च॑द॒श) (A5)

3.1.6 अनुवाकं 6 – चान्द्रमसादीष्टिब्राह्मणम्

T.B.3.1.6.1

च॒न्द्र॒मा वा॑ अ॒काम॑यत ।
अ॒हो॒रा॒त्रा-न॑र्ध॒मा॒सान्-मा॒सा-नृ॑तून्थ्- स॒म्व॑त्स॒र-मा॒प्त्वा ।
च॒न्द्र॒म॒सः सा॑यु॒ज्यꣳ स॒लो॒क॒ता-मा॑प्नु॒यामि॑ति ।
स ए॒तं च॒न्द्र॒म॒से प्र॑ती॒दृश्या॑यै पु॒रो॒डा॒शं पञ्च॑द॒शक॑पालं॒ नि॒रव॑पत् ।
ततो॒ वै सोऽहो॑रा॒त्रा-न॑र्ध॒मा॒सान्-मा॒सा-नृ॑तून्थ्-स॒म्व॑त्स॒र-
मा॒प्त्वा ।
च॒न्द्र॒म॒सः सा॑यु॒ज्यꣳ स॒लो॒क॒तामा॑प्नोत् ।

अ॒हो॒रा॒त्रान्. ह॒ वा अ॒र्ध॒मा॒सान् मा॒सान्-ऋ॒तून्-स॒म्व॑त्स॒र-
मा॒प्त्वा ।

च॒न्द्रम॑सः सा॒यु॒ज्यं स॒लो॒कता॑मा॒प्नोति॑ । य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ य॒जते॑ ।
य उ॑ चैन॒देवं॑ वे॒द । सोऽत्र॑ जुहोति ।

च॒न्द्रम॑से स्वाहा॑ प्र॒तीदृ॑श्या॒यै स्वाहा॑ ।

अ॒हो॒रा॒त्रेभ्यः॑ स्वाहा॑ ऽर्ध॒मा॒सेभ्यः॑ स्वाहा॑ ।

मा॒सेभ्यः॑ स्वा॒हर्तु॑भ्यः स्वाहा॑ । स॒म्व॑त्स॒राय॑ स्वाहेति॑ ॥ 57 (15)

T.B.3.1.6.2

अ॒हो॒रा॒त्रे वा अ॒काम॑येताम् । अ॒त्यहो॑रा॒त्रे मु॑च्येवहि ।

न ना॒वहो॑रा॒त्रे आप्नु॑याता॒मिति॑ । ते ए॒तम॑हो॒रा॒त्राभ्यां॑ च॒रुं नि॒रव॑पताम् ।

द्व्या॒नां व्री॑ही॒णाम् । शु॒क्लानां॑ च कृ॒ष्णानां॑ च । स॒वा॒त्योर्दु॒ग्धे ।

श्वे॒तायै॑ च कृ॒ष्णायै॑ च । ततो॒ वै ते अ॒त्यहो॑रा॒त्रे अ॑मुच्येते ।

नै॒न अ॒हो॒रा॒त्रे आप्नु॑ताम् । अ॒ति ह॒ वा अ॒हो॒रा॒त्रे मु॑च्यते ।

नै॒नम॑हो॒रा॒त्रे आप्नु॑तः । य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ य॒जते॑ । य उ॑ चैन॒देवं॑ वे॒द ।

सोऽ॒त्र जु॒होति॑ । अ॒हे स्वा॒हा रा॒त्रियै॑ स्वा॒हा ॥

अ॒तिमु॒क्त्यै॑ स्वा॒हेति॑ ॥ 58 (17)

T.B.3.1.6.3

उ॒षा वा अ॒काम॑यत । प्रि॒या ऽऽदि॒त्यस्य॑ सु॒भगा॑ स्या॒मिति॑ ।

सै॒तमु॒षसे॑ च॒रुं नि॒रव॑पत् ।

ततो॑ वै सा प्रि॒या ऽऽदि॒त्यस्य॑ सु॒भगा॑ ऽभवत् ।

प्रि॒यो ह॒ वै स॒मा॒ना॒नां॑ सु॒भगो॑ भवति । य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यज॑ते ।

य उ॑ चैन॒देवं॑ वे॒द । सोऽ॒त्र जु॒होति॑ । उ॒षसे॑ स्वा॒हा व्यु॑ष्ट्यै॒ स्वाहा॑ ॥

व्यू॒ष्यै स्वा॒हा व्यु॑च्छ॒न्त्यै॒ स्वाहा॑ । व्यु॒ष्टायै॑ स्वा॒हेति॑ ॥ 59 (11)

T.B.3.1.6.4

अथै॒तस्मै॑ नक्ष॒त्राय॑ च॒रुं नि॒र्वप॑ति । यथा॑ त्वं दे॒वाना॑म॒सि॑ ।

ए॒वम॒हं म॒नुष्या॑णां भू॒यास॑मिति । यथा॑ ह॒ वा ए॒तद्-दे॒वाना॑म् ॥

ए॒व॑ ह॒ वा ए॒ष म॒नुष्या॑णां भवति । य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यज॑ते ।

य उ॑ चैन॒देवं॑ वे॒द । सोऽ॒त्र जु॒होति॑ । नक्ष॒त्राय॑ स्वा॒होदे॑ष्यते स्वा॒हा ॥

उ॒द्यते॑ स्वा॒होदि॑ताय॒ स्वाहा॑ । ह॒रसे॑ स्वा॒हा भ॒रसे॑ स्वा॒हा ॥

भ्राज॑से॒ स्वाहा॑ तेज॒से॒ स्वाहा॑ ।

तप॑से॒ स्वाहा॑ ब्र॒ह्मव॑र्चसाय॒ स्वाहेति॑ ॥ 60 (13)

T.B.3.1.6.5

सूर्यो॑ वा अ॒काम॑यत । नक्ष॑त्राणां प्र॒तिष्ठा॑ स्या॒मिति॑ ।

स ए॒तꣳ सूर्या॑य नक्ष॑त्रेभ्यश्चरुं नि॒र्वपत् ।

ततो॑ वै स नक्ष॑त्राणां प्र॒तिष्ठा॑ ऽभवत् ।

प्र॒तिष्ठा॑ ह वै स॒माना॑नां भवति । य ए॒तेन॑ ह॒विषा॑ यज॒ते ।

य उ॑ चैन॒देवं॑ वे॒द । सोऽत्र॑ जुहोति । सूर्या॑य स्वाहा॒ नक्ष॑त्रेभ्यः स्वाहा॑ ॥

प्र॒तिष्ठा॑यै स्वाहेति॑ ॥ 61 (10)

T.B.3.1.6.6

अथै॑तमदि॒त्यै चरुं॑ नि॒र्वपति॑ । इ॒यं वा॑ अदि॒तिः ।

अ॒स्यामे॒व प्र॒ति तिष्ठति॑ । सोऽत्र॑ जुहोति ।

अदि॒त्यै स्वाहा॑ प्र॒तिष्ठा॑यै स्वाहेति॑ ॥ 62 (5)

T.B.3.1.6.7

अथै॑तं वि॒ष्णवे॑ चरुं॑ नि॒र्वपति॑ । य॒ज्ञो वै वि॒ष्णुः ।

य॒ज्ञ ए॒वान्त॑तः प्र॒ति तिष्ठति॑ । सोऽत्र॑ जुहोति ।

वि॒ष्णवे॑ स्वा॒हा य॒ज्ञाय॑ स्वा॒हा । प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॒हेति॑ ॥ 63 (6)

(च॒न्द्र॒माः प॒ञ्चद॑शा – हो॒रात्रे॑ स॒प्तद॑ – शो॒षा ए॒काद॑शा –
थै॒तस्मै॑ नक्ष॑त्ताय त्रयो॑दश – सूर्यो॑ द॒शा – थै॒तमदि॑त्यै प॒ञ्चा –
थै॒तं वि॒ष्णवे॑ षट्॑ स॒प्त) (A6)

Special Korvai

[स॒वि॒ताऽऽशू॑नां व्री॒ही॒णामिन्द्रो॑ म॒हाव्री॑ही॒णामिन्द्रः॑ कृ॒ष्णानो॑
व्री॒ही॒णाम॑हो॒रात्रे॑ द्वा॒यानां॑ व्री॒ही॒णाम् । पि॒तरः॑ षट्क॒पालं॑ स॒वि॒ता
द्वा॒दश॑क॒पालमिन्द्रा॑ग्नी ए॒काद॑शक॒पालमिन्द्र॑ ए॒काद॑शक॒पालमिन्द्रो॑
द॒शक॑पालं वि॒ष्णुस्त्रि॑क॒पालम॑हिर् भू॒मिक॑पालम॒श्विनौ॑ द्वि॒कपालं॑
च॒न्द्र॒माः प॒ञ्चद॑शक॒पालम॑ग्निर॒त्वष्टा॑ व॒सवो॑ऽष्टाक॒पालम॑न्यत्र च॒रुम् ।
रु॒द्रोऽर्य॑मा पू॒षा प॑शु॒मान्थ॑ स्या॒ सोमो॑ रु॒द्रो बृ॒हस्प॑तिः प॒यसि॑ वा॒युः
प॒यः सोमो॑ वा॒युरिन्द्रा॑ग्नी मि॒त्र इन्द्र॑ आपो ब्र॒ह्म यमो॑ऽभि॒जित्यै॑ त्वष्टा॑
प्र॒जाप॑तिः प्र॒जायै॑ पौ॒र्णमा॑स्या अ॒मावा॑स्याया आ॒गत्यै॑ वि॒श्वे जि॒त्या
अ॒श्विनौ॑ श्रु॒त्यै । ब्र॒ह्म तदे॒तं वि॒ष्णुः स ए॒तं वा॒युः स ए॒तदा॑प॒स्ताः ।
पि॒तरो॑ वि॒श्वे व॒सवो॑ऽकाम॒यन्तमे॒ति त ए॒तं नि॒रव॑पन् ।

आपोऽकामयन्त॑ मेति॒ ता ए॒तं निर॑वपन् । इन्द्रा॒ग्नी अ॒श्विनाव॑कामयेतां॒
 वेति॒ तावे॒तं निर॑वपदाम् । अ॒हो॒रा॒त्रे वा अ॑कामयेतामिति॒ ते ए॒तं
 निर॑वपताम् ।

अ॒न्यत्रा॑कामयतमिति॒ स ए॒तं निर॑वपत् । इन्द्रा॒ग्नी श्रै॒ष्यमिन्द्रो॑
 ज्यै॒ष्यमिन्द्रो॑ दृढः । आ॒हिः सूर्यो॑ऽदित्यै॒ विष्ण॑वे प्रतिष्ठा॒यै ।
 सोमो॑ यमः॒ समा॒नाना॑म् । अ॒ग्निर्नो॑ रीरिषदन्यत्र॑ रीरिषः]

[वि॒दुषो॑ ह॒विषा॒ य उ॑ चैनदे॒वं वे॑द । इ॒ष्टिभि॑र्य उ॑ चैना ए॒वं वे॑द ।
 अ॒न्यत्र॑ ब्राह्म॒णे य उ॑ चैनमे॒वं वे॑द]

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to 6 Anuvaakams :-

(अ॒ग्निर्न-ऋ॒द्ध्यास्म-न॒वो॒नवो-ऽग्नि॑र्-मि॒त्र - श्र॒न्द्रमाः॒ षट्)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(अ॒ग्निर्न - स्त॒न्नो वा॒यु - र॒हिर्बू॒द्धि॒नय॑ - ऋ॒क्षा वा इ॒य -
 म॒थैत॑त् पौ॒र्णमा॒स्या - अ॒जो वा ए॒कपा॒थ् - सूर्य॑ स्त्रि॒षष्टिः)

तृतीयाष्टके प्रथमः प्रपाठकः – (TB 3.1)

First and Last Word 3rd Ashtakam 1st Prapaatakam :-

(अ॒ग्नि॑र्नः – पा॒तु प्र॒ति॒ष्ठा॒यै स्वा॑हेति)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे तृतीयाष्टके प्रथमः प्रपाठकः समाप्तः ॥

=====

3.1 Details of Dasini & Vaakyams for Ashtakam 3 Prapaatakam 1 (TB 3.1)

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	12	120
Anuvakam 2	11	113
Anuvakam 3	3	30
Anuvakam 4	15	165
Anuvakam 5	15	152
Anuvakam 6	7	77
Total →	63	657

Appendix (of expansions)

T.B.3.1.2.11 – "निवेशनी {1}" "यत्ते देवा अदधुः {2}"

निवेशनी सङ्गमनी वसूनां विश्वा रूपाणि वसून्यावेशयन्ती ।

सहस्रपोषः सुभगा रराणा सा न आगन् वर्चसा सम्विदाना ॥ {1}

यत्ते देवा अदधुर् भागधेयममावास्ये सम्वसन्तो महित्वा ।

सानो यज्ञं पिपृहि विश्ववारे रयिं नो धेहि सुभगे सुवीरं ॥ {2}

(Both {1} and {2} appearing in T.S.3.5.1.1)

T.B.3.1.3.1 – "नवो नवो भवति जायमानो {3}"

"यमादित्या अशुमाप्याययन्ति {4}"

नवोनवो भवति जायमानोऽहं केतुरुषसा मेत्यग्रे ।

भागं देवेभ्यो विदधात्यायन् प्रचन्द्रमास्तिरति दीर्घमायुः ॥ {3}

यमादित्या अशुमाप्याययन्ति यमक्षित-मक्षितयः पिबन्ति ।

तेन नो राजा वरुणो बृहस्पतिरा प्याययन्तु भुवनस्य गोपाः ॥ {4}

(Both {3} and {4} appearing in T.S.2.4.14.1)

T.B.3.1.3.3 – "उदुत्यं {5}" "चित्रम् {6}"

उदु॒ त्यं जा॒तवे॑दसं दे॒वं व॑हन्ति के॒तवः॑ । दृ॒शे वि॒श्वाय॑ सूर्यं ॥ {5}

चि॒त्रं दे॒वाना॑-मु॒दगा॑दनी॒कं चक्षु॑र् मि॒त्रस्य॑ वरु॒णस्या॑ग्नेः ।

आऽ प्रा॒ द्यावा॑पृथि॒वी अ॒न्तरि॑क्ष॒ञ् सूर्य॑ आ॒त्मा जग॑तस्त॒स्थुष॑श्च ॥ {6}

(Both {5} and {6} appearing in T.S.1.4.43.1

T.B.3.1.3.3 – "अदितिर्न उरुष्यतु {7}" "महीमूषु मातरम् {8}"

अदि॒तिर्न उरु॑ष्य॒त्वदि॑तिः शर्म॑ यच्छतु । अदि॒तिः पा॒त्वञ् ह॑सः ॥ {7}

मही॑मूषु मा॒तरञ् सु॒व्रता॑ना॒मृत॑स्य॒ पत्नी॑मवसे हुवेम ।

तुवि॑क्ष॒त्राम॑ज॒रन्ती॑मु॒रूची॑ञ् सु॒शर्मा॑ण॒मदि॑तिञ् सु॒प्रणी॑तिं ॥ {8}

(Both {7} and {8} appearing in T.S.1.5.11.5)

T.B.3.1.3.3 – "इदं विष्णुः {9}" "प्रतद्विष्णुः {10}"

इ॒दं वि॑ष्णु॒र् वि॒चक्र॑मे त्रे॒धा नि॑ दधे प॒दं ।

स मू॒ढम॑स्य पा॒ञ् सुरे॑ ॥ {9} (Appearing in T.S.1.2.13.1)

प्र॒तद्-वि॒ष्णुः॑ स्त॒वते॑ वी॒र्या॑य । मृ॒गो न॑ भी॒मः कु॒चरो॑ गि॒रि॒ष्ठाः ।
यस्यो॒रुषु॑ त्रि॒षु वि॒क्रम॑णेषु । अधि॒क्षि॒यन्ति॑ भु॒वनानि॑ वि॒श्वा ॥ {10}
(Appearing in T.B.2.4.3.4)

T.B.3.1.3.3 – "अ॒ग्नि॒मूर्धा॑ {11}" "भु॒वः {12}"

अ॒ग्नि॒मूर्धा॑ दि॒वः क॒कुत् प॑तिः पृ॒थि॒व्या अ॒यं ।
अपा॑ रेता॒सि जि॒न्वति॑ ॥ {11}

भु॒वो य॒ज्ञस्य॑ रज॒सश्च॑ ने॒ता यत्रा॑ नि॒युद्धिः॑ सच॒से शि॒वाभिः॑ ।
दि॒वि मूर्धा॑नं दधि॒षे सुव॑र्षां जि॒ह्वा॒मग्ने॑ च॒कृषे॑ ह॒व्यवा॑हं ॥ {12}
(Both {11} and {12} appearing in T.S.4.4.4.1

T.B.3.1.3.3 – "अनु॑ नो॒ऽद्यानु॑मति॒ {13}" "रन्वि॑दनु॒मते॒ त्वम् {14}"

अनु॑ नो॒ऽद्यानु॑मति॒र् य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ म॒न्यतां॑ ।
अ॒ग्निश्च॑ ह॒व्यवा॑हनो भव॒तां दा॒शुषे॑ म॒यः ॥ {13}

अन्वि॑दनु॒मते॒ त्वं म॒न्यासै॑ शञ्च॒नः कृ॑धि ।
क्र॒त्वे द॒क्षाय॑ नो हि॒नु प्र॒ण आ॒यूषि॑ तारिषः ॥ {14}
(Both {13} and {14} appearing in T.S.3.3.11.3)

T.B.3.1.3.3 – "हव्यवाह७ {15}" "स्विष्टम् {16}"

हव्यवाह॑-म॒भिमा॑ति॒षाऽह॑म् । र॒क्षो॒हणं॑ पृ॒तना॑सु जि॒ष्णुम् ।

ज्योति॑ष्मन्तं दी॒द्यतं॑ पु॒रन्धि॑म् । अ॒ग्नि७ स्वि॑ष्टकृ॒तमा॑ हु॒वेम ॥ {15}

स्वि॑ष्टमग्ने॒ अभि॑ तत् पृ॒णाहि॑ । वि॒श्वा दे॒व पृ॒तना॑ अभि॒ष्य ।

उरुं॑ नः पन्थां॑ प्र॒दिश॑न्वि॒ भाहि॑ । ज्योति॑ष्मद्दे॒ह्यजरं॑ न आयुः॑ ॥ {16}

(Both {15} and {16} appearing in T.B.2.4.1.4)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

3.2 द्वितीयः प्रपाठकः – दशपूर्णमासेष्टिब्राह्मणम्

3.2.1 अनुवाकं 1 – वथसापाकरणम्

T.B.3.2.1.1

तृतीयस्यामि॑तो दि॒वि सोम॑ आसीत् । तं गा॒यत्र्या॑हरत् ।
तस्य॑ पर्णम॑च्छिद्यत । तत् पर्णो॑ऽभवत् । तत् पर्णस्य॑ पर्णत्वम् ।
ब्रह्म॑ वै पर्णः । यत् पर्ण॑शाखया॑ वथ॑सानपाकरोति॑ ।
ब्रह्म॑णैवैनान॑पाकरोति ॥ गा॒यत्रो॑ वै पर्णः । गा॒यत्राः॑ प॒शवः॑ । 1 (10)

T.B.3.2.1.2

तस्मात् त्री॑णित्रीणि॑ पर्णस्य॑ पला॒शानि॑ । त्रि॒पदा॑ गा॒यत्री ।
यत् पर्ण॑शाखया॑ गाः प्रा॒र्पय॑ति । स्वयै॑वैना॑ दे॒वतया॑ प्रा॒र्पय॑ति ।
यं का॒मये॑ता प॒शुः स्या॒दिति॑ । अ॒पर्णां॑ तस्मै॑ शु॒ष्का॒ग्रा॒मा॒हरेत्॑ ।
अ॒पशु॑रेव॑ भवति । यं का॒मये॑त प॒शुमा॑न्त् स्या॒दिति॑ ।
बहु॑पर्णां॑ तस्मै॑ बहु॒शाखा॑माहरेत् । प॒शुम॑न्त-मे॒वैनं॑ करोति ॥ 2 (10)

T.B.3.2.1.3

यत् प्राची॑मा॒हरै॑त् । दे॒व॒लो॒क-म॒भिज॑येत् । यदु॑दी॒चीं म॒नुष्य॑लो॒कम् ।
प्राची॑मु॒दी॒चीमा॒हरति॑ । उ॒भयो॑र् लो॒कयो॑-र॒भिजि॑त्यै ॥
इ॒षे त्वो॒र्जे त्वे॒त्याह॑ । इ॒षमे॒वो॒र्जं य॑ज॒माने॑ दधाति ॥
वा॒यवः॑ स्त्वे॒त्याह॑ । वा॒युर्वा अ॒न्तरि॑क्ष॒स्याद्ध्य॑क्षाः ।
अ॒न्तरि॑क्ष॒देव॒त्याः खलु॑ वै प॒शवः॑ । 3 (10)

T.B.3.2.1.4

वा॒यव ए॒वैनान्॑ परि॑ ददाति । प्र वा ए॒नाने॒तदा-क॑रोति । यदा॑ह ।
वा॒यवः॑ स्त्वे॒त्युपा॒यवः॑ स्त्वे॒त्याह॑ । यज॑मानायै॒व प॒शूनु॑प॒ह्वय॑ते ॥
दे॒वो वः॑ स॒विता प्रा॑र्पय॒त्वित्या॑ह प्र॒सूत्यै॑ ॥ श्रेष्ठ॑तमाय॒ कर्म॑ण॒ इत्या॑ह ।
य॒ज्ञो हि श्रेष्ठ॑तमं॒ कर्म॑ । तस्मा॑दे॒वमा॑ह ॥
आ॒प्याय॑द्ध्वम॒घ्निया॑ दे॒वभा॒गमि॑त्याह । 4 (10)

T.B.3.2.1.5

व॒थ्से॒भ्यश्च॑ वा ए॒ताः पु॒रा म॒नुष्ये॑भ्य-श्चा॒प्याय॑न्त ।
दे॒वेभ्य॑ ए॒वैना॑ इन्द्रा॒याप्या॑यति ॥ ऊ॒र्जस्व॑तीः प॒यस्व॑तीरि॒त्याह॑ ।

ऊ॒र्ज॒ꣳ हि॒ प॒यः॒ स॒म्भ॒रन्ति॑ ॥

प्र॒जा॒व॒ती-र॒न॒मी॒वा अ॒य॒क्ष्मा इ॒त्याह॑ प्र॒जा॒त्यै ॥

मा॒वः स्ते॒न ई॒शत॑ माऽघ॒शꣳस॒ इ॒त्याह॑ गु॒प्त्यै ॥

रु॒द्रस्य॑ हे॒तिः परि॑ वो वृ॒ण॒क्त्वि॒त्याह॑ । रु॒द्रा दे॒वैना॑-स्त्रा॒यते॑ ॥

ध्रु॒वा अ॒स्मिन् गो॒प॒तौ स्या॑त ब॒ह्वी॒रि॒त्याह॑ ।

ध्रु॒वा ए॒वास्मिन्॑ ब॒ह्वीः क॑रोति ( ) ॥ 5 (10)

T.B.3.2.1.6

य॒ज॒मा॒नस्य॑ प॒शून् पा॒ही॒त्याह॑ । प॒शु॒नां गो॒पी॒थाय॑ ।

तस्मा॑त्स॒ायं प॒शव॑ उप॒ समा॑वर्तन्ते ॥ अ॒न॒धः सा॑दयति ।

ग॒र्भा॒णां धृ॒त्या अ॒प्र॒पा॒दाय॑ । तस्मा॑द्ग॒र्भाः प्र॒जा॒नाम॒प्र॒पा॒दु॒काः ।

उ॒प॒री॒व नि॑दधाति । उ॒प॒री॒व हि सु॒व॒र्गो लो॒कः ।

सु॒व॒र्गस्य॑ लो॒कस्य॑ स॒म॒ष्ट्यै ॥ 6 (9)

(प॒शवः॑ - क॑रोति - प॒शवो॑ - दे॒वभा॒गमि॒त्याह॑ - क॑रोति - +न॒व

च) (A1)

3.2.2 अनुवाकं 2 – बर्हिराहरणम्

T.B.3.2.2.1

दे॒वस्य॑ त्वा स॒वितुः॑ प्र॒सव॑ इत्य॒श्वपर्शु॑माद॒त्ते प्र॑सू॒त्यै ॥
अ॒श्विनो॑र्-बा॒हुभ्या॑मि॒त्याह॑ । अ॒श्विनौ॑ हि दे॒वाना॑म॒ध्वर्यू॑ आस्ता॒म् ॥
पू॒ष्णो ह॑स्ता॒भ्यामि॒त्याह॑ य॒त्यै ॥ यो॑ वा ओष॑धीः पर्व॒शो वेद॑ ।
नैनाः॑ स हि॒नस्ति॑ । प्र॒जाप॑तिर्वा ओष॑धीः पर्व॒शो वेद॑ ।
स ए॒ना न॑ हि॒नस्ति॑ । अ॒श्वपर्श॑र्वा ब॒र्हि॒रच्छै॑ति ।
प्रा॒जाप॑त्यो वा अ॒श्वः स॑यो॒नित्वा॑य । 7 (10)

T.B.3.2.2.2

ओष॑धीना॒महि॑सा॒यै ॥ य॒ज्ञस्य॑ घोष॒दसी॑त्याह ।
य॒ज॒मा॒न ए॒व र॒यिं द॑धाति । प्र॒त्युष्ट॑ र॒क्षः प्र॒त्युष्टा॑ अ॒रात॑य इत्याह ।
र॒क्षसा॑-मप॒हत्यै॑ ॥ प्रे॒यम॑गा॒द्धिष॑णा ब॒र्हि॒रच्छे॑त्याह ।
वि॒द्या वै धि॑षणा । वि॒द्ययै॑वैन॒दच्छै॑ति ॥
म॒नुना॑ कृ॒ता स्व॒धया॑ वि॒तष्टे॑त्याह ।
मा॒न॒वी हि॑ पर्शुः स्व॒धाकृ॑ता । 8 (10)

T.B.3.2.2.3

त आव॑हन्ति क॒वयः॑ पु॒रस्ता॑दित्याह । शु॒श्रुवा॑ऽसो वै क॒वयः॑ ।
य॒ज्ञः पु॒रस्ता॑त् । मु॒खत॑ ए॒व य॒ज्ञमा॑रभते ।
अथो॑ यदे॒तदु॒क्त्वा यतः॑ कु॒तश्चा॑हरति ।
तत् प्रा॒च्या ए॒व दि॒शो भ॑वति ॥
दे॒वेभ्यो॑ जु॒ष्टमि॒ह ब॒र्हि॒रास॑द इत्याह । ब॒र्हि॒षः स॑मृद्ध्यै ।
क॒र्म॒णोऽन॑पराधाय ॥ दे॒वानां॑ परि॒षूत॑मसीत्याह । 9 (10)

T.B.3.2.2.4

यद्वा इ॒दं किं॑ च । तद्-दे॒वानां॑ परि॒षूत॑म् ।
अथो॑ यथा वस्य॑से प्र॒ति प्रो॒च्याहे॒दं क॑रिष्यामीति ।
ए॒वमे॒व तद॑ध्व॒र्युर्-दे॒वेभ्यः॑ प्र॒ति प्रो॒च्य ब॒र्हि॒र्दाति॑ ।
आ॒त्मनो॑ऽहि॒ऽसायै॑ ॥ याव॑तः स्त॒म्बान् प॑रि दि॒शेत् ।
यत्तेषा॑-मुच्छि॒ऽष्यात् । अति॑ तद्-य॒ज्ञस्य॑ रेचयेत् ।
ए॒कऽस्त॑म्बं परिदि॒शेत् । तऽ॒सर्वं॑ दायात् । 10 (10)

T.B.3.2.2.5

य॒ज्ञस्या॒नति॑रेका॒य ॥ व॒र्ष॒वृ॒द्ध-म॒सीत्या॑ह ।
 व॒र्ष॒ वृ॒द्धा वा ओष॑धयः ॥ दे॒व ब॒र्हि॒रित्या॑ह ।
 दे॒वेभ्य॑ ए॒वैन॑त् करोति । मा त्वाऽ॒न्व॒ङ्मा ति॒र्यगि॒त्याहा हि॒सायै॑ ।
 प॒र्व ते रा॒द्ध्य॒ास॒मित्या॑-ह॒र्द्ध्यै ॥
 आ॒च्छे॒त्ता ते मा रि॑ष॒मित्या॑ह । नास्या॒त्मनो॑ मीयते ।
 य ए॒वं वै॑द ॥ 11 (10)

T.B.3.2.2.6

दे॒वब॒र्हिः श॒तव॒ल्.शं॑ वि॒रोहे॒त्याह॑ । प्र॒जा वै ब॒र्हिः ।
 प्र॒जानां॑ प्र॒जन॑नाय ॥ स॒हस्र॑व॒ल्.शा वि वय॑ रु॒हेमे॒त्याह॑ ।
 आ॒शिष॑मे॒वैता॑माशास्ते ॥ पृ॒थि॒व्याः संपृ॑चः पा॒हीत्या॑ह प्र॒तिष्ठि॑त्यै ॥
 अ॒यु॒ङ्गायु॒ङ्गान्-मु॒ष्टील् लु॑नोति । मि॒थु॒न॒त्वाय॑ प्र॒जात्यै॑ ॥
 सु॒संभृ॑ता त्वा संभ॑रा॒मीत्या॑ह । ब्र॒ह्म॒णै॒वैन॑थ्- संभ॑रति ॥ 12 (10)

T.B.3.2.2.7

अ॒दि॒त्यै रा॒स्नाऽसी॑त्याह । इ॒यं वा अ॒दितिः॑ ।
 अ॒स्या ए॒वैन॑द्-रा॒स्नां करो॑ति ॥ इ॒न्द्रा॒ण्यै सं॒नह॑न॒मित्या॑ह ।

इन्द्रा॑णी वा अ॒ग्रे दे॒वता॑नां॒ सम॑न॒ह्यत॑ । सा ऽऽ॒र्ध्नो॑त् ।

ऋ॒द्ध्यै सं॑न॒ह्यति॑ । प्र॒जा वै ब॒र्हिः ।

प्र॒जा॒नाम॑प॒रावा॑पाय । तस्मा॑त्-स्ना॒वसं॑तताः प्र॒जा जा॑यन्ते ॥ 13 (10)

T.B.3.2.2.8

पू॒षा ते॑ ग्र॒न्थिं ग्र॑थ्ना॒त्वित्या॑ह । पु॒ष्टिमे॒व यज॑माने दधाति ॥

स ते॒ माऽऽ स्था॒दित्या॑हाहि॒सायै॑ ॥ प॒श्चात् प्रा॒ञ्चमु॑पगूहति ।

प॒श्चाद् वै प्रा॒चीन॑ रे॒तो धी॑यते ।

प॒श्चादे॒वास्मै॑ प्रा॒चीन॑ रे॒तो दधा॑ति ॥

इन्द्र॑स्य त्वा बा॒हुभ्या॑-मु॒द्यच्छ॑ इत्या॒ह । इन्द्रि॑यमे॒व यज॑माने दधाति ॥

बृ॒हस्प॑ते॒र्मू॒र्ध्ना ह॑रामीत्या॒ह । ब्र॒ह्म वै दे॒वानां॑ बृ॒हस्प॑तिः । 14 (10)

T.B.3.2.2.9

ब्र॒ह्मणै॒वैन॑द्धरति ॥ उ॒र्वन्त॑रि॒क्ष-म॑न्विहीत्या॒ह गत्यै॑ ॥

दे॒वंग॑ममसीत्या॒ह । दे॒वाने॒वैन॑द्गमयति ॥ अ॒नधः॑ सादयति ।

ग॒र्भाणां॑ धृ॒त्या अ॑प्रपादाय । तस्मा॑द्-ग॒र्भाः प्र॒जा॒नाम॑प्रपादुकाः ।

उ॒परी॑व निदधाति । उ॒परी॑व हि सु॒वर्गो॑ लो॒कः ।

सु॒वर्ग॑स्य लो॒कस्य॑ सम॒ष्ट्यै ( ) ॥ 15 (10)

(स॒यो॒नि॒त्वाय॑ – स्व॒धाकृ॒ता – ऽसी॒त्याह॑ – दा॒याद् – वे॒द – भ॒रति॑
– जा॒यन्ते॑ – बृ॒हस्प॒तिः – सम॑ष्ट्यै) (A2)

3.2.3 अनुवाकं 3 – दोहनम्

T.B.3.2.3.1

पूर्वे॑द्यु॒रि॒ध्मा ब॒र्हिः क॑रोति । य॒ज्ञमे॒वारभ्य॑ गृही॒त्वोप॑वसति ॥
प्र॒जाप॑तिर् य॒ज्ञम॑सृजत । तस्यो॒खे अ॑स्र॒सेता॑म् । य॒ज्ञो वै प्र॒जाप॑तिः ।
यथ् सान्ना॒य्योखे॑ भवतः । य॒ज्ञस्यै॒व तदु॑खे उप॑दधात्य-प्र॒स्र॒साय॑ ॥
शु॒न्ध॒ध्वं दै॒व्याय॑ कर्म॑णे दे॒वय॒ज्याया॑ इत्याह ।
दे॒वय॒ज्याया॑ ए॒वैनानि॑ शु॒न्धति॑ ॥ मा॒तरि॑श्च॒नो घ॒र्मोऽसी॒त्याह॑ । 16 (10)

T.B.3.2.3.2

अ॒न्तरि॑क्षं वै मा॒तरि॑श्च॒नो घ॒र्मः । ए॒षां लो॒कानां॑ वि॒धृत्यै॑ ॥
द्यौर॑सि पृ॒थिव्य॑सीत्याह । दि॒वश्च॑ ह्येषा पृ॒थिव्या॑श्च संभृ॑ता । यदु॒खा ।
तस्मा॑दे॒वमा॑ह ॥ वि॒श्वधा॑या अ॒सि पर॑मे॒ण धा॑म्नेत्याह ।
वृ॒ष्टिर्वै वि॒श्वधा॑याः । वृ॒ष्टिमे॒वावरु॑न्धे ।
दृ॒ह॒स्व मा ह्यारि॑त्याह धृ॒त्यै ॥ 17 (10)

T.B.3.2.3.3

व॒सू॒नां प॒वि॒त्रम॒सीत्या॑ह । प्रा॒णा वै व॒सवः॑ ।
 तेषां॑ वा ए॒तद्-भा॒ग॒धेय॑म् । यत् प॒वि॒त्रम् । तेभ्य॑ ए॒वैन॑त् करोति ॥
 श॒त॒धा॒रꣳ स॒हस्र॑धा॒रमि॑त्याह । प्रा॒णेष्वे॒वायु॑र्-दधाति सर्व॒त्वाय॑ ॥
 त्रि॒वृत् प॒लाश॑शा॒खायां॑ दर्भ॒मयं॑ भवति । त्रि॒वृ॒द्वै प्रा॒णः ।
 त्रि॒वृ॒तमे॒व प्रा॒णं म॒द्ध्यतो॑ यज॒माने॑ दधाति । 18 (10)

T.B.3.2.3.4

सौ॒म्यः प॒र्णः स॒योनि॑त्वाय । सा॒क्षात् प॒वि॒त्रं दर्भाः॑ ।
 प्रा॒ख्सा॒यम॒धि नि॑दधाति । तत् प्रा॒णापा॒नयो॑ रू॒पम् । ति॒र्यक्प्रा॑तः ।
 तद्-दर्॒शस्य॑ रू॒पम् । दा॒र्श्यꣳ ह्ये॒तद॑हः । अ॒न्नं वै च॒न्द्रमाः॑ ।
 अ॒न्नं प्रा॒णाः । उ॒भय॑मे॒वोपै॑त्यजा॒मित्वाय॑ । 19 (10)

T.B.3.2.3.5

तस्मा॑द॒यꣳ स॒र्वतः॑ पवते ॥ हु॒तः स्तो॒को हु॒तो द्र॒प्स इत्या॑ह प्र॒तिष्ठि॑त्यै ।
 ह॒विषो॑ऽस्क॒न्दाय॑ । न हि हु॒तꣳ स्वा॒हाकृ॑तꣳ स्क॒न्दति॑ ।
 दि॒वि ना॒को ना॒माग्निः॑ । तस्य॑ वि॒प्रुषो॑ भा॒ग॒धेय॑म् ।

अ॒ग्नये॑ बृ॒हते॑ ना॒काये॒त्याह॑ । ना॒कमे॒वाग्निं॑ भा॒गधे॒येन॑ स॒म॒दर्ध॑यति ।

स्वा॒हा द्या॒वापृ॑थि॒वीभ्या॑मित्याह ।

द्या॒वापृ॑थि॒व्योरे॒वैन॑त्-प्रतिष्ठापयति । 20 (10)

T.B.3.2.3.6

प॒वि॒त्रव॒त्यान॑यति । अ॒पां चै॒वौष॑धी॒नां च॒ रस्स॑ꣳ सꣳसृ॑जति ।

अथो॑ ओष॒धीष्वे॒व प॒शून् प्र॑तिष्ठापयति ॥ अ॒न्वा॒रभ्य॑ वा॒चं य॑च्छति ।

य॒ज्ञस्य॑ धृ॒त्यै ॥ धा॒रय॑न्नास्ते । धा॒रय॑न्त इ॒व हि॒ दु॒हन्ति॑ ।

का॒मधु॑क्ष॒ इत्या॒हातृ॑तीयस्यै । त्रय॑ इ॒मे लो॒काः ।

इ॒मा॒ने॒व लो॒कान् य॑ज॒मानो॑ दुहे । 21 (10)

T.B.3.2.3.7

अ॒मू॒मिति॑ ना॒म गृ॑ह्णाति । भ॒द्रमे॒वासां॑ क॒र्मावि॑ष्करोति ॥

सा वि॒श्वायुः॑ सा वि॒श्वव्य॑चाः सा वि॒श्वक॑र्मेत्याह । इ॒यं वै वि॒श्वायुः॑ ।

अ॒न्त॒रि॒क्षं वि॒श्वव्य॑चाः । अ॒सौ वि॒श्वक॑र्मा ।

इ॒मा॒ने॒वैता॑भि॒र्लो॒कान् य॑थापूर्वं दुहे ।

अथो॑ यथा॑ प्र॒दा॒त्रे पु॒ण्यमा॑शास्ते ॥ ए॒वमे॒वैना॑ ए॒तदु॑पस्तौति ।

तस्मात्-प्रादादित्युन्नीय वन्दमाना उपस्तुवन्तः

पशून् दुहन्ति । 22 (10)

T.B.3.2.3.8

बहु दुग्धीन्द्राय देवेभ्यो हविरिति वाचं विसृजते ।

यथा देवतमेव प्रसौति । दैव्यस्य च मानुषस्य च व्यावृत्त्यै । त्रिराह ।

त्रिषत्या हि देवाः । अवाचं यमोऽनन्वा-रभ्योत्तराः ।

अपरिमितमेवावरुन्धे ॥ न दारुपात्रेण दुह्यात् । अग्निवद्वै दारुपात्रम् ।

यद्-दारुपात्रेण दुह्यात् । 23 (10)

T.B.3.2.3.9

यातयाम्ना हविषा यजेत । अथो खल्वाहुः ।

पुरोडाशमुखानि वै हवींषि ।

नेत इतः पुरोडाशं हविषो यामोऽस्तीति ।

काममेव दारुपात्रेण दुह्यात् ॥ शूद्र एव न दुह्यात् ।

असतो वा एष संभूतः । यच्छूद्रः । अहविरेव तदित्याहुः ।

यच्छूद्रो दोग्धीति । 24 (10)

T.B.3.2.3.10

अ॒ग्नि॒हो॒त्रमे॒व न दु॒ह्याच्छू॒द्रः । तद्धि॑ नोत्-पु॒नन्ति॑ ।
य॒दा ख॒लु वै प॒वित्र॑म॒त्येति॑ । अथ॒ तद्धि॑ वि॒रिति॑ ॥
संपृ॑च्य॒ध्व-मृ॒ताव॑रीरित्याह ।
अपां॑ चै॒वौष॑धी॒नां च र॒सꣳ सꣳसृ॑जति ।
तस्मा॑द॒पां चो॑ष॒धीनां॑ च र॒समु॑प जी॒वामः॑ ।
म॒न्द्रा ध॑नस्य सा॒तय॑ इत्याह । पु॒ष्टिमे॒व यज॑माने दधाति ॥
सोमे॑न त्वाऽऽत॒नच्मी॑न्द्राय दधीत्याह । 25 (10)

T.B.3.2.3.11

सोम॑मे॒वैनत्॑ करोति । यो वै सोमं॑ भक्षयित्वा ।
सँव॑त्स॒रꣳ सोमं॑ न पिबति । पु॒नर्भक्ष्यो॑ऽस्य सोमपी॒थो भ॑वति ॥
सोमः॑ ख॒लु वै सां॑नाय्यम् । य ए॒वं वि॒द्वान्त् सां॑नाय्यं पिबति ।
अपु॑नर्भक्ष्यो॑ऽस्य सोमपी॒थो भ॑वति । न मृ॒न्मये॒नापि॑दद्ध्यात् ।
यन् मृ॒न्मये॒नापि॑दद्ध्यात् । पि॒तृदे॒वत्यꣳ स्यात् । 26 (10)

T.B.3.2.3.12

अ॒य॒स्पा॒त्रेण॑ वा दा॒रुपा॒त्रेण॑ वाऽपि॑ दधाति । तद्धि॑ सदे॒वम् ॥
 उ॒द॒न्वद्- भ॑वति । आ॒पो वै र॑क्षो॒घ्नीः । र॑क्ष॒सा-म॑प॒हत्यै ॥
 अ॒द॒स्तम॑सि वि॒ष्णवे॑ त्वे॒त्याह॑ । य॒ज्ञो वै वि॒ष्णुः ।
 य॒ज्ञायै॑वैन॒दद॑स्तं करोति । वि॒ष्णो ह॒व्यं र॑क्ष॒स्वेत्या॑ह गु॒प्त्यै ॥
 अ॒न॒धः सा॑दयति ( ) । गर्भा॑णां धृ॒त्या अ॑प्र॒पादा॑य ।
 तस्मा॑द्-गर्भाः॑ प्र॒जाना॑म प्र॒पादु॑काः । उ॒परी॑व नि॒दधा॑ति ।
 उ॒परी॑व हि सु॒वर्गो॑ लो॒कः । सु॒वर्ग॑स्य लो॒कस्य॑ स॒म॒ष्ट्यै ॥ 27 (15)
 (अ॒सी॒त्याह॑ - धृ॒त्यै - य॑ज॒माने॑ द॒धा - त्य॑जा॒मित्वा॑य - स्था॒पय॑ति
 - दु॒हे - दु॒हन्ति॑ - दु॒ह्याद् - दो॒ग्धी॑ति - द॒धी॒त्याह॑ - स्या॑त् -
 सा॒दय॑ति पञ्च॑ च) (A3)

3.2.4 अनुवाकं 4 – हविर्निर्वापः

T.B.3.2.4.1

क॒र्मणे॑ वां दे॒वेभ्यः॑ श॒केय॑मित्याह श॒क्त्यै॑ ।
 य॒ज्ञस्य॑ वै स॒न्तति॑मनु प्र॒जाः प॒शवो॑ य॒ज॒मान॑स्य स॒न्ताय॑न्ते ।
 य॒ज्ञस्य॑ वि॒च्छि॒त्ति॑मनु प्र॒जाः प॒शवो॑ य॒ज॒मान॑स्य वि॒च्छि॒द्यन्ते॑ ।

य॒ज्ञस्य॑ स॒न्तति॑रसि॒ य॒ज्ञस्य॑ त्वा॒ संत॑त्यै स्तृ॒णामि॑ स॒न्तत्यै॑ त्वा
य॒ज्ञस्ये॑त्याह॒वनीया॑थ् स॒न्तनो॑ति ।
यज॑मानस्य प्र॒जायै॑ पशू॒नाञ् स॒न्तत्यै॑ ॥ अ॒पः प्र॑णयति ।
श्रद्धा॑ वा आ॒पः । श्रद्धा॑मे॒वारभ्य॑ प्र॒णीय॑ प्रचरति । अ॒पः प्र॑णयति ।
य॒ज्ञो वा आ॒पः । 28 (10)

T.B.3.2.4.2

य॒ज्ञमे॒वारभ्य॑ प्र॒णीय॑ प्रचरति । अ॒पः प्र॑णयति । व॒ज्रो वा आ॒पः ।
व॒ज्रमे॒व भ्रातृ॑व्येभ्यः प्र॒हत्य॑ प्र॒णीय॑ प्रचरति । अ॒पः प्र॑णयति ।
आपो॑ वै रक्षो॒घ्नीः । रक्ष॑सा-मप॒हत्यै॑ । अ॒पः प्र॑णयति ।
आपो॑ वै दे॒वानां॑ प्रि॒यं धाम॑ ।
दे॒वाना॑मे॒व प्रि॒यं धाम॑ प्र॒णीय॑ प्रचरति । 29 (10)

T.B.3.2.4.3

अ॒पः प्र॑णयति । आपो॑ वै सर्वा॑ दे॒वताः॑ ।
दे॒वता॑ ए॒वारभ्य॑ प्र॒णीय॑ प्रचरति ॥ वे॒षाय॑ त्वे॒त्याह॑ ।
वे॒षाय॑ ह्ये॒नदा॑दत्ते ॥ प्र॒त्युष्ट॑ञ् रक्षः॑ प्र॒त्युष्टा॑ अ॒रातय॑ इत्याह ।

रक्ष॒सा-म॒प॒ह॒त्यै ॥ धू॒र॒सी॒त्याह॑ । ए॒ष वै धु॒र्योऽग्निः॑ ।

तं च॑दनु॒प॒स्पृ॒श्याती॒यात् । 30 (10)

T.B.3.2.4.4

अ॒ध्व॒र्युं च॑ यज॒मानं॑ च॒ प्र॒द॒हेत् । उ॒प॒स्पृ॒श्यात्ये॑ति ।

अ॒ध्व॒र्योश्च॑ यज॒मान॑स्य॒ चाप्र॑दाहाय ॥

धूर्व॑ तम्योऽस्मान् धूर्व॑ति तं धूर्व॑ यं वयं॑ धूर्वा॑म इत्याह॑ ।

द्वौ वाव॑ पु॒रुषौ॑ । यं चै॒व धूर्व॑ति । यश्चैनं॑ धूर्व॑ति ।

तावु॒भौ शु॒चाऽर्प॑यति ॥

त्वं दे॒वाना॑म॒सि स॒स्नि॒त॒मं प॒प्रि॒त॒मं जु॒ष्ट॒त॒मं व॒ह्नि॒त॒मं दे॒व॒हू॒त॒म॒मि॒त्याह॑ ।

य॒था य॒जु॒रे॒वै तत् । 31 (10)

T.B.3.2.4.5

अ॒हु॒त॒म॒सि ह॒वि॒र्धा॒नि-मि॒त्याहा॒ना॒त्यै ॥

दृ॒ह॒स्व मा॒ ह्वा॒रि॒त्याह॑ धृ॒त्यै ॥

मि॒त्र॒स्य॑ त्वा चक्षु॒षा प्रेक्ष॑ इत्याह॑ मि॒त्र॒त्वाय॑ ।

मा भे॒र्मा स॒म्वि॑क्था॒ मा त्वा हि॒सि॒ष-मि॒त्याहा॒हि॒सा॒यै ।

यद्वै किं च॑ वा॒तो ना॒भि॒वा॒ति । तथ् सर्वं॑ व॒रु॒णदे॒व॒त्यम् ॥

उ॒रु वा॒ताये॒त्याह॑ । अ॒वा॒रु॒णमे॒वैनत्॑ करोति ॥

दे॒वस्य॑ त्वा स॒वि॒तुः प्र॒सव॑ इ॒त्याह॑ प्र॒सू॒त्यै ।

अ॒श्विनो॑र्-बा॒हुभ्या॑मि॒त्याह॑ । 32 (10)

T.B.3.2.4.6

अ॒श्विनौ॑ हि दे॒वाना॑म॒ध्वर्यू॑ आ॒स्ताम् । पू॒ष्णो ह॒स्ताभ्या॑मि॒त्याह॑ य॒त्यै ।

अ॒ग्नये॑ जु॒ष्टं निर्व॑पा॒मीत्या॑ह । अ॒ग्नय॑ ए॒वैना॒ञ्जु॒ष्टं निर्व॑पति । त्रि॒र्यजु॑षा ।

त्रय॑ इ॒मे लो॒काः । ए॒षां लो॒काना॑मा॒प्त्यै । तू॒ष्णीं च॑तु॒र्थम् ।

अ॒परि॑मितमे॒वावरु॑न्धे । स ए॒वमे॒वानु॑पूर्व॒ञ् हवी॑ञ्॒षि निर्व॑पति ॥ 33 (10)

T.B.3.2.4.7

इ॒दं दे॒वाना॑मि॒दमु॑ नः स॒हेत्या॑ह व्यावृ॒त्यै ॥

स्फा॒त्यै त्वा ना॑रा॒त्या इ॒त्याह॑ गु॒प्त्यै । तम॑सीव वा ए॒षोऽन्त॑श्चरति ।

यः प॑री॒णहि॑ ॥ सु॒वर॒भि वि॒ख्येषं॑ वै॒श्वान॑रं ज्योति॒रित्या॑ह ।

सु॒वरे॑वाभि वि पश्यति वै॒श्वान॑रं ज्योतिः ।

द्या॒वापृ॑थि॒वी ह॒विषि॑ गृही॒त उ॒दवे॑पेताम् ॥

दृ॒हन्तां॑ दु॒र्या द्या॒वापृ॑थि॒व्योरित्या॑ह ।

गृ॒हाणां॑ द्या॒वापृ॑थि॒व्योर्-द॒धृत्यै॑ ॥

उ॒र्वन्त॑रि॒क्ष-म॑न्वि॒हीत्या॑ह ग॒त्यै ( ) ॥

अ॒दि॒त्यास्त्वो॑प॒स्थे सा॑दया॒मीत्या॑ह ।

इ॒यं वा॑ अ॒दि॒तिः । अ॒स्या ए॒वैन॑दुप॒स्थे सा॑दयति ॥

अ॒ग्ने ह॒व्यं र॑क्ष॒स्वेत्या॑ह गु॒प्त्यै ॥ 34 (14)

(य॒ज्ञो वा॑ आ॒पो – धाम॑ प्र॒णीय॑ प्र॒चर॑ – त्य॒तीया॑ – दे॒तद् –
बा॒हुभ्या॑मि॒त्याह॑ – ह॒विषि॑ निर्व॒पति॑ – ग॒त्यै च॒त्वारि॑ च) (A4)

3.2.5 अनुवाकं 5 – ब्रीह्यवघातः

T.B.3.2.5.1

इ॒न्द्रो वृ॒त्रम॑हन् । सोऽ॒पः । अ॒भ्यम्रि॑यत ।

ता॒सां य॑न्मे॒द्ध्यं य॑ज्ञि॒यं स॑दे॒वमा॑सीत् । तद॒पोद॑क्रामत् ।

ते द॒र्भा अ॑भवन् । यद्-द॒र्भैर॑प॒ उत्पु॑नाति ।

या ए॒व मे॒द्ध्या य॑ज्ञि॒याः स॑दे॒वा आ॑पः । ताभि॑रे॒वैना॑ उत्पु॑नाति ।

द्वाभ्या॑मुत्पु॑नाति । 35 (10)

T.B.3.2.5.2

द्वि॒पाद्-य॑ज॒मानः॑ प्र॒तिष्ठि॑त्यै ॥ दे॒वो वः॑ स॒वितो॑त्-पु॒नात्वि॑त्याह ।

स॒वितृ॑प्र॒सूत॑ ए॒वैना॑ उत्पु॑नाति । अ॒च्छि॑द्रेण प॒वित्रे॑णेत्याह ।

अ॒सौ वा आ॒दित्योऽच्छि॑द्रं प॒वित्रम् । तेनै॒वैना॒ उत्पु॑नाति ।

वसोः॑ सूर्य॑स्य रश्मि॑भिरित्याह । प्रा॒णा वा आपः॑ ।

प्रा॒णा वसवः॑ । प्रा॒णा रश्मयः॑ । 36 (10)

T.B.3.2.5.3

प्रा॒णैरे॒व प्रा॒णान्त्सं॑पृणक्ति । सा॒वि॒त्रि॒यर्चा ।

स॒वि॒तृप्र॑सूतं मे कर्मा॑सदिति । स॒वि॒तृप्र॑सूतमे॒वास्य॑ कर्म भवति ।

प॒च्छो गा॑यत्रि॒या त्रि॑ष्वमृ॒द्धत्वा॑य ॥

आपो॑ दे॒वीर॒ग्रेषु॑वो अ॒ग्रेषु॑व इत्याह ।

रूप॑-मे॒वासा॑मे॒तन्-म॑हि॒मानं॑ व्याचष्टे ।

अ॒ग्र इ॒मं य॒ज्ञं न॑यता॒ग्रे य॒ज्ञप॑तिमित्याह । अ॒ग्रे ए॒व य॒ज्ञं न॑यन्ति ।

अ॒ग्रे य॒ज्ञप॑तिम् । 37 (10)

T.B.3.2.5.4

यु॒ष्मानि॑न्द्रो ऽवृ॒णीत॑ वृ॒त्रतूर्ये॑ यू॒यमि॑न्द्रमवृ॒णीद्ध्वं॑ वृ॒त्रतूर्य॑ इत्याह ।

वृ॒त्रं ह॑ ह॒निष्य॑न्निन्द्र॒ आपो॑ व॒त्रे । आपो॑ हे॒न्द्रं व॑व्रिरे ।

सं॒ज्ञा-मे॒वासा॑मे॒तत्-सा॑मा॒नं व्या॑चष्टे ॥

प्रो॒क्षिताः॑ स्थेत्याह । तेनापः॑ प्रो॒क्षिताः॑ ॥

अ॒ग्नये॑ वो जुष्टं॑ प्रोक्षा॑-म्यग्नी॑षोमा॒भ्या-मि॒त्याह॑ ।

यथा॑ दे॒वतमे॒वैनान्॑ प्रोक्षति॑ । त्रिः॑ प्रोक्षति॑ । त्र्या॑वृद्धि॒ यज्ञः॑ । 38 (10)

T.B.3.2.5.5

अथो॑ रक्ष॒सामप॑हत्यै । शु॒न्धद्वं॑ दै॒व्याय॑ कर्म॑णे दे॒वय॑ज्याया॒ इत्या॑ह ।

दे॒वय॑ज्याया॒ ए॒वैनानि॑ शुन्धति॑ । त्रिः॑ प्रोक्षति॑ । त्र्या॑वृद्धि॒ यज्ञः॑ ।

अथो॑ मे॒द्ध्यत्वा॑य । अव॑धूत॒ रक्षो॑ऽवधू॒ता अ॑रातय॒ इत्या॑ह ।

रक्ष॒सा-मप॑हत्यै । अ॒दि॒त्यास्त्वग॑सीत्या॒ह । इ॒यं वा॑ अ॒दितिः॑ । 39 (10)

T.B.3.2.5.6

अ॒स्या ए॒वैनत्॑ त्वचं॑ करोति॑ । प्र॒ति त्वा॑ पृथि॒वी वे॒त्त्वित्या॑ह॒ प्रति॑ष्ठित्यै ॥

पु॒रस्ता॑त् प्र॒तीची॑न॒ग्रीव॑-मु॒त्तर॑लो॒मोप॑स्तृणाति॒ मेद्ध्य॑त्वाय॑ ।

तस्मा॑त् पु॒रस्ता॑त् प्र॒त्यञ्चः॑ प॒शवो॑ मे॒धमु॑पतिष्ठन्ते ।

तस्मा॑त् प्र॒जा मृ॒गं ग्रा॑हु॒काः । य॒ज्ञो दे॒वेभ्यो॑ नि॒लाय॑त ।

कृ॒ष्णो रू॒पं कृ॒त्वा । यत् कृ॑ष्णाजि॒ने ह॒विर॑द्ध्यव॒हन्ति॑ ।

य॒ज्ञादे॒व-तद्-य॒ज्ञं प्र॑युङ्गे । ह॒विषो॑ऽस्क॒न्दाय॑ ॥ 40 (10)

T.B.3.2.5.7

अ॒धि॒ष॒व॒ण॒म॒सि॒ वा॒न॒स्प॒त्य॒मि॒त्या॒ह । अ॒धि॒ष॒व॒ण॒-मे॒वैन॑त् करो॒ति ।
प्र॒ति॒ त्वा॒ऽदि॒त्या॒स्त्व॒ग्वे॒त्वि॒त्या॒ह स॒य॒त्वा॒य ॥ अ॒ग्ने॒स्त॒नू-र॒सी॒त्या॒ह ।
अ॒ग्ने॒र्वा ए॒षा त॒नूः । यदो॑ष॒ध॒यः । वा॒चो वि॒स॒र्ज॒न॒मि॒त्या॒ह ।
यदा॑ हि प्र॒जा ओ॑ष॒धी॒ना-म॒श्न॒न्ति । अथ॑ वा॒चं वि॒सृ॒ज॒न्ते ।
दे॒व॒वी॒त॒ये त्वा गृ॒ह्णामी॒त्या॒ह । 41 (10)

T.B.3.2.5.8

दे॒व॒ता॒भि॒रे॒वैन॑त् स॒म॒दर्ध॑यति ॥ अ॒द्रि॒र॒सि वा॒न॒स्प॒त्य इ॒त्या॒ह ।
ग्रा॒वा॒ण॒-मे॒वैन॑त् करो॒ति ।
स इ॒दं दे॒वे॒भ्यो ह॒व्य॑ सु॒श॒मि श॒मि॒ष्वे॒त्या॒ह शान्त्यै॑ ॥
ह॒वि॒ष्कृ॒दे॒ही॒त्या॒ह । य ए॒व दे॒वा॒ना॑ ह॒वि॒ष्कृ॒तः । तान् ह॒व॒य॒ति ।
त्रि॒ह्व॒य॒ति । त्रि॒ष॒त्या हि दे॒वाः ॥ इ॒ष॒मा व॒दोर्ज॑मा व॒दे॒त्या॒ह । 42 (10)

T.B.3.2.5.9

इ॒ष॒मे॒वोर्जं॑ य॒ज॒मा॒ने द॒धा॒ति ।
द्यु॒म॒द्व॒द॒त व॒यं सं॒घा॒तं जे॒ष्मे॒त्या॒ह भ्रा॒तृ॒व्या॒भि॒भू॒त्यै ॥
म॒नोः श्र॒द्धा॒दे॒व॒स्य य॒ज॒मा॒न॒स्या॒सु॒र॒घ्नी वाक् ।

य॒ज्ञायु॒धेषु॑ प्रवि॒ष्टाऽऽसीत् ।

तेऽसुरा॑ याव॒न्तो य॒ज्ञायु॒धाना॑मु॒द्वद॑ता-मु॒पाशृ॑ण्वन् । ते परा॑ऽभवन् ।

तस्मा॑त् स्वानां॑ म॒ध्येऽव॑साय॑ यजेत ।

याव॒न्तोऽस्य॑ भ्रातृ॒व्या य॒ज्ञायु॒धाना॑-मु॒द्वद॑ता-मु॒पशृ॑ण्वन्ति ।

ते परा॑ भवन्ति ।

उच्चैः॑ स॒माह॑न्त॒वा आ॑ह विजि॒त्यै । 43 (10)

T.B.3.2.5.10

वृ॒द्ध ए॒षामिन्द्रि॑यं वी॒र्यम् । श्रेष्ठ॑ ए॒षां भ॑वति ॥

व॒र्ष वृ॑द्धम॒सि प्र॑ति त्वा व॒र्षवृ॑द्धं वे॒त्त्वित्या॑ह ।

व॒र्षवृ॑द्धा वा ओष॑धयः । व॒र्षवृ॑द्धा इ॒षीकाः॑ स॒मृद्ध्यै॑ ।

य॒ज्ञं र॒क्षाऽस्य॑नु॒ प्रावि॑शन् । तान्य॒स्ना प॒शुभ्यो॑ नि॒रवा॑दयन्त ।

तुषै॒रोष॑धीभ्यः ॥ परा॑पू॒तं र॒क्षः परा॑पू॒ता अ॒रात॑य इत्या॑ह ।

र॒क्षसा॑म॒पह॑त्यै । 44 (10)

T.B.3.2.5.11

र॒क्षसां॑ भा॒गोऽसी॑त्याह । तुषै॒रेव॑ र॒क्षां॑ सि नि॒रव॑दयते ।

अ॒प उ॒पस्पृ॑शति मे॒द्ध्यत्वा॑य । वा॒युर्वो॑ वि वि॒नक्ति॑त्याह ।

पवि॒त्रं॑ वै वा॒युः । पु॒नात्ये॒वैनान् ।

अ॒न्तरि॑क्षादि॒व वा ए॒ते प्र॑स्क॒न्दन्ति॑ । ये शूर्पा॑त् ।

दे॒वो वः॑ स॒विता॑ हि॒रण्य॑पा॒णिः प्र॑तिगृ॒ह्णात्वित्या॑ह॒ प्रति॑ष्ठित्यै ।

ह॒विषो॑ऽस्क॒न्दाय॑ ( ) । त्रि॒ष्फ॒लीकर्त॑वा आ॒ह । त्र्या॑वृ॒द्धि य॒ज्ञः ।

अथो॑ मे॒द्ध्य॒त्वाय॑ ॥ 45 (13) (द्वा॒भ्यामु॑त् पु॒नाति॑ – र॒श्मयो॑ –

न॒यन्त्य॑ग्रे॒ य॒ज्ञप॑तिं – यँ॒ज्ञो – ऽदि॑ति – र॒स्क॒न्दाय॑ – गृ॒ह्णामी॑त्या॒ह –

व॒देत्या॑ह – वि॒जित्या॑ – अ॒प॒हत्या॑ – अ॒स्क॒न्दाय॑ त्री॒णि च॑) (A5)

3.2.6 अनुवाकं 6 – तण्डुलपेषणम्

T.B.3.2.6.1

अ॒वधू॑तꣳ र॒क्षोऽव॑धू॒ता अ॒रात॑य॒ इत्या॑ह । र॒क्षसा॑म॒प॒हत्यै॑ ।

अ॒दित्या॑स्त्व॒गसी॑त्या॒ह । इ॒यं वा॑ अ॒दितिः॑ ।

अ॒स्या ए॒वैन॑त् त्वचं॑ करोति । प्र॑ति॒ त्वा पृ॑थि॒वी वे॒त्त्वित्या॑ह॒ प्रति॑ष्ठित्यै ।

पु॒रस्ता॑त् प्र॒तीची॑न॒ग्रीव॑ – मु॒त्तर॑लो॒मोप॑स्तृणाति॒ मेद्ध्य॒त्वाय॑ ।

तस्मा॑त् पु॒रस्ता॑त् प्र॒त्यञ्चः॑ प॒शवो॑ मे॒धमु॑पतिष्ठन्ते ।

तस्मा॑त् प्र॒जा मृ॒गं ग्रा॑हु॒काः । य॒ज्ञो दे॒वेभ्यो॑ नि॒लाय॑त । 46 (10)

T.B.3.2.6.2

कृ॒ष्णो रू॒पं कृ॒त्वा । यत् कृ॒ष्णाजि॒ने ह॒विर॑धि॒पि॒नष्टि॑ ।
य॒ज्ञादे॒व तद् य॒ज्ञं प्र॑यु॒ङ्क्ते । ह॒विषो॑ऽस्क॒न्दाय॑ ॥
द्या॒वापृ॑थि॒वी स॒हास्ता॑म् ।
ते श॒म्यामा॒त्रमे॒कम॒हर्व्ये॑तां श॒म्यामा॒त्रमे॒कम॒हः ॥
दि॒वः स्क॑म्भ॒निर॑सि॒ प्रति॒ त्वा ऽदि॒त्यास्त्व॑ग्वे॒त्त्वित्या॑ह ।
द्या॒वापृ॑थि॒व्योर् वी॒त्यै ॥
धि॒षणा॑ऽसि॒ पर्व॑त्या॒ प्रति॒ त्वा दि॒वः स्क॑म्भ॒निर्वे॑त्त्वित्या॑ह ।
द्या॒वापृ॑थि॒व्योर् वि॒धृत्यै॑ ॥ 47 (10)

T.B.3.2.6.3

धि॒षणा॑ऽसि॒ पार्व॑तेयी॒ प्रति॒ त्वा पर्व॑तिर्वे॒त्त्वित्या॑ह । द्या॒वापृ॑थि॒व्योर्धृत्यै॑ ॥
दे॒वस्य॑ त्वा स॒वितुः॑ प्र॒सव॑ इत्या॒ह प्र॒सूत्यै॑ ॥ अ॒श्विनो॑र् बा॒हुभ्या॑मित्या॒ह ।
अ॒श्विनौ॒ हि दे॒वाना॑म॒ध्वर्यू॑ आस्ता॑म् । पू॒ष्णो ह॒स्ताभ्या॑मित्या॒ह यत्यै॑ ।
अ॒धिव॑पा॒मीत्या॑ह । य॒थादे॒वत॑-मे॒वैनान॑धि॒ वप॑ति ॥
धा॒न्यम॑सि॒ धिनु॑हि॒ दे॒वानि॑त्या॒ह । ए॒तस्य॑ य॒जुषो॑ वी॒र्ये॑ण । 48 (10)

T.B.3.2.6.4

यावदे॒का दे॒वता॑ का॒मय॑ते यावदे॒का । तावदाहु॑तिः प्रथ॑ते ।
 न हि तदस्ति॑ । यत्तावदे॒व स्यात् । यावज्जु॑होति ॥
 प्रा॒णाय॑ त्वाऽपानाय॑ त्वेत्या॑ह । प्रा॒णाने॒व यज॑माने दधाति ।
 दी॒र्घाम॑नु प्र॒सिति॑मायु॒षे धा॒मित्या॑ह । आयु॑रेवास्मिन् दधाति ।
 अ॒न्तरि॑क्षादि॒व वा ए॒तानि॑ प्रस्क॑न्दन्ति ( ) । यानि॑ दृ॒षदः॑ ।
 दे॒वो वः॑ सवि॒ता हि॒रण्य॑पाणिः॒ प्रति॑ गृह्णा॒त्वित्या॑ह॒ प्रति॑ष्ठित्यै ।
 ह॒विषो॑ऽस्क॒न्दाय॑ ॥

अस॑म् व॒पन्ती॑ पि॒ष्पा॒णूनि॑ कुरु॒तादि॒त्याह॑ मे॒द्ध्य॒त्वाय॑ ॥ 49 (14)

(नि॒लाय॑त – वि॒धृत्यै॑ – वी॒र्ये॑ण – स्क॒न्दन्ति॑ च॒त्वारि॑ च) (A6)

3.2.7 अनुवाकं 7 – कपालोपधानम्

T.B.3.2.7.1

धृ॒ष्टिर॑सि ब्र॒ह्म य॒च्छे॒त्याह॑ धृ॒त्यै ॥
 अ॒पा॒ग्ने ऽग्नि॑मा॒मादं॑ जहि॒ निष्क्र॑व्याद॒से॒धा दे॒वय॑जं व॒हेत्या॑ह ।
 य ए॒वामा॑त्क्र॒व्यात् । तम॑प॒हत्य॑ । मे॒द्ध्ये॒ऽग्नौ क॑पाल॒मुप॑दधाति ॥
 निर्द॑ग्ध॒रक्षो॑ निर्द॑ग्धा अ॒रात॑य॒ इत्या॑ह । रक्षा॑स्ये॒व निर्द॑हति ।

अ॒ग्नि॒व॒त्यु॒प॒द॒धा॒ति । अ॒स्मिन्ने॒व लो॒के ज्यो॒ति॒र्ध॒त्ते ।

अ॒ङ्गा॒र॒म॒धि-व॒र्त॒य॒ति । 50 (10)

T.B.3.2.7.2

अ॒न्त॒रि॒क्ष ए॒व ज्यो॒ति॒र्ध॒त्ते ।

आ॒दि॒त्य॒मे॒वा॒मु॒ष्मिन् लो॒के ज्यो॒ति॒र्ध॒त्ते ।

ज्यो॒ति॒ष्म॒न्तोऽस्मा॒ इ॒मे लो॒का भ॑वन्ति । य ए॒वं वै॒द ॥

ध्रु॒व॒म॒सि पृ॒थि॒वीं दृ॒हे॒त्याह॑ । पृ॒थि॒वी॒मे॒वै॒तेन॑ दृ॒ह॒ति ।

ध॒र्त्र॒म॒स्य॒न्त॒रि॒क्षं दृ॒हे॒त्याह॑ । अ॒न्त॒रि॒क्ष॒मे॒वै॒तेन॑ दृ॒ह॒ति ।

ध॒रु॒ण॒म॒सि दि॒वं दृ॒हे॒त्याह॑ । दि॒व॒मे॒वै॒तेन॑ दृ॒ह॒ति । 51 (10)

T.B.3.2.7.3

ध॒र्मा॒सि दि॒शो दृ॒हे॒त्याह॑ । दि॒श ए॒वै॒तेन॑ दृ॒ह॒ति ।

इ॒मा॒ने॒वै॒तैर् लो॒का॒न् दृ॒ह॒ति ।

दृ॒ह॒न्तेऽस्मा॒ इ॒मे लो॒काः प्र॒ज॒या प॒शु॒भिः ।

य ए॒वं वै॒द ॥ त्री॒ण्य॒ग्रे क॒पा॒ला॒न्यु॒प॒द॒धा॒ति । त्र॒य इ॒मे लो॒काः ।

ए॒षां लो॒का॒ना॒मा॒प्त्यै॑ ॥ ए॒क॒म॒ग्रे क॒पा॒ल॒मु॒प॒द॒धा॒ति ।

ए॒कं वा॑ अ॒ग्रे क॒पा॒लं पु॒रु॒ष॒स्य सं॒भ॒व॒ति । 52 (10)

T.B.3.2.7.4

अथ॒ द्वे । अथ॒ त्रीणि॑ । अथ॒ चत्वारि॑ । अथाष्टौ॑ ।
तस्मा॑द॒ष्टाक॑पालं॒ पुरु॑षस्य॒ शिरः॑ । यदे॒वं क॒पाला॑न्युप॒ दधा॑ति ।
यज्ञो॒ वै प्र॒जाप॑तिः । य॒ज्ञमे॒व प्र॒जाप॑ति॒ः स॒ऽस्क्र॑रोति ।
आ॒त्मान॑मे॒व तथ् स॒ऽस्क्र॑रोति । त॒ऽ स॒ऽस्कृ॑तमा॒त्मान॑म् । 53 (10)

T.B.3.2.7.5

अ॒मुष्मि॑ल् लो॒केऽनु॑परैति ॥ यद॒ष्टावु॑प॒ दधा॑ति ।
गा॒य॒त्रि॒या तथ् सं॑मितम् । यन्न॑व । त्रि॒वृता॒ तत् । यद् द॑श ।
वि॒राजा॒ तत् । यदे॑कादश । त्रि॒ष्टुभा॒ तत् । यद्द्वा॑दश । 54 (10)

T.B.3.2.7.6

जग॑त्या॒ तत् । छन्दः॑ सं॒मितानि॑ स उप॒दध॑त् क॒पाला॑नि ।
इ॒मान् लो॒कान॑नुपूर्वं दि॒शो वि॑धृत्यै दृ॒हति॑ ।
अथा॑युः प्रा॒णान् प्र॒जां प॒शून् यज॑माने दधाति ।
स॒जा॒तान॑स्मा अ॒भितो॑ बहु॒लान् क॑रोति ॥
चि॒तः स्थे॑त्याह । यथा॒ यजु॑रेवैतत् ॥
भृ॒गूणा॑मङ्गि॒रसां॑ तप॒सा तप्य॑द्ध्वमित्याह ।

दे॒वता॑ना-मे॒वैनानि॑ तपसा तपति । तानि॑ ततः सञ्स्थि॑ते ( ) ।

यानि॑ घ॒र्मे क॒पालान्॑ युपचिन्वन्ति वे॒धस॒ इति॑ चतु॒ष्पद॑यर्चा
विमुञ्च॑ति । चतु॒ष्पादः॑ प॒शवः॑ ।

प॒शुष्वे॒वोपरि॑ष्टात् प्र॒तिति॑ष्ठति ॥ 55 (13)

(व॒र्तय॑ति - दि॒वमे॒वैतेन॑ दृ॒हति॑ - स॒म्भ॒वति॑ -

त॒ स॒स्कृ॒तमा॒त्मानं॑ - द्वा॒दश॑ - सञ्स्थि॑ते त्रीणि॑ च) (A7)

3.2.8 अनुवाकं 8 – पुरोडाशानिष्पादनम्

T.B.3.2.8.1

दे॒वस्य॑ त्वा सवि॒तुः प्र॑स॒व इत्या॑ह प्र॒सूत्यै॑ । अ॒श्विनो॑र् बा॒हुभ्या॑मित्याह ।

अ॒श्विनौ॑ हि दे॒वाना॑म॒ध्वर्यू॑ आस्ताम् । पू॒ष्णो ह॑स्ता॒भ्यामि॑त्याह यत्यै ।

सम्व॑पा॒मीत्या॑ह । यथा॑ दे॒वतमे॒वैनानि॑ सम्व॑पति ॥

समा॑पो अ॒दि॒भिर॑ग॒मत॒ समो॑ष॒धयो॒ रसे॑नेत्याह ।

आपो॑ वा ओष॒धीर्-जि॑न्वन्ति । ओष॒धयो॒ऽपो जि॑न्वन्ति ।

अ॒न्या वा ए॒तासा॑म॒न्या जि॑न्वन्ति । 56 (10)

T.B.3.2.8.2

तस्मादेवमाह ।

सꣳ रेवतीर्-जगतीभिर्-मधुमतीर्-मधुमतीभिः सृज्यद्ध्वमित्याह ।

आपो वै रेवतीः । पशवो जगतीः । ओषधयो मधुमतीः ।

आप ओषधीः पशून् । तानेवास्मा एकधा सꣳसृज्य ।

मधुमतः करोति ।

अद्भ्यः परि प्रजाताः स्थ समद्भिः पृच्यद्ध्वमिति पर्याप्लावयति ।

यथा सुवृष्ट इमामनु विसृत्य । 57 (10)

T.B.3.2.8.3

आप ओषधीर्महयन्ति । तादृगेव तत् ॥ जनयत्यै त्वा सम्यौमीत्याह ।

प्रजा एवैतेन दाधार । अग्नये त्वाऽग्नीषोमाभ्यामित्याह व्यावृत्यै ।

मखस्य शिरोऽसीत्याह । यज्ञो वै मखः । तस्यैतच्छिरः ।

यत् पुरोडाशः । तस्मादेवमाह । 58 (10)

T.B.3.2.8.4

घर्मोऽसि विश्वायुरित्याह । विश्वमेवायुर् यजमाने दधाति ।

उरु प्रथस्वोरु ते यज्ञपतिः प्रथतामित्याह ।

यज॑मानमे॒व प्र॒जया॑ प॒शुभिः॑ प्रथयति । त्वचं॑ गृ॒ह्णी॒ष्वेत्या॑ह ।
 सर्व॑मे॒वैन॑ꣳ सत॑नुं करोति । अथाप॑ आनीय॒ परि॑ मा॒र्ष्टि ।
 मा॒ꣳस ए॒व तत् त्वचं॑ दधाति । तस्मा॑त् त्व॒चा मा॒ꣳसं छ॒न्नम् ॥
 घर्मो॑ वा ए॒षोऽशान्तः॑ ॥ 59 (10)

T.B.3.2.8.5

अ॒र्धमा॒सेऽर्ध॑मा॒से प्र॒वृज्य॑ते । यत् पु॒रोडा॑शः ।
 स ई॒श्वरो॑ यज॑मानꣳ शु॒चा प्र॒दहः॑ । पर्य॑ग्नि करोति ।
 प॒शुमे॒वैन॑मकः । शान्त्या॑ अप्र॒दाहाय॑ । त्रिः पर्य॑ग्नि करोति ।
 त्र्यावृ॑द्धि य॒ज्ञः । अथो॑ रक्ष॒साम॑प॒हत्यै ॥
 अ॒न्तरि॑तꣳ रक्षो॑ऽन्तरि॒ता अ॒रातय॑ इत्या॒ह । 60 (10)

T.B.3.2.8.6

रक्ष॑सा-म॒न्तर्हि॑त्यै । पु॒रोडा॑शं वा अधि॑श्रितꣳ रक्षा॑ꣳस्यजिघा॑ꣳसन् ।
 दि॒वि ना॒को ना॒माग्नी॑ रक्षो॒हा । स ए॒वास्मा॑द्-रक्षा॑ꣳस्यपा॒हन् ।
 दे॒वस्त्वा॑ स॒विता॑ श्रपय॒त्वित्या॑ह । स॒वितृ॑प्रसू॒त ए॒वैन॑ꣳ श्रपयति ।
 वर्॒षिष्ठे॑ अधि॒ नाक॑ इत्या॒ह । रक्ष॑साम॑प॒हत्यै ।

अ॒ग्निस्ते॑ त॒नु॒वं मा॒ऽति॑ धा॒गित्या॑हा॒नति॑दाहाय ।

अ॒ग्ने ह॒व्यं र॒क्षस्वे॑त्याह॒ गु॒प्त्यै ॥ 61 (10)

T.B.3.2.8.7

अ॒विद॑हन्तः श्र॒पय॑तेति॒ वाचं॑ वि॒सृज॑ते ।

य॒ज्ञमे॒व ह॒वींष्य॑भि-व्या॒हृत्य॑ प्र॒तनु॑ते ।

पु॒रोरु॒चम॑विदाहाय शृ॒त्यै क॑रोति ॥ म॒स्तिष्को॒ वै पु॒रोडा॑शः ।

तं य॑न्नाभि॒वास॑येत् । आ॒विर्म॒स्तिष्कः॑ स्यात् । अ॒भिवा॑सयति ।

तस्मा॑द्-गुहा॒ म॒स्तिष्कः॑ । भ॒स्मना॑ऽभि वा॒सय॑ति ।

तस्मा॑न् मा॒सेना॑स्थि॒ छन्न॑म् । 62 (10)

T.B.3.2.8.8

वे॒देना॑भि वा॒सय॑ति । तस्मा॑त् के॒शैः शि॒रश्छ॑न्नम् ।

अ॒खल॑तिभा॒वुको॑ भवति । य ए॒वं वे॒द ॥ प॒शोर्वै प्र॑ति॒मा पु॒रोडा॑शः ।

स ना॒यजु॑ष्क-म॒भिवा॑स्यः । वृ॒थेव॑ स्यात् ।

ई॒श्वरा॑ यज॒मान॑स्य प॒शवः॑ प्रमे॒तोः ॥

सं ब्र॑ह्मणा पृ॒च्यस्वे॑त्याह । प्रा॒णा वै ब्र॑ह्म । 63 (10)

T.B.3.2.8.9

प्रा॒णाः प॒शवः॑ । प्रा॒णैरे॒व प॒शून्त् संपृ॑णक्ति । न प्र॒मायु॑का भवन्ति ।
यज॑मानो॒ वै पु॒रोडा॑शः । प्र॒जा प॒शवः॑ पु॒रीष॑म् । यदे॒वम॑भि वा॒सय॑ति ।
यज॑मानमे॒व प्र॒जया॑ प॒शुभिः॑ सम॑दर्धयति ॥
दे॒वा वै ह॒विर् भृ॒त्वाऽब्रु॑वन् । कस्मि॑न्निदं॒ म्रक्ष्या॑मह इति॑ ।
सोऽ॒ग्निर्ब्र॑वीत् । 64 (10)

T.B.3.2.8.10

मयि॑ त॒नूः संनि॑धद्ध्वम् । अ॒हं व॑स्तं॒ जन॑यिष्यामि ।
यस्मि॑न् म्रक्ष्यद्ध्व इति॑ । ते दे॒वा अ॒ग्नौ त॒नूः सं न्य॑दधत ।
तस्मा॑दाहुः । अ॒ग्निः सर्वा॑ दे॒वता॑ इति॑ । सोऽ॒ङ्गारे॑णापः ।
अ॒भ्यपा॑तयत् । तत॑ ए॒कतो॑ऽजायत । स द्वि॒तीय॑म॒भ्यपा॑तयत् । 65 (10)

T.B.3.2.8.11

ततो॑ द्वि॒तोऽजा॑यत । स तृ॒तीय॑-म॒भ्यपा॑तयत् । तत॑-स्त्रि॒तोऽजा॑यत ।
यद॒द्भ्योऽजा॑यन्त । तदा॒प्याना॑माप्यत्वम् । यदा॒त्मभ्यो॑ ऽजायन्त ।
तदा॒त्म्याना॑-मात्म्यत्वम् ॥ ते दे॒वा आ॒प्येष्व॑मृजत ।
आ॒प्या अ॑मृजत॒ सूर्या॑भ्युदिते । सूर्या॑भ्युदि॒तः सूर्या॑भिनिमुक्ते । 66 (10)

T.B.3.2.8.12

सूर्याभिनि॑मु॒क्तः कु॒नखि॑नि । कु॒नखी॑ श्याव॒दति॑ । श्याव॒दन्न॑ग्रदिधिषौ ।
 अ॒ग्रदि॒धिषुः॑ परि॒वित्ते॑ । परि॒वित्तो॑ वी॒रह॑णि । वी॒रहा॑ ब्र॒ह्मह॑णि ।
 तद्ब्र॒ह्मह॑णं नात्य॒च्यव॑त । अ॒न्तर्वे॒दि नि॒नय॑त्यव॒रुद्ध्यै॑ ।
 उ॒ल्मुके॑नाभि॒ गृह्णा॑ति शृ॒तत्वा॑य ।
 शृ॒तका॑मा इ॒व हि॒ देवाः॑ ( ) ॥ 67 (10)

(अ॒न्या जि॒न्वन्-त्य॑नु॒वि॒सृत्यै॑-व॒मा-हा॑शान्त-आ॒ह-गु॒प्त्यै॑-छ॒न्नं -
 ब्र॒ह्मा-ब्र॑वीद्-द्वि॒तीय॑म॒भ्यपा॑तय॒थ-सूर्या॑भिनिमु॒क्ते-दे॒वाः) (A8)

3.2.9 अनुवाकं 9 – वेदिकरणम्

T.B.3.2.9.1

दे॒वस्य॑ त्वा स॒वि॒तुः प्र॑स॒व इति॑ स्फ्य॒माद॑त्ते प्र॒सू॒त्यै ॥
 अ॒श्विनो॑र्-बा॒हुभ्या॑मि॒त्याह॑ । अ॒श्विनो॑ हि दे॒वाना॑म॒ध्वर्यू॑ आ॒स्ताम् ॥
 पू॒ष्णो ह॒स्ताभ्या॑मि॒त्याह॑ य॒त्यै ॥
 आ॒द॒द इ॒न्द्रस्य॑ बा॒हुर॑सि॒ दक्षि॑ण इ॒त्याह॑ ।
 इ॒न्द्रि॒यमे॒व यज॑माने दधाति । स॒हस्र॑भृ॒ष्टिः श॒तते॑जा इ॒त्याह॑ ।

रूपमे॒वा॒स्यै॒तन्-म॒हि॒मा॒नं॒ व्या॒च॒ष्टे ॥ वा॒यु॒र॒सि॒ ति॒ग्म॒ते॒जा॒ इ॒त्या॒ह ।

ते॒जो॒ वै वा॒युः । 68 (10)

T.B.3.2.9.2

ते॒ज ए॒वा॒स्मिन् द॒धा॒ति ॥ वि॒षा॒द्वै ना॒मा॒सु॒र आ॒सीत् । सोऽ॒भि॒भेत् ।

य॒ज्ञेन॑ मा॒ दे॒वा अ॒भि॒भ॒वि॒ष्य॒न्ती॒ति । स पृ॒थि॒वीम॒भ्य॒व॒मीत् ।

सा ऽमे॒द्ध्य॒ा ऽभ॒वत् । अथो॒ यदि॒न्द्रो वृ॒त्रम॒हन् ।

तस्य॑ लो॒हितं॑ पृ॒थि॒वीम॒नु व्य॒धा॒वत् । सा ऽमे॒द्ध्य॒ा ऽभ॒वत् ।

पृ॒थि॒वि दे॒वय॒जनी॑त्याह । 69 (10)

T.B.3.2.9.3

मे॒द्ध्य॒ामे॒वैनां॑ दे॒वय॒जनीं॑ करोति ।

ओष॑द्ध्य॒ास्ते मूलं॑ मा हि॒सि॒षमि॒त्या॒ह । ओष॑धी॒ना-म॒हि॒सा॒यै ॥

व्र॒जं ग॒च्छ गो॒स्थान॑मि॒त्या॒ह । छन्दा॑सि॒ वै व्र॒जो गो॒स्थानः॑ ।

छन्दा॑स्ये॒वा॒स्मै व्र॒जं गो॒स्थानं॑ करोति ॥ व॒र्ष॒तु ते द्यौ॑रि॒त्या॒ह ।

वृ॒ष्टिर्वै द्यौः । वृ॒ष्टिमे॒वाव॑रुन्धे ॥

ब॒धान॑ दे॒व स॒वितः॑ प॒रम॑स्यां प॒राव॑तीत्याह । 70 (10)

T.B.3.2.9.4

द्वौ वाव॑ पुरु॒षौ । यं चै॒व द्वेष्टि॑ । यश्चैनं॑ द्वेष्टि॑ ।
 तावु॒भौ ब॑द्ध॒नाति॑ पर॒मस्यां॑ परा॒वति॑ श॒तेन॑ पा॒शैः॑ ।
 योऽस्मान् द्वेष्टि॑ यं च॑ व॒यं द्विष्म॑स्त॒मतो॒ मा मौ॒गित्या॒हानि॑मु॒क्त्यै ॥
 अ॒र॒रुर्वे॑ ना॒मासु॑र आसीत् । स पृ॒थि॒व्यामु॑प॒म्लुप्तोऽश॑यत् ।
 तं दे॒वा अ॑प॒हतोऽरुः॑ पृ॒थि॒व्या इति॑ पृ॒थि॒व्या अ॑पा॒घ्नन् ।
 भ्रातृ॒व्यो वा अ॒रुः । अ॑प॒हतोऽरुः॑ पृ॒थि॒व्या इति॑ यदा॒ह । 71 (10)

T.B.3.2.9.5

भ्रातृ॒व्यमे॒व पृ॒थि॒व्या अ॑प॒हन्ति॑ । तेऽम॑न्यन्त ।
 दि॒वं वा॑ अ॒य॒मितः॑ प॒तिष्य॑तीति ।
 तम॒रुस्ते॒ दि॒वं मा॒ स्वा॒निति॑ दि॒वः पर्य॑बाधन्त । भ्रातृ॒व्यो वा अ॒रुः ।
 अ॒रुस्ते॒ दि॒वं मा॒ स्वा॒निति॑ यदा॒ह । भ्रातृ॒व्यमे॒व दि॒वः परि॑बाधते ।
 स्त॒म्ब य॒जुर्हर॑ति । पृ॒थि॒व्या ए॒व भ्रातृ॒व्यम॑प॒हन्ति॑ ।
 द्वि॒तीय॑र् हरति । 72 (10)

T.B.3.2.9.6

अ॒न्तरि॑क्षादे॒वैन॒-म॑प॒हन्ति॑ । तृ॒तीय॑ꣳ ह॒रति॑ । दि॒व ए॒वैन॒-म॑प॒हन्ति॑ ।
 तू॒ष्णीं च॑तु॒र्थꣳ ह॒रति॑ । अ॒परि॑मितादे॒वैन॒-म॑प॒हन्ति॑ ॥
 अ॒सुरा॑णां वा इ॒यम॑ग्र आसीत् । याव॑दासी॒नः प॒रा प॑श्यति ।
 ताव॑द्-दे॒वाना॑म् । ते दे॒वा अब्रु॑वन् ।
 अ॒स्त्वेव॑ नोऽस्यामपीति । 73 (10)

T.B.3.2.9.7

क्य॑न्नो दास्य॒थेति॑ । याव॑थस्व॒यं परि॑गृ॒ह्णी॒थेति॑ ।
 ते वस॑वस्त्वेति॑ दक्षि॒णतः॑ पर्य॑गृ॒ह्णन् । रु॒द्रास्त्वेति॑ प॒श्चात् ।
 आ॒दि॒त्या-स्त्वेत्यु॑त्तर॒तः । तेऽग्नि॑ना प्राञ्चोऽज॑यन् ।
 वसु॑भिर् दक्षि॒णा । रु॒द्रैः प्र॒त्यञ्चः॑ । आ॒दि॒त्यैरुद॑ञ्चः ।
 यस्यै॒वं वि॒दुषो॑ वेदिं॑ परि॑ गृ॒ह्णन्ति॑ । 74 (10)

T.B.3.2.9.8

भ॒वत्या॑त्म॒ना । प॒राऽस्य॑ भ्रातृ॒व्यो भ॑वति ॥
 दे॒वस्य॑ स॒वितुः॑ स॒व इत्या॑ह प्र॒सूत्यै॑ ।
 क॒र्म कृ॑ण्वन्ति वे॒धस॑ इत्या॑ह । इ॒षित॑ꣳ हि क॒र्म क्रि॑यते ॥

पृ॒थि॒व्यै मे॒द्ध्यं॑ चा॒मे॒द्ध्यं॑ च॒ व्यु॒द॒क्राम॑ताम् ।

प्रा॒चीन॑-मु॒दी॒चीनं॑ मे॒द्ध्यम्॑ । प्र॒ती॒चीनं॑ दक्षि॒णा ऽमे॒द्ध्यम्॑ ।

प्रा॒चीमु॒दी॒चीं प्र॒वणां॑ करोति ।

मे॒द्ध्यामे॒वैनानां॑ दे॒वय॑जनीं करोति । 75 (10)

T.B.3.2.9.9

प्रा॒ञ्चौ वे॒द्यं सा॒वुन्न॑यति । आ॒ह॒वनी॑यस्य परि॒गृही॑त्यै ।

प्र॒ती॒ची श्रो॒णी । गा॒र्ह॒पत्य॑स्य परि॒गृही॑त्यै । अथो॑ मि॒थुन॑त्वाय ।

उ॒द्धन्ति॑ । यदे॒वास्या॑ अ॒मे॒द्ध्यम्॑ । तद॑प॒हन्ति॑ । उ॒द्धन्ति॑ ।

तस्मा॑दोष॒धयः॑ प॒राभ॑वन्ति । 76 (10)

T.B.3.2.9.10

मूलं॑ छि॒नन्ति॑ । भ्रातृ॑व्यस्यै॒व मूलं॑ छि॒नन्ति॑ ।

मूलं॑ वा अ॒ति॒तिष्ठ॑द्-रक्षा॒स्य॒नूत् पि॑पते । यद्ध॑स्तेन छि॒न्द्यात्॑ ।

कु॒न॒खिनीः॑ प्र॒जाः स्युः॑ । स्प॒म्येन॑ छि॒नन्ति॑ । वज्रो॑ वै स्प॒म्यः ।

वज्रे॑णै॒व य॒ज्ञाद्-रक्षा॒स्य॒प॒हन्ति॑ । पि॒तृदे॒वत्या॑ ऽति॒खा॒ता ।

इ॒यतीं॑ ख॒नन्ति॑ । 77 (10)

T.B.3.2.9.11

प्र॒जाप॑तिना य॒ज्ञमु॑खेन॒ संमि॑ताम् ॥ वेदि॑र्दे॒वेभ्यो॑ नि॒लाय॑त ।
 तां च॑तुरङ्गु॒ले ऽन्व॑विन्दन् । तस्मा॑च्चतुरङ्गु॒लं खेया॑ ॥ च॒तुरङ्गु॒लं ख॑नति ।
 च॒तुरङ्गु॒ले ह्योष॑धयः प्र॒ति॒तिष्ठ॑न्ति । आ॒प्र॒ति॒ष्ठायै॑ खनति ।
 यज॑मानमे॒व प्र॑ति॒ष्ठां ग॑मयति । द॒क्षिण॑तो वर्॒षीय॑सीं करोति ।
 दे॒वय॑जनस्यै॒व रू॒पम॑कः । 78 (10)

T.B.3.2.9.12

पु॒रीष॑वतीं करोति । प्र॒जा वै प॒शवः॑ पु॒रीष॑म् । प्र॒जयै॑वैनं प॒शुभिः॑
 पु॒रीष॑वन्तं करोति । उत्त॑रं परि॒ग्राहं॑ परि॒गृह्णा॑ति । ए॒ताव॑ती वै पृ॒थि॒वी ।
 या॒वती॑ वेदिः । तस्या॑ ए॒ताव॑त ए॒व भ्रा॑तृ॒व्यं निर्भ॑ज्य ।
 आ॒त्मन॑ उत्त॑रं परि॒ग्राहं॑ परि॒गृह्णा॑ति ।
 ऋ॒त-म॑स्यृ॒तस॑दन-म॒स्यृ॒तश्री॑रसीत्याह । य॒था य॒जुरे॒वै तत् ॥ 79 (10)

T.B.3.2.9.13

क्रू॒रमि॑व वा ए॒तत् क॑रोति । यद्वेदिं॑ क॒रोति॑ ।
 धा अ॑सि स्व॒धा अ॒सीति॑ योयु॒प्यते॑ शान्त्यै॑ ॥
 उ॒र्वी चा॑सि वस्वी॑ चा॒सीत्या॑ह । उ॒र्वीमे॒वैनां॑ वस्वीं॑ करोति ।

पु॒रा कू॒रस्य॑ वि॒सृपो॑ वि॒रप्ति॑न्नित्याह मे॒द्ध्यत्वा॑य ।
 उ॒दा॒दाय॑ पृ॒थि॒वीं जी॒रदा॑नु॒र्यामै॑रयं च॒न्द्रम॑सि स्व॒धाभि॑रित्याह ।
 यदे॒वास्या॑ अमे॒द्ध्यम् । तद॑प॒हत्य॑ ।
 मे॒द्ध्यां दे॒वय॑जनीं कृ॒त्वा । 80 (10)

T.B.3.2.9.14

यद॒दश्च॑न्द्रम॑सि मे॒द्ध्यम् । तद॒स्यामे॑रयति ।
 तां धी॒रासो॑ अनु॒दृश्य॑ यजन्त॒ इत्या॑हानु॒ख्यात्यै॑ ॥ प्रो॒क्षणी॑रासा॒दय॑ ।
 इ॒ध्माब॑र्हि-रुप॑सादय । सु॒वं च॑ सु॒चश्च॑ संमृ॒ड्ढि॑ ।
 प॒त्नीं सं॑नह्य । आ॒ज्येनो॑देहीत्या॒हानु॑पूर्व॒तायै॑ । प्रो॒क्षणी॑रासा॒दयति॑ ।
 आपो॑ वै र॒क्षो॒घ्नीः । 81 (10)

T.B.3.2.9.15

र॒क्षसा॑मप॒हत्यै॑ । स्फ्य॑स्य॒ वर्त्मन्॑-सादयति । य॒ज्ञस्य॑ सन्त॒त्यै ।
 उ॒वाच॑ हा॒सितो॑ दै॒वलः॑ । ए॒ताव॑ती॒र्वा अ॒मुष्मिन्॑ लो॒क आप॑ आसन् ।
 या॒वतीः॑ प्रो॒क्षणी॑रिति । तस्मा॑द् ब॒ह्वी॒रासा॑द्याः । स्फ्य॑मु॒दस्य॑न् ।
 यं द्वि॒ष्यात्तं॑ ध्या॒येत् । शु॒चैवैन॑-मर्पयति ( ) ॥ 82 (10)

(वै वा॒यु – रा॒ह – परा॒वती॒त्याहा – ह – द्वि॒तीय॑ हर – ती॒ति –
परि॒गृह्णन्ति॑ – दे॒वय॒जनीं॑ करोति – भवन्ति – खनत्य – क – रे॒तत्
– कृ॒त्वा – र॒क्षो॒घ्नी – र॒र्पय॑ति) (A9)

3.2.10 अनुवाकं 10 – इध्माबर्हिः सादनम्

T.B.3.2.10.1

वज्रो॒ वै स्फ्यः॑ । यद॒न्वञ्चं॑ धा॒रये॑त् । वज्रै॑ऽद॒ध्वर्युः॑ क्ष॒ण्वीत॑ ।
पु॒रस्ता॑त् ति॒र्यञ्चं॑ धा॒रय॑ति । वज्रो॒ वै स्फ्यः॑ ।
वज्रै॑षै॒व य॒ज्ञस्य॑ दक्षि॒णतो॑ रक्षा॒स्यप॑हन्ति ।
अ॒ग्निभ्यां॑ प्रा॒चश्च॑ प्र॒तीच॑श्च । स्फ्ये॒नोदी॑चश्चा॒धरा॑चश्च ।
स्फ्ये॒न वा ए॒ष वज्रै॑णा॒स्यै पा॒प्मानं॑ भ्रातृ॒व्यम॑प॒हत्य॑ ।
उ॒त्क॒रेऽधि॑ प्रवृ॒श्चति॑ । 83 (10)

T.B.3.2.10.2

यथो॒प॒धाय॑ वृ॒श्चन्त्ये॒वम् । ह॒स्ता॒वव॑ ने॒निते॑ । आ॒त्मान॑मे॒व प॑वयते ।
स्फ्यं॑ प्र॒क्षाल॑यति मे॒द्ध्य॒त्वाय॑ ।
अथो॑ पा॒प्मन॑ ए॒व भ्रातृ॒व्यस्य॑ न्य॒ङ्गं छि॑नन्ति ॥
इ॒ध्मा-ब॒र्हि-रु॑पसा॒दय॑ति यु॒क्त्यै॑ । य॒ज्ञस्य॑ मिथु॒नत्वा॑य ।

अथो॑ पु॒रोरु॒चमे॒वैतां॑ द॒धाति॑ । उत्त॑रस्य॒ कर्म॒णोऽनु॒ख्यात्यै॑ ।

न पु॒रस्तात्॑ प्र॒त्यगु॒पसा॑दयेत् । 84 (10)

T.B.3.2.10.3

यत् पु॒रस्तात्॑ प्र॒त्य-गु॒पसा॑दयेत् ।

अन्य॑त्राहु॒तिप॒थादि॒ध्मं॑ प्र॒तिपा॑दयेत् । प्र॒जा वै ब॒र्हिः॑ ।

अप॑राद्ध॒नुयाद्-ब॒र्हिषा॑ प्र॒जानां॑ प्र॒जन॑नम् ।

पश्चा॑त्-प्रागु॒पसा॑दयति । आहु॒तिप॒थेने॒ध्मं॑ प्र॒तिपा॑दयति ।

संप्र॑त्येव ब॒र्हिषा॑ प्र॒जानां॑ प्र॒जन॑नमु॒पैति॑ । दक्षि॑णमि॒ध्मम् ।

उत्त॑रं ब॒र्हिः॑ । आ॒त्मा वा इ॒ध्मः॑ ( ) । प्र॒जा ब॒र्हिः॑ ।

प्र॒जा ह्या॒त्मन॑ उत्त॑रतरा ती॒र्थे ।

ततो॑ मे॒धमु॒पनी॑य । यथा॑ दे॒वतमे॒वैनत्-प्र॑तिष्ठापयति ।

प्र॒तिति॑ष्ठति प्र॒जया॑ प॒शुभिर् यज॑मानः ॥ 85 (15)

(वृ॒श्चति॑ - सा॒दये॑ - दि॒ध्मः पञ्च॑ च) (A10)

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 10 Anuvaakams :-

(तृतीयस्यां – देवस्याश्चपरु॒ः शुं॑ यो वै – पूर्वेद्युः – कर्मणे वा –
मिन्द्रो वृत्रम॑हन्त् सोऽपो – ऽवधू॑तं – धृष्टि॑र् – देवस्येत्या॑ह
सम्॑व॒पामि॑ – देवस्य॑ स्फ्यमाद॑दे – वज्रो॑ वै स्फ्यो द॑श)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(तृतीयस्यां – य॒ज्ञस्या॑नतिरेकाय – पवि॑त्रवत्य – ध्व॒र्युं॑ चा –
धिष॑वणमस्य – न्तरि॑क्ष ए॒व – रक्ष॑सामन्त॒र्.हि॑त्यै –
द्वौ वा॒व पु॑रुषो – यद॑दश्चन्द्रम॑सि मेद्ध्यं॑ पञ्चाशी॑तिः)

First and Last Word 3rd Ashtakam 2nd Prapaatakam :-

(तृतीयस्यां – य॒ज॒मा॒नः॑)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे तृतीयाष्टके द्वितीयः प्रपाठकः समाप्तः ॥

**Details of Dasini & Vaakyams for
Ashtakam 3, Prapaatakam 2 (TB 3.2)**

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	6	59
Anuvakam 2	9	90
Anuvakam 3	12	125
Anuvakam 4	7	74
Anuvakam 5	11	113
Anuvakam 6	4	44
Anuvakam 7	6	63
Anuvakam 8	12	120
Anuvakam 9	15	150
Anuvakam 10	3	35
Total →	85	873

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

3.3 तृतीयाष्टके तृतीय प्रपाठकः – दर्शपूर्णमासेष्टिब्राह्मणम्

3.3.1 अनुवाकं 1 – स्त्रुक्संमार्गः

T.B.3.3.1.1

प्र॒त्यु॒ष्टं॑ र॒क्षः॑ प्र॒त्यु॒ष्टा अ॒रा॒तय॑ इ॒त्याह॑ । र॒क्ष॒सा-म॒प॒ह॒त्यै॑ ।
अ॒ग्ने॒र्व॒स्ते॒जि॒ष्ठेन॑ ते॒ज॒सा नि॒ष्ट॒पा॒मी॒त्याह॑ मे॒द्ध्य॒त्वाय॑ ।
स्रु॒चः॑ सं॒मार्ष्टि॑ । स्रु॒व॒म॒ग्रे॑ । पु॒मां॑ स॒मे॒वा॒भ्यः॑ स॒ञ्च॑यति
मि॒थु॒न॒त्वाय॑ । अथ॑ जु॒हू॒म् । अथो॑प॒भृ॒तम् । अथ॑ ध्रु॒वाम् ।

अ॒सौ वै जु॒हूः॑ । 1 (10)

T.B.3.3.1.2

अ॒न्त॒रि॒क्ष॒मु॒प॒भृ॒त् । पृ॒थि॒वी ध्रु॒वा । इ॒मे वै लो॒काः स्रु॒चः॑ ।
वृ॒ष्टिः॑ सं॒मार्ज॑नानि । वृ॒ष्टि॒र्वा इ॒माल् लो॒कान॑नु॒पूर्वं॑ क॒ल्प॑यति ।
ते त॒तः॑ क्लृ॒प्ताः॑ स॒मे॒ध॒न्ते॑ ।
स॒मे॒ध॒न्ते॑ऽस्मा इ॒मे लो॒काः प्र॒जया॑ प॒शु॒भिः॑ ।

य ए॒वं वै॑द ॥ यदि॑ का॒मये॑त॒ वर्॒षुकः॑ पर्ज॒न्यः॑ स्या॒दिति॑ ।

अ॒ग्रतः॑ संमृ॒ज्यात् । 2 (10)

T.B.3.3.1.3

वृ॒ष्टिमे॒व निय॑च्छति । अ॒वा॒चीना॑ग्रा॒ हि वृ॒ष्टिः॑ ।

यदि॑ का॒मये॑ता॒वर्षुकः॑ स्या॒दिति॑ । मू॒लतः॑ संमृ॒ज्यात् ।

वृ॒ष्टिमे॒वोद्य॑च्छति । तदु॒ वा आ॑हुः । अ॒ग्रत॑ ए॒वोपरि॑ष्ठाथ् संमृ॒ज्यात् ।

मू॒लतो॑ऽधस्तात् । तदनु॑पूर्व॑ कल्पते । वर्॒षुको॑ भव॒तीति॑ ॥ 3 (10)

T.B.3.3.1.4

प्रा॒चीम॑भ्या॒कारम् । अ॒ग्रैरन्त॑रतः । ए॒वमि॑व ह्यन्न॑मद्यते॑ ।

अथो॒ अग्रा॑द्वा ओष॑धीना॒मूर्जं॑ प्र॒जा उप॑जीवन्ति ।

ऊ॒र्ज ए॒वा-न्नाद्य॑स्याव॒रुद्ध्यै॑ । अ॒धस्ता॑त् प्र॒तीची॑म् । द॒ण्डमु॑त्त॒मतः॑ ।

मू॒लेन॑ मू॒लं प्रति॑ष्ठित्यै । तस्मा॑द॒रत्नौ॑ प्राञ्च्यु॑परि॒ष्ठात् लो॑मानि ।

प्रत्य॑ञ्च्य॒धस्ता॑त् ॥ 4 (10)

T.B.3.3.1.5

स्रु॒ग्ध्येषा॑ ॥ प्रा॒णो वै स्रु॒वः । जु॒हूर्दक्षि॑णो ह॒स्तः । उ॒पभृ॑त्स॒व्यः ।

आ॒त्मा ध्रु॒वा । अन्न॑ सं॒मार्ज॑नानि । मु॒खतो॑ वै प्रा॒णोऽपानो॑ भू॒त्वा ।

आ॒त्मान॑म॒न्नं प्र॒विश्य॑ । बा॒ह्यत॑स्त॒नुव॑ शु॒भय॑ति ।

तस्मा॑त् सु॒वमे॒वाग्रे॑ सं॒मार्ष्टि॑ ( ) ॥ मु॒खतो॑ हि प्रा॒णोऽपानो॑ भू॒त्वा ।

आ॒त्मान॑म॒न्न-मा॒विश॑ति । तौ प्रा॒णापा॑नौ ।

अव्य॑दर्धुकः प्रा॒णापा॑नाभ्यां भवति । य ए॒वं वे॒द ॥ 5 (15)

(जु॒हुर् - मृ॑ज्याद् - भ॒वती॑ति - प्र॒त्यञ्च्य॑धस्ता॒न् - मा॒र्ष्टि पञ्च॑

च) (A1)

3.3.2 आनुवाकं 2 – सम्मार्जनानामग्नौ प्रहरणम्

T.B.3.3.2.1

दि॒वः शिल्प॑म॒वत॑तम् । पृ॒थि॒व्याः क॒कुभि॑ श्रि॒तम् ।

तेन॑ व॒यः स॒हस्र॑वल्॒शेन॑ ।

स॒पत्नं॑ नाशयाम॒सि स्वा॑हेति सु॒ख्सं॒मार्ज॑नान्य॒ग्नौ प्र॑हरति ।

आपो॑ वै द॒र्भाः । रू॒पमे॒वैषा॑मे॒तन् म॑हि॒मानं॑ व्याच॑ष्टे ॥

अ॒नुष्टु॑भ॒र्चा । आ॒नुष्टु॑भः प्र॒जाप॑तिः । प्रा॒जाप॑त्यो वे॒दः ।

वे॒दस्या॑ग्रं सु॒ख्सं॒मार्ज॑नानि । 6 (10)

T.B.3.3.2.2

स्वेनै॑वैनानि॑ छन्द॑सा । स्वया॑ दे॒वतया॑ सम॑र्द्धयति ।
अथो॑ ऋ॒गवाव॑ योषा॑ । द॒र्भो वृषा॑ । तन्मि॑थुनम् ।
मि॒थुनमे॒वास्य॑ तद्-य॒ज्ञे करो॑ति प्र॒जननाय॑ ।
प्रजा॑यते प्र॒जया॑ प॒शुभिर्-यज॑मानः ॥ तान्ये॑के वृ॒थैवापा॑स्यन्ति ।
तत्तथा॑ न का॒र्यम् । आर॑ब्धस्य य॒ज्ञियस्य॑ कर्म॒णः स वि॑दोहः । 7 (10)

T.B.3.3.2.3

यद्ये॑नानि प॒शवोऽभि॑तिष्ठेयुः । न तत् प॒शुभ्यः॑ कम् ।
अ॒द्भिर्मा॑र्-जयित्वोत्क॒रे न्य॑स्येत् ।
यद्वै य॒ज्ञियस्य॑ कर्म॒णोऽन्य॑त्राहु॒तीभ्यः॑ सन्तिष्ठ॑ते ।
उत्क॒रो वाव॑ तस्य॑ प्र॒तिष्ठा । ए॒ता हि॑ तस्मै॑ प्र॒तिष्ठां दे॒वाः सम॑भरन् ।
यद॒द्भिर्मा॑र्जयति । तेन॑ शा॒न्तम् । यदु॑त्क॒रे न्य॑स्यति ।
प्र॒तिष्ठा॒मेवै॑नानि॑ तद्-ग॑मयति । 8 (10)

T.B.3.3.2.4

प्र॒ति॒तिष्ठ॑ति प्र॒जया॑ प॒शुभिर्यज॑मानः ॥
अथो॑ स्त॒म्बस्य॑ वा ए॒तद्-रूप॑म् । यथ् सु॒ख्सं॑मार्जनानि ।

स्तम्ब॒शो वा ओष॑धयः ।

तासां॑ जरत्क॒क्षे प॒शवो॑ न र॒मन्ते । अ॒प्रियो॑ ह्ये॒षां जरत्क॒क्षः ।

याव॑दप्रियो ह॒ वै जरत्क॒क्षः प॒शूनाम् । ताव॑दप्रियः प॒शूनां॑ भ॒वति ।

यस्यै॑तान्यन्यत्राग्नेर्-दधति ।

न॒वदा॒व्यासु॑ वा ओष॑धीषु प॒शवो॑ र॒मन्ते । 9 (10)

T.B.3.3.2.5

न॒वदा॒वो ह्ये॒षां प्रि॒यः । याव॑त्प्रियो ह॒ वै न॒वदा॒वः प॒शूनाम् ।

ताव॑त्प्रियः प॒शूनां॑ भ॒वति । यस्यै॑तान्यग्नौ प्र॒हर॑न्ति ।

तस्मा॑दे॒तान्य॒ग्नावे॒व प्र॑हरेत् । य॒तर॒स्मिन्त्-सं॑मृ॒ज्यात् ।

प॒शूनां॑ धृ॒त्यै ॥ यो भू॒ताना॑मधि॒पतिः॑ । रु॒द्रस्त॑न्ति॒चरो॑ वृ॒षा ॥

प॒शूना॑स्मा॒कं मा हि॑सीः ( ) ।

ए॒तद॑स्तु हु॒तं तव॑ स्वा॒हेत्य॑ग्नि॒ संमार्ज॑नान्यग्नौ प्र॒हर॑ति ।

ए॒षा वा ए॒तेषां॑ यो॒निः । ए॒षा प्र॑ति॒ष्ठा । स्वा॒मेवै॑नानि॒ योनि॑म् ।

स्वां प्र॑ति॒ष्ठां ग॑मयति । प्र॒ति॒ति॒ष्ठति॑ प्र॒जया॑ प॒शुभि॑र्यज॒मानः॑ ॥ 10 (16)

(वेदस्याग्रं सुखसंमार्जनानि – विदोहो – गमयति – पशवो रमन्ते
– हिंसीः षट्च) (A2)

3.3.3 अनुवाकं 3 – पत्नीसंनहनम्

T.B.3.3.3.1

अय॒ज्ञो वा ए॒षः । योऽप॒त्नीकः॑ । न प्र॒जाः प्र॒जाये॑रन् । पत्न्यन्वा॑स्ते ।
य॒ज्ञमे॒वाकः॑ । प्र॒जानां॑ प्र॒जन॑नाय । यत् तिष्ठ॑न्ती सं॒नह्ये॑त ।
प्रि॒यं ज्ञा॒तिं रु॑न्ध्यात् । आसी॑ना सं॒नह्ये॑ते ।
आसी॑ना ह्येषा वी॒र्यं॑ करो॒ति । 11 (10)

T.B.3.3.3.2

यत् प॒श्चात्-प्रा॒च्यन्वा॑सीत । अ॒नया॑ स॒मदं॑ दधीत ।
दे॒वानां॑ प॒त्न्या स॒मदं॑ दधीत । देशा॑द्-दक्षि॒णत॑ उदी॒च्यन्वा॑स्ते ।
आ॒त्मनो॑ गोपी॒थाय॑ ॥ आ॒शासा॑ना सौम॒नस॑मित्याह ।
मे॒द्ध्यामे॒वैनां॑ के॒वलीं॑ कृ॒त्वा । आ॒शिषा॑ स॒मर्ध॑यति ।
अ॒ग्नेरनु॑व्र॒ता भू॒त्वा सं॒नह्ये॑ सुकृ॒ताय॑ क॒मित्या॑ह ।
ए॒तद्वै प॒त्न्यै व्र॑तोप॒नय॑नम् । 12 (10)

T.B.3.3.3.3

तेनै॒वैनां॑ ँ॒व्रत॑मु॒पन॑यति । तस्मा॑दाहुः । यश्चै॒वं वे॒द यश्च॑न ।
योक्त्र॑मे॒व यु॑ते । यम॑न्वास्ते॑ ॥
तस्यामु॒ष्मिल् लो॒के भ॑वतीति॒ योक्त्रे॑ण ।
यद् योक्त्र॑म् । स यो॒गः । यदास्ते॑ । स क्षे॒मः । 13 (10)

T.B.3.3.3.4

यो॒गक्षे॒मस्य॑ क्लृ॒प्त्यै ॥ यु॒क्तं क्रि॑याता आ॒शीः का॒मे यु॒ज्याता॑ इति॒ ।
आ॒शिषः॑ समृ॒द्ध्यै । ग्र॒न्थिं ग्र॑थ्नाति । आ॒शिष॑ ए॒वास्यां॑ परि॒गृह्णा॑ति ।
पु॒मान् वै ग्र॒न्थिः । स्त्री॑ प॒त्नी । तन् मि॑थु॒नम् ।
मि॒थुन॑मे॒वा॒स्य तद्-य॒ज्ञे क॑रोति प्र॒जन॑नाय ।
प्र॒जाय॑ते प्र॒जया॑ प॒शुभि॑र् यज॑मानः । 14 (10)

T.B.3.3.3.5

अथो॑ अ॒र्द्धो वा ए॒ष आ॒त्मनः॑ । यत् प॒त्नी ।
य॒ज्ञस्य॑ धृ॒त्या अ॒शिथि॑लंभा॒वाय ॥
सु॒प्रज॑सस्त्वा व॒यꣳ सु॒पत्नी॑रु॒पसे॑दिमे॒त्याह॑ ।

य॒ज्ञमे॒व तन् मि॒थुनी॑ करोति । ऊ॒नेऽति॑रिक्तं धी॒याता॑ इति प्र॒जात्यै॑ ॥

म॒हीनां॑ पयोऽस्योष॑धीना॒ञ् रस॑ इत्याह ।

रूप॑मे॒वास्यै॑-तन्महि॑मानं॒ व्याच॑ष्टे ।

तस्य॑ तेऽक्षी॑यमाणस्य॒ निर्व॑पामि दे॒वय॒ज्याया॑ इत्याह ।

आशि॑षमे॒वैता॑माशास्ते ( ) ॥ 15 (10)

(करोति॑ – व्रतो॑पनय॒नं – क्षेमो॑ – यज॑मानः – शास्ते) (A3)

3.3.4 अनुवाकं 4 – आज्योत्पवनम्

T.B.3.3.4.1

घृ॒तं च॒ वै म॒धु च॑ प्र॒जाप॑तिरासीत् । यतो॑ म॒द्ध्वासी॑त् ।

ततः॑ प्र॒जा अ॑सृजत । तस्मा॑न् म॒धुषि॑ प्र॒जन॑नमिवास्ति ।

तस्मा॑न् म॒धुषा॑ न प्र॒चर॑न्ति । या॒तया॑म हि । आ॒ज्येन॑ प्र॒चर॑न्ति ।

य॒ज्ञो वा॑ आ॒ज्यम् । य॒ज्ञेनै॒व य॒ज्ञं प्र॑च॒रन्त्य॑या॒तया॑मत्वाय ।

प॒त्न्यवै॑क्षते ॥ 16 (10)

T.B.3.3.4.2

मि॒थुन॑त्वाय प्र॒जात्यै॑ । यद्वै प॒त्नी य॒ज्ञस्य॑ करोति । मि॒थुनं॑ तत् ।

अथो॑ प॒त्निया॑ ए॒वैष॑ य॒ज्ञस्या॑न्वा॒रम्भो॑ऽन॒वच्छि॑त्यै ॥

अ॒मे॒द्ध्यं॑ वा॒ ए॒तत्॑ क॒रो॒ति । यत्॑ प॒त्न्य॒वे॒क्ष॒ते ।
 गा॒र्ह॒प॒त्ये॑ ऽधि॒श्र॒य॒ति मे॒द्ध्य॒त्वा॒य । आ॒ह॒व॒नी॒य-म॒भ्यु॒द्द्र॒व॒ति ।
 य॒ज्ञ॒स्य॒ स॒न्त॒त्यै॑ । ते॒जो॑ऽसि॒ ते॒जो॑ऽनु॒ प्रे॒ही॒त्या॒ह । 17 (10)

T.B.3.3.4.3

ते॒जो॑ वा अ॒ग्निः॑ । ते॒ज आ॒ज्य॑म् । ते॒ज॒सै॒व ते॒जः॑ स॒म॒र्द्ध॑य॒ति ।
 अ॒ग्नि॒स्ते ते॒जो॑ मा वि॒नै॒दि॒त्या॒हा॒हि॒सा॒यै॑ । स्फ॒य॒स्य॒ वर्त्म॑न्त्
 सा॒द॒य॒ति । य॒ज्ञ॒स्य॒ स॒न्त॒त्यै॑ । अ॒ग्ने॒र्जि॒ह्वा॑ऽसि॒ सु॒भूर्दे॒वाना॑मि॒त्या॒ह ।
 य॒था य॒जु॒रे॒वै॒तत् । धा॒म्ने॑धा॒म्ने दे॒वे॒भ्यो॑ य॒जु॒षे॒य॒जु॒षे भ॒वे॒त्या॒ह ।
 आ॒शि॒ष॒मे॒वै॒ता॒मा॒शा॒स्ते ॥ 18 (10)

T.B.3.3.4.4

त॒द्वा अ॒तः॑ प॒वि॒त्रा॒भ्या॒मे॒वो॒त् पु॒ना॒ति । य॒ज॒मा॒नो वा आ॒ज्य॑म् ।
 प्रा॒णा॒पा॒नौ प॒वि॒त्रे॑ । य॒ज॒मा॒न ए॒व प्रा॒णा॒पा॒नौ द॒धा॒ति । पु॒न॒रा॒हा॒रम् ।
 ए॒व॒मि॒व हि॑ प्रा॒णा॒पा॒नौ स॒न्च॒र॒तः ।
 शु॒क्र॒म॒सि ज्यो॒ति॒र॒सि ते॒जो॑ऽसी॒त्या॒ह ।
 रू॒प॒मे॒वा॒स्यै तन्॑ म॒हि॒मा॒नं व्या॑च॒ष्टे । त्रि॒र्य॒जु॒षा ।
 त्र॒य इ॒मे लो॒काः । 19 (10)

T.B.3.3.4.5

ए॒षां लो॒काना॒माप्त्यै॑ । त्रिः । त्र्या॑वृ॒द्धि य॒ज्ञः । अथो॑ मे॒द्ध्य॒त्वाय॑ ।
अथा॑ज्यवतीभ्यामपः । रू॒पमे॒वासा॒मेतद्-वर्णं॑ दधाति ।

अपि॑ वा उ॒ताहुः॑ ।

यथा॑ ह॒ वै योषा॑ सु॒वर्णं॑ हिर॒ण्यं पे॒शलं बिभ्र॑ती रू॒पाण्यास्ते॑ ।

ए॒वमे॒ता ए॒तर्.ही॑ति । आ॒पो वै सर्वा॑ दे॒वताः॑ । 20 (10)

T.B.3.3.4.6

ए॒षा हि वि॒श्वेषां॑ दे॒वानां॑ त॒नूः । यदा॑ज्यम् ॥ तत्रो॒भयो॑र्मीमा॒सा ।

जा॒मि स्या॑त् । यद्-य॒जुषाऽऽज्यं॑ य॒जुषाऽप॑ उत्पुनीयात् ।

छ॒न्दसाऽप॑ उत्पुनात्यजा॒मित्वाय॑ । अथो॑ मिथु॒नत्वाय॑ । सा॒वि॒त्रि॒यर्चा॑ ।

स॒वि॒तृ॒प्र॒सू॒तं मे॒ कर्मा॑स॒दिति॑ । स॒वि॒तृ॒प्र॒सू॒तमे॒वास्य॑ कर्म॒ भवति॑ ( ) ।

प॒च्छो गा॑य॒त्रिया॑ त्रिः षमृ॒द्धत्वाय॑ । अ॒द्भिरे॒वौष॑धीः सं॒नय॑ति ।

ओ॒ष॒धीभिः॑ प॒शून् । प॒शुभि॑र्यज॒मानम्॑ ।

शु॒क्रं त्वा॑ शु॒क्रायां॑ ज्योति॒स्त्वा ज्योति॑ष्य॒र्चिस्त्वा ऽर्चि॑षीत्याह

सर्व॑त्वाय । पर्या॒प्त्या॑ अ॒नन्तरा॑याय ॥ 21 (16)

(ईक्षत- आह-शास्ते-लोका - देवता - भवति षट्च) (A4)

3.3.5 अनुवाकं 5 – आज्यग्रहणम्

T.B.3.3.5.1

दे॒वा॒सु॒राः॑ स॒म्य॑न्ता आ॒सन् ।

स ए॒तमि॒न्द्र आ॒ज्यस्या॑वका॒श-म॑पश्यत् । ते॒नावै॑क्षत ।

ततो॑ दे॒वा अ॑भवन् । प॒राऽसु॒राः । य ए॒वं वि॒द्वाना॒ज्य-म॑वेक्षते ।

भ॒वत्या॒त्मना॑ ॥ प॒राऽस्य॑ भ्रातृ॒व्यो भ॑वति । ब्र॒ह्मवा॒दिनो॑ वदन्ति ।

यदा॒ज्ये॒नान्या॑नि ह॒वीञ्च॑-भि॒घार॑यति । 22 (10)

T.B.3.3.5.2

अथ॑ के॒नाज्य॑मिति । स॒त्येने॑ति ब्रूयात् । चक्षुर्वै स॒त्यम् ।

स॒त्येनै॒वैन॑द-भि॒घार॑यति । ई॒श्वरो॑ वा ए॒षोऽन्धो॑ भवितोः ।

यश्चक्षु॑षा ऽज्य॑मवेक्षते । नि॒मील्या॑वेक्षेत । दा॒धारा॒त्मञ्चक्षुः॑ ।

अ॒भ्याज्यं॑ घा॒रय॑ति ॥ आ॒ज्यं गृ॑ह्णाति । 23 (10)

T.B.3.3.5.3

छन्दा॑ञ्च॒सि वा॑ आ॒ज्यम् । छन्दा॑ञ्च॒स्येव॑ प्रीणाति । च॒तुर्जु॒ह्वां गृ॑ह्णाति ।

च॒तुष्पा॑दः प॒शवः॑ । प॒शूने॒वाव॑रुन्धे । अ॒ष्टावु॑प॒भृति॑ । अ॒ष्टाक्ष॑रा गा॒यत्री॑ ।

गा॒य॒त्रः प्रा॒णः । प्रा॒णमे॒व प॒शुषु॑ दधाति । च॒तुर्ध्रु॑वा॒याम् । 24 (10)

T.B.3.3.5.4

चतु॑ष्पादः प॒शवः॑ । प॒शुष्वे॑-वोपरि॑ष्ठात्-प्रति॑तिष्ठति ।

यज॑मानदे॒वत्या॑ वै जु॒हूः । भ्रातृ॑व्यदे॒वत्यो॑पभृत् ।

चतु॑र्जु॒ह्वां गृ॒ह्णन्भू॑यो गृ॒ह्णीयात् । अ॒ष्टावु॑पभृति गृ॒ह्णन् कनी॑यः ।

यज॑मानायै॒व भ्रातृ॑व्यमु॒पस्तिं॑ करोति ॥

गौर्वै॑ सु॒चः । चतु॑र्जु॒ह्वां गृ॒ह्णाति॑ । तस्मा॑च्चतु॒ष्पदी॑ । 25 (10)

T.B.3.3.5.5

अ॒ष्टावु॑पभृति । तस्मा॑द॒ष्टाश॑फा । चतु॑र्ध्रु॒वाया॑म् ॥ तस्मा॑च्चतुः॑ स्तना ।

गामे॒व तथ् स॑ऽस्क्रोति । साऽस्मै॒ सऽस्कृ॑तेष॒मूर्जं॑ दुहे ।

यज्जु॑ह्वां गृ॒ह्णाति॑ । प्र॒याजे॑भ्यस्तत् । यदु॑पभृति ।

प्र॒याजा॑नू॒याजे॑भ्यस्तत् ( ) । सर्व॑स्मै वा ए॒तद्-य॒ज्ञाय॑ गृह्यते ।

यद्ध्रु॑वा॒यामा॑ज्यम् ॥ 26 (12)

(अ॒भिघा॑रयति - गृ॒ह्णाति॑ - ध्रु॒वायां॑ - चतु॑ष्पदी - प्र॒याजा॑नू॒याजे॑भ्य
स्तद् द्वे॑ च) (A5)

3.3.6 अनुवाकं 6 – स्त्रुखसादनम्

T.B.3.3.6.1

आपो॑ दे॒वीर॒ग्रेपु॒वो अ॒ग्रेगु॒व इ॒त्याह॑ । रू॒पमे॒वासा॑मे॒तन्-म॒हि॒मा॒नं
 ॐ॒व्याच॑ष्टे । अ॒ग्र इ॒मं ॐ॒यज्ञं॑ न॒यता॒ग्रे य॒ज्ञप॑ति॒मित्या॑ह ।
 अ॒ग्र ए॒व य॒ज्ञं न॑यन्ति । अ॒ग्रे य॒ज्ञप॑तिम् ।
 यु॒ष्मानि॑न्द्रोऽवृ॒णीत॑ वृ॒त्रतू॑र्ये॒ यूय॑मिन्द्र॒मवृ॑णी॒द्ध्वं ॐ॒वृत्र॑तू॒र्य इ॒त्याह॑ ।
 वृ॒त्रं ह॑ ह॒निष्य॑न्निन्द्र॒ आपो॑ व॒त्रे । आपो॑ हे॒न्द्रं ॐ॒व॒त्रिरे॑ ।
 सं॒ज्ञा-मे॒वासा॑-मे॒तत्-सा॒मानं॑ ॐ॒व्याच॑ष्टे ।
 प्रो॒क्षिताः॑ स्था॒त्याह॑ । 27 (10)

T.B.3.3.6.2

तेना॒पः प्रो॒क्षिताः॑ ॥ अ॒ग्निर् दे॒वेभ्यो॑ नि॒लाय॑त । कृ॒ष्णो रू॒पं कृ॒त्वा ।
 स व॒नस्प॑तीन् प्रा॒विश॑त् । कृ॒ष्णोऽस्या॑ख॒रेष्ठोऽग्नये॑ त्वा स्वा॒हेत्या॑ह ।
 अ॒ग्नय॑ ए॒वैनं॑ जुष्टं॑ करोति । अथो॑ अ॒ग्नेरे॒व मे॒धम॑व॒रुन्धे॑ ॥
 वेदि॑रसि ब॒र्हिषे॑ त्वा स्वा॒हेत्या॑ह । प्र॒जा वै ब॒र्हिः ।
 पृ॒थि॒वी वेदिः॑ । 28 (10)

T.B.3.3.6.3

प्र॒जा ए॒व पृ॒थि॒व्यां प्र॒तिष्ठा॑पयति ।

ब॒र्हि॒रसि॑ सु॒ग॒भ्यस्त्वा॒ स्वाहे॑त्याह । प्र॒जा वै ब॒र्हिः ।

यज॑मानः सु॒चः । यज॑मानमे॒व प्र॒जासु॑ प्र॒तिष्ठा॑पयति ॥

दि॒वे त्वा॒ऽन्तरि॑क्षाय त्वा पृ॒थि॒व्यै त्वेति॑ ब॒र्हि॒रासा॒द्य प्रो॑क्षति ।

ए॒भ्य ए॒वैनं॑ लो॒केभ्यः॑ प्रो॑क्षति ।

अथ॑ ततः स॒ह सु॒चा पु॒रस्ता॑त् प्र॒त्यञ्चं॑ ग्र॒न्थिं प्र॒त्युक्ष॑ति ।

प्र॒जा वै ब॒र्हिः ।

यथा॑ सू॒त्यू का॒ल आपः॑ पु॒रस्ता॑द्-यन्ति । 29 (10)

T.B.3.3.6.4

ता॒दृगे॒व तत् ॥ स्व॒धा पि॒तृभ्य॑ इत्याह । स्व॒धाका॒रो हि पि॒तृणा॑म् ।

ऊ॒र्ध्व ब॒र्हिष॑द्भ्य इति दक्षि॒णायै॑ श्रो॒णेरोत्तर॑स्यै नि॒नय॑ति सन्तत्यै ।

मा॒सा वै पि॒तरो॑ ब॒र्हिष॑दः । मा॒साने॒व प्री॑णाति ।

मा॒सा वा ओष॑धीर्-व॒र्द्धय॑न्ति । मा॒साः पच॑न्ति स॒मृद्ध्यै॑ ।

अ॒नति॑स्क॒न्दन् ह प॒र्जन्यो॑ व॒र्षति॑ । यत्रै॒तदे॒वं क्रि॒यते॑ ॥ 30 (10)

T.B.3.3.6.5

ऊ॒र्जा पृ॒थि॒वीं ग॒च्छ॒ते॒त्या॒ह । पृ॒थि॒व्या॒मे॒वोर्जं॑ द॒धाति॑ ।
 तस्मा॑त् पृ॒थि॒व्या ऊ॒र्जा भु॑ञ्जते । ग्र॒न्थिं वि॒स्र॑सयति ।
 प्र॒ज॒न॒य॒त्ये॒व तत् । ऊ॒र्ध्वं प्रा॒ञ्च॒मुद्गू॑ढं प्र॒त्यञ्च॒माय॑च्छति ।
 तस्मा॑त् प्रा॒चीन॑ रे॒तो धी॑यते । प्र॒ती॒चीः प्र॒जा जा॑यन्ते ॥
 वि॒ष्णोः स्तू॒पोऽसी॑त्याह । य॒ज्ञो वै वि॒ष्णुः । 31 (10)

T.B.3.3.6.6

य॒ज्ञस्य॑ धृ॒त्यै । पु॒रस्ता॑त् प्र॒स्तरं॑ गृ॒ह्णाति॑ । मु॒ख्यमे॒वैनं॑ करोति ।
 इ॒यन्तं॑ गृ॒ह्णाति॑ । प्र॒जाप॑तिना य॒ज्ञमु॒खेन॑ सं॒मितम् । इ॒यन्तं॑ गृ॒ह्णाति॑ ।
 य॒ज्ञप॑रुषा सं॒मितम् । इ॒यन्तं॑ गृ॒ह्णाति॑ । ए॒ताव॒द्वै पु॒रुषे॑ वी॒र्यम्॑ ।
 वी॒र्यं सं॒मितम् । 32 (10)

T.B.3.3.6.7

अ॒परि॑मितं गृ॒ह्णाति॑ । अ॒परि॑मितस्या॒वरु॑द्ध्यै ।
 तस्मिन्॑ प॒वित्रे॑ अ॒पि॒सृज॑ति । य॒ज॒मा॒नो वै प्र॒स्तरः॑ ।
 प्रा॒णापा॑नौ प॒वित्रे॑ । य॒ज॒मा॒न ए॒व प्रा॒णापा॑नौ द॒धाति॑ ॥
 ऊ॒र्णाम्र॑दसं त्वा स्तृ॒णामी॑त्याह । य॒था॒य॒जु॒रे॒वै तत् ।

स्वा॒स॒स्थं॑ दे॒वेभ्य॑ इत्याह । दे॒वेभ्य॑ ए॒वैन॑त्

स्वा॒स॒स्थं॑ करोति । 33 (10)

T.B.3.3.6.8

ब॒र्हिः॑ स्तृ॒णाति॑ । प्र॒जा वै ब॒र्हिः॑ । पृ॒थि॒वी वेदिः॑ ।

प्र॒जा ए॒व पृ॒थि॒व्यां प्र॑तिष्ठापयति ॥ अ॒न॒ति॒दृ॒श्नं॑ स्तृ॒णाति॑ ।

प्र॒ज॒यै॒वैनं॑ प॒शुभि॑रनतिदृश्नं करोति ।

धा॒र॒यन् प्र॑स्तरं परि॒धीन् परि॑ दधाति । यज॑मानो वै प्र॑स्तरः ।

यज॑मान ए॒व तत् स्व॒यं परि॑धीन् परि॑ दधाति ॥

ग॒न्ध॒र्वो॑ऽसि वि॒श्वाव॑सुरित्याह । 34 (10)

T.B.3.3.6.9

वि॒श्वमे॒वायु॑र्-यज॑माने दधाति । इन्द्र॑स्य बा॒हुर॑सि दक्षि॒ण इत्या॑ह ।

इन्द्रि॑यमे॒व यज॑माने दधाति । मि॒त्राव॑रुणौ त्वोत्तर॑तः परि॒धत्ता॑मित्याह ।

प्रा॒णापा॒नौ मि॒त्राव॑रुणौ । प्रा॒णापा॒ना-वे॒वास्मि॑न् दधाति ।

सूर्य॑स्त्वा पु॒रस्ता॑त् पा॒त्वित्या॑ह । रक्ष॑सा-मप॑हत्यै ।

कस्या॑श्चिद॒भि॒शस्त्या॑ इत्याह । अ॒परि॑मितादे॒वैनं॑ पाति ॥ 35 (10)

T.B.3.3.6.10

वी॒ति॒हो॒त्रं॑ त्वा क॒व इ॒त्याह॑ । अ॒ग्नि॒मे॒व हो॒त्रेण॑ स॒म॒र्द्ध॑यति ।
 द्यु॒म॒न्त॒ꣳ स॒मि॒धी॒म॒ही॒त्याह॑ स॒मि॒द्ध्यै॑ ।
 अ॒ग्ने॒ बृ॒ह॒न्त॒म॒ध्व॒र इ॒त्याह॑ वृ॒द्ध्यै॑ ।
 वि॒शो य॒न्त्रे स्थ॑ इ॒त्याह॑ । वि॒शां य॑त्यै॑ ।
 उ॒दी॒ची॒ना॒ग्रे नि॒द॒धाति॑ प्र॒ति॒ष्ठि॒त्यै ।
 व॒सू॒नाꣳ रु॒द्रा॒णा-मा॒दि॒त्या॒नाꣳ स॒द॒सि सी॒दे॒त्याह॑ ।
 दे॒व॒ता॒ना॒मे॒व स॒द॒ने प्र॒स्तर॑ꣳ सा॒द॒यति॑ ॥
 जु॒हूर॑सि घृ॒ता॒ची॒ नाम्ने॒त्याह॑ । 36 (10)

T.B.3.3.6.11

अ॒सौ वै जु॒हूः । अ॒न्तरि॑क्ष॒मु॒प॒भृत् । पृ॒थि॒वी ध्रु॒वा ।
 ता॒सा॒मे॒त॒दे॒व प्रि॒यं ना॒म । यद्-घृ॒ता॒ची॒ति । यद्-घृ॒ता॒ची॒त्याह॑ ।
 प्रि॒ये॒णै॒वै॒ना ना॒म्ना सा॒द॒यति॑ ॥
 ए॒ता अ॒स॒द॒न्त्-सु॒कृ॒त॒स्य॑ लो॒क इ॒त्याह॑ ।
 स॒त्यं वै सु॒कृ॒त॒स्य॑ लो॒कः ।
 स॒त्य ए॒वै॒नाः सु॒कृ॒त॒स्य॑ लो॒के सा॒द॒यति॑ ( ) ।

ता वि॒ष्णो पा॒हीत्याह॑ । य॒ज्ञो वै वि॒ष्णुः । य॒ज्ञस्य॑ धृ॒त्यै ॥
 पा॒हि य॒ज्ञं पा॒हि य॒ज्ञप॑तिं पा॒हि मां य॒ज्ञनि॑यमि॒त्याह॑ ।
 य॒ज्ञाय॑ यज॑मानाया॒त्मने॑ ॥ तेभ्य॑ ए॒वाशि॑षमाशास्तेऽना॒र्त्यै ॥ 37 (16)
 (स्थे॒त्याह॑ – पृथि॒वी वेदि॑र् – यन्ति॑ – क्रि॒यते॑ – वि॒ष्णुर् –
 वीर्य॑सं॒मितं॑ – करो॑ – त्याह॑ – पा॒ति – नाम्ने॑त्याह॑ – लो॒के
 सा॒दय॑ति षट्च॑) (A6)

3.3.7 अनुवाकं 7 – आधारः

T.B.3.3.7.1

अ॒ग्निना॑ वै हो॒त्रा । दे॒वा अ॒सुरा॑-न॒भ्यभ॑वन् ।
 अ॒ग्नये॑ स॒मिद्ध्य॑मा॒नाया॑-नु॒ब्रूही॑त्याह॒ भ्रातृ॑व्याभि॒भूत्यै॑ ।
 ए॒कवि॑ंशति॒-मि॒द्धम॑दा॒रूणि॑ भवन्ति । ए॒कवि॑ंशो वै पु॒रुषः॑ ।
 पु॒रुष॑स्या॒प्त्यै ॥ प॒ञ्चद॑शे॒द्धम॑दा॒रूण्य॑-भ्याद॑धाति ।
 प॒ञ्चद॑श वा अ॒र्द्धमा॑सस्य रा॒त्रयः॑ ।
 अ॒र्द्धमा॑सशः स॒म्व॑त्सर आ॒प्यते॑ ॥
 त्रीन्-प॑रि॒धीन्-प॑रि-द॑धाति । 38 (10)

T.B.3.3.7.2

ऊ॒र्ध्वे॑ स॒मि॒धा॒वा॒द॒धा॒ति । अ॒नू॒या॒जे॒भ्यः॑ स॒मि॒ध॒म॒ति॒शि॒न॒ष्टि ।
 ष॒ट्थ॑सं प॒द्य॒न्ते । ष॒ड्वा ऋ॒त॒वः । ऋ॒तू॒ने॒व प्री॑णाति । वे॒दे॒नो॒प॒वा॒ज॒य॒ति ।
 प्रा॒जा॒प॒त्यो वै वे॒दः । प्रा॒जा॒प॒त्यः प्रा॒णः । य॒ज॒मा॒न आ॒ह॒व॒नी॒यः ।
 य॒ज॒मा॒न ए॒व प्रा॒णं द॒धा॒ति । 39 (10)

T.B.3.3.7.3

त्रि॒रु॒प॒वा॒ज॒य॒ति । त्रयो॑ वै प्रा॒णाः । प्रा॒णा॒ने॒वा॒स्मिन् द॒धा॒ति ।
 वे॒दे॒नो॒प॒य॒त्य सु॒वे॒ण प्रा॒जा॒प॒त्य-मा॒घा॒र-मा॒घा॒र॒य॒ति ।
 य॒ज्ञो वै प्र॒जा॒प॒तिः । य॒ज्ञमे॒व प्र॒जा॒प॒तिं मु॒ख॒त आ॒र॒भ॒ते ।
 अथो॑ प्र॒जा॒प॒तिः सर्वा॑ दे॒वताः॑ । सर्वा॑ ए॒व दे॒वताः॑ प्री॑णाति ॥
 अ॒ग्नि॒म॒ग्नी॒त् त्रि॒स्त्रिः॑ सं॒मृ॒द्धी॒त्याह॑ । त्र्या॒वृ॒द्धि य॒ज्ञः । 40 (10)

T.B.3.3.7.4

अथो॑ र॒क्ष॒सा॒म॒प॒ह॒त्यै । प॒रि॒धी॒न्थ्-सं॒मा॒र्ष्टि॑ । पु॒ना॒त्ये॒वैना॑न् ।
 त्रि॒स्त्रिः॑ सं॒मा॒र्ष्टि॑ । त्र्या॒वृ॒द्धि य॒ज्ञः । अथो॑ मे॒द्ध्य॒त्वाय॑ ।
 अथो॑ ए॒ते वै दे॒वाश्चाः॑ । दे॒वाश्चा॒ने॒व तथ् सं॒मा॒र्ष्टि॑ ।

सु॒वर्ग॑स्य लो॒कस्य॑ सम॒ष्ट्यै ।

आसी॑नोऽन्य॒-मा॒घार॑-मा॒घार॑यति । 41 (10)

T.B.3.3.7.5

तिष्ठ॑न्नन्यम् । यथाऽनो॑ वा रथ॑मँवा यु॒ञ्ज्यात् ।

ए॒वमे॒व तद॑ध्व॒र्युर्-य॒ज्ञं य॑नक्ति । सु॒वर्ग॑स्य लो॒कस्या॒भ्यू॒ढ्यै ।

वह॑न्त्येनं ग्रा॒म्याः प॒शवः॑ ।

य ए॒वं वैद॑ ॥ भु॒वन॑मसि विप्र॑थस्वेत्याह । य॒ज्ञो वै भु॑वनम् ।

य॒ज्ञ ए॒व यज॑मानं प्र॒जया॑ प॒शुभिः॑ प्रथयति ।

अ॒ग्ने य॑ष्टरि॒दं नम॑ इत्याह । 42 (10)

T.B.3.3.7.6

अ॒ग्निर्वै दे॒वानां॑ य॒ष्टा ॥ य ए॒व दे॒वानां॑ य॒ष्टा ॥ तस्मा॑ ए॒व नम॑स्करोति ॥

जुह्वे॑ह्यग्निस्त्वा ह्वयति दे॒वय॑ज्याया उप॒भृदे॑हि दे॒वस्त्वा सवि॑ता ह्वयति

दे॒वय॑ज्याया इत्याह ।

आ॒ग्नेयी॑ वै जु॒हूः । सा॒वि॒त्र्युप॑भृत् । ताभ्या॑मे॒वैने॒ प्रसू॑त आदत्ते ॥

अ॒ग्नावि॑ष्णू मा वा॒मव॑क्रमिषमि॒त्याह॑ ।

अ॒ग्निः पु॒रस्ता॑त् । वि॒ष्णुर्य॑ज्ञः प॒श्चात् । 43 (10)

T.B.3.3.7.7

ताभ्यामे॒व प्र॒ति प्रो॒च्यात्या॒क्राम॑ति ।
 वि॒जिहा॑थां॒ मा मा॒ संता॑प्त॒मित्या॒हाहि॑सायै ।
 लो॒कं मे॑ लो॒ककृ॑तौ कृ॒णुत॑मित्याह ।
 आ॒शिष॑मे॒वैता॑माशास्ते ॥ वि॒ष्णोः स्थान॑मसीत्याह । य॒ज्ञो वै वि॒ष्णुः ।
 ए॒तत् खलु॑ वै दे॒वाना॑-म॒परा॑जित-मा॒यत॑नम् । यद्-य॒ज्ञः ।
 दे॒वाना॑मे॒वापरा॑जित आ॒यत॑ने तिष्ठति ॥
 इ॒त इन्द्रो॑ अ॒कृणो॑द्-वी॒र्या॑णीत्याह । 44 (10)

T.B.3.3.7.8

इ॒न्द्रि॒यमे॒व यज॑माने दधाति ।
 स॒मा॒रभ्यो॑र्ध्वो॑ अ॒र्ध्वरो॑ दि॒विस्पृ॑श॒मित्या॒ह वृ॑द्ध्यै ।
 आ॒घार॑-मा॒घार्य॑माण॒मनु॑ स॒मा॒रभ्य॑ ।
 ए॒तस्मिन्॑ का॒ले दे॒वाः सु॒वर्गं॑ लो॒कमा॑यन् ।
 सा॒क्षादे॒व यज॑मानः सु॒वर्गं॑ लो॒कमे॑ति ।
 अथो॒ समृ॑द्धे॒नैव॑ य॒ज्ञेन॑ यज॒मानः॑ सु॒वर्गं॑ लो॒कमे॑ति ।

अ॒हु॒तो य॒ज्ञो य॒ज्ञप॒तेरि॒त्याहा॒नार्त्यै॑ । इन्द्रा॒वान्थ्-स्वा॒हेत्या॒ह ।

इन्द्रि॒यमे॒व यज॑माने दधाति । बृ॒हद्वा इत्या॑ह । 45 (10)

T.B.3.3.7.9

सु॒वर्गो॑ वै लो॒को बृ॒हद्वाः॑ । सु॒वर्ग॑स्य लो॒कस्य॑ सम॒ष्ट्यै॑ ॥
यज॑मानदे॒वत्या॑ वै जु॒हूः । भ्रातृ॒व्यदे॒वत्यो॑पभृत् । प्रा॒ण आ॑घारः ।
यथ् स॒ऽस्प॒र्शयै॑त् । भ्रातृ॒व्येऽस्य॑ प्रा॒णं द॑द्ध्यात् ।

अस॒ऽस्प॒र्शय॑न्नत्याक्रामति । यज॑मान ए॒व प्रा॒णं द॑धाति ।

पाहि॑मा॒ग्ने दु॒श्च॑रि॒तादा॒ मा सु॑चरि॒ते भ॒जेत्या॑ह । 46 (10)

T.B.3.3.7.10

अ॒ग्नि॒र्वाव॑ प॒वि॒त्रम् । वृ॒जि॒नम॑नृ॒तं दु॒श्च॑रि॒तम् ।

ऋ॒जु॒कर्म॑ स॒त्यं सु॑चरि॒तम् ।

अ॒ग्नि॒रे॒वैनं॑ वृ॒जि॒नाद॑-नृ॒ताद्-दु॒श्च॑रि॒तात्पा॑ति ।

ऋ॒जु॒कर्म॑ स॒त्ये सु॑चरि॒ते भ॒जति॑ । तस्मा॑दे॒वमा॒शास्ते॑ ।

आ॒त्मनो॑ गो॒पी॒थाय॑ ॥ शि॒रो वा॑ ए॒तद्-य॒ज्ञस्य॑ । यदा॑घारः ।

आ॒त्मा ध्रु॒वा । 47 (10)

T.B.3.3.7.11

आ॒घार॒-मा॒घार्य॑ ध्रु॒वाꣳ सम॑नक्ति ।
 आ॒त्मन्ने॒व य॒ज्ञस्य॑ शिरः॒ प्रति॑दधाति । द्विः॒ सम॑नक्ति ।
 द्वौ हि प्रा॑णापा॒नौ । तदा॑हुः । त्रि॒रेव॑ सम॒ञ्ज्यात् ।
 त्रिधा॑तु हि शिर॒ इति॑ । शिर॑ इ॒वैतद्-य॒ज्ञस्य॑ । अथो॒ त्रयो॒ वै प्रा॒णाः ।
 प्रा॒णाने॒वास्मिन्॑ दधाति ( ) ॥
 म॒खस्य॑ शिरो॑ऽसि संज्योति॑षा ज्योति॑रङ्गामि॒त्याह॑ ।
 ज्योति॑रे॒वास्मा॑ उपरि॑ष्ठाद्-दधाति ।
 सु॒वर्ग॑स्य लो॒कस्यानु॑ख्यात्यै ॥ 48 (13)
 (परि॑दधाति - प्रा॒णं द॑धाति - हि य॒ज्ञो - घा॑रयति - नम॒ इत्या॑ह -
 प॒श्चाद् - वी॒र्या॑णीत्या॒ह - भा॑ इत्या॒ह - भ॒जेत्या॑ह -
 ध्रु॒ - वैवा॑स्मिन् दधाति त्रीणि॑ च) (A7)

3.3.8 अनुवाकं 8 – इडाभक्षणम्

T.B.3.3.8.1

धि॒ष्णि॒या वा ए॒ते न्यु॑प्यन्ते । यद्ब्र॒ह्मा । यद्धो॒ता ॥ यद्द॑ध्व॒र्युः ।
 यद्ग॒नीत् । यद्-यज॑मानः । तान् यदन्त॑रेयात् ।

यज॑मानस्य प्रा॒णान्त्-सं॑कर्षेत् । प्र॒मायु॑कः स्यात् ।

पु॒रोडा॑शमप॒गृह्य॑ संच॑रत्य॒ध्वर्युः॑ । 49 (10)

T.B.3.3.8.2

यज॑मानायै॒व तल्लो॒कं॑ शि॒ष्ति॑ । नास्य॑ प्रा॒णान्त्-सं॑कर्षति ।
न प्र॒मायु॑को भवति । पु॒रस्ता॑त् प्र॒त्यङ्गु॑सीनः । इडा॑या इडा॒माद॑धाति ।
हस्त्या॑ होत्रे॑ । प॒शवो॑ वा इडा॑ । प॒शवः॑ पु॒रुषः॑ ।

प॒शुष्वे॒व प॒शून् प्र॑तिष्ठापयति । इडा॑यै वा ए॒षा प्र॑जातिः । 50 (10)

T.B.3.3.8.3

तां प्र॑जातिं यज॑मानोऽनु प्र॑जायते । द्वि॒ङ्गुला॑वनक्ति प॒र्वणोः॑ ।
द्वि॒पाद्-यज॑मानः प्र॑तिष्ठित्यै । स॒कृदु॑पस्तृणाति । द्वि॒राद॑धाति ।
स॒कृद॒भिघा॑रयति । च॒तुः संप॑द्यते । च॒त्वारि॑ वै प॒शोः प्र॑तिष्ठानानि ।
यावा॑ने॒व प॒शुः । तमु॑पह्वयते । 51 (10)

T.B.3.3.8.4

मुख॑मिव प्र॒त्युप॑ह्वयेत । सं॒मु॒खा॒ने॒व प॒शून्प॑ह्वयते । प॒शवो॑ वा इडा॑ ।
तस्मा॑त् साऽन्वा॒रभ्या॑ । अ॒ध्वर्यु॑णा च यज॑मानेन च ।
उप॑हूतः प॒शुमा॑नसा॒नीत्या॑ह । उप॑ ह्ये॒नौ ह्व॑यते होता॑ ।

इ॒डा॒यै दे॒वता॒ना-मु॒पह॒वे । उ॒पहू॒तः प॒शुमा॒न् भव॑ति ।

य ए॒वं वै॑द । 52 (10)

T.B.3.3.8.5

यां॑ वै ह॒स्त्या॒मिडा॑मा॒दधा॑ति । वा॒चः सा भा॑ग॒धेय॑म् । या॒मुप॒ह्वय॑ते ।

प्रा॒णाना॑ सा । वा॒चं चै॒व प्रा॒णाश्चा॑व॒रुन्धे ॥

अथ॒ वा ए॒तर्ह्यु॑प॒हूता॒यामि॑डायाम् ।

पु॒रोडा॑श॒स्यै॒व ब॒र्हिष॑दो मी॒मासा॑ । यज॑मानं दे॒वा अब्रु॑वन् ।

ह॒विर्नो॑ निर्व॒पेति॑ । ना॒हम॑भा॒गो निर्व॑प्स्यामीत्य॒ब्रवी॑त् । 53 (10)

T.B.3.3.8.6

न म॒याऽभा॒गया॑ ऽनु॒वक्ष्य॑थेति वा॒गब्र॑वीत् ।

ना॒हम॑भा॒गा पु॒रोऽनु॒वाक्या॑ भ॒विष्या॑मीति पु॒रोऽनु॒वाक्या॑ ॥

ना॒हम॑भा॒गा या॒ज्या भ॒विष्या॑मीति

या॒ज्या ॥ न म॒याऽभा॒गेन॑ व॒षट्क॑रिष्यथेति व॒षट्का॒रः ।

यद्-यज॑मानभा॒गं नि॒धाय॑ पु॒रोडा॑शं ब॒र्हिष॑दं क॒रोति॑ ।

ता॒ने॒व तद्-भा॒गिनः॑ क॒रोति॑ । च॒तुर्द्वा॑ क॒रोति॑ । च॒तस्रो॑ दि॒शः ।

दि॒क्ष्वे॒व प्र॑ति॒तिष्ठ॑ति । ब॒र्हिष॑दं क॒रोति॑ । 54 (10)

T.B.3.3.8.7

यज॑मानो॒ वै पु॒रोडा॑शः । प्र॒जा ब॒र्हिः ।

यज॑मानमे॒व प्र॒जासु॑ प्रति॒ष्ठाप॑यति ।

तस्मा॑द॒स्थना॑ऽन्याः प्र॒जाः प्र॒ति॒ति॒ष्ठन्ति॑ । मा॒ऽसे॒नान्याः॑ ।

अथो॒ खल्वा॑हुः । दक्षि॑णा वा ए॒ता ह॑विर्-य॒ज्ञस्या॑न्तर्वे॒द्यव॑रुद्ध्यन्ते ।

यत् पु॒रोडा॑शं ब॒र्हिष॑दं क॒रोती॑ति । च॒तु॒र्धा क॑रोति ।

च॒त्वारो॒ ह्येते॑ ह॒विर्-य॒ज्ञस्य॑र्त्विजः । 55 (10)

T.B.3.3.8.8

ब्र॒ह्मा हो॒ताऽ॒ध्वर्यु॑र॒ग्नीत् । तम॑भि॒मृशे॑त् । इ॒दं ब्र॒ह्मणः॑ । इ॒दं हो॒तुः ।

इ॒दम॑ध्व॒र्योः । इ॒दम॑ग्नी॒ध इति॑ । यथै॒वादः॑ सौ॒म्येऽ॒ध्वरे॑ ।

आ॒देश॑मृ॒त्विग्भ्यो॑ दक्षि॑णा नी॒यन्ते॑ । ता॒दृगे॒व तत् ।

अ॒ग्नी॒धे प्र॑थ॒माया॑दधाति । 56 (10)

T.B.3.3.8.9

अ॒ग्नि॒मुखा॑ ह्यृ॒द्धिः । अ॒ग्नि॒मुखा॑मे॒वर्द्धि॑ँ यज॑मान ऋ॒द्ध्नोति॑ ॥

स॒कृदु॑प॒स्तीर्य॑ द्वि॒राद॑धत् । उ॒प॒स्तीर्य॑ द्वि॒रभि॑घारयति । षट्॑ संप॒द्यन्ते॑ ।

षड्वा ऋ॒तवः॑ । ऋ॒तू॒ने॒व प्री॑णाति । वे॒देन॑ ब्र॒ह्म॒णे ब्र॑ह्मभा॒गं परि॑हरति ।

प्रा॒जाप॒त्यो वै वे॒दः । प्रा॒जाप॒त्यो ब्र॒ह्मा । 57 (10)

T.B.3.3.8.10

स॒वि॒ता य॒ज्ञस्य॑ प्र॒सू॒त्यै ॥ अथ॑ का॒मम॑न्येन । ततो॑ हो॒त्रे ॥

म॒द्ध्यं वा॑ ए॒तद्-य॒ज्ञस्य॑ । य॒द्धो॒ता ॥ म॒द्ध्य॒त ए॒व य॒ज्ञं प्री॑णाति ।

अथा॑द्ध्य॒र्व॒वे ॥ प्र॒ति॒ष्ठा वा॑ ए॒षा य॒ज्ञस्य॑ । य॒दद्ध्य॑र्युः ।

तस्मा॑द्भ॒विर्-य॒ज्ञस्यै॑तामे॒वावृ॑त॒मनु॑ । 58 (10)

T.B.3.3.8.11

अ॒न्या दक्षि॑णा नीयन्ते । य॒ज्ञस्य॑ प्र॒ति॒ष्ठि॒त्यै ।

अ॒ग्नि॒म॒ग्नी॒थ् स॒कृ॒थ् स॒कृ॒थ् संमृ॑ड्ढीत्याह । प॒रा॒डि॒व ह्ये॑त॒र्हि य॒ज्ञः ॥

इ॒षि॒ता दै॒व्या हो॒तार॑ इत्याह । इ॒षि॒त॒र्हि क॑र्म क्रि॒यते॑ ॥

भ॒द्र॒वा॒च्याय॑ प्रे॒षितो॑ मा॒नुषः॑ सू॒क्तवा॒काय॑ सू॒क्ता ब्रू॑हीत्याह ।

आ॒शि॒षमे॑वैतामाशास्ते । स्व॒गा दै॒व्या हो॒तृ॒भ्य इत्या॑ह ।

य॒ज्ञमे॒व तथ॑स्व॒गा क॑रोति ( ) । स्व॒स्ति॒र्-मा॒नुषे॑भ्य इत्याह ।

आ॒शि॒षमे॑वैतामाशास्ते । श॒म्यो॑र्-ब्रू॒हीत्या॑ह ।

श॒म्यु॑मे॒व बा॒र्ह॒स्प॒त्यं भा॒ग॒धे॒येन॑ सम॒दर्ध॑यति ॥ 59 (14)

(चरत्यद्ध्वर्युः – प्रजातिर् – ह्वयते – वेदा – ब्रवीद् – बर्हिषदं
करो-त्यृत्विजो-दधाति-ब्रह्मा-ऽनु-करोति चत्वारि च) (A8)

3.3.9 अनुवाकं 9 – प्रस्तरप्रहारादिकम्

T.B.3.3.9.1

अथ सुचावनुष्टुग्भ्यां वाजवतीभ्यां व्यूहति । प्रतिष्ठा वा अनुष्टुक् ।
अन्नं वाजः प्रतिष्ठित्यै । अन्नाद्यस्यावरुद्ध्यै । प्राचीं जुहूमूहति ।
जातानेव भ्रातृव्यान् प्रणुदते । प्रतीचीमुपभृतम् ।
जनिष्यमाणानेव प्रतिनुदते । स विषूच एवापोह्य सपत्नान् यजमानः ।
अस्मिल् लोके प्रतितिष्ठति । 60 (10)

T.B.3.3.9.2

द्वाभ्याम् । द्विप्रतिष्ठो हि ॥
वसुभ्यस्त्वा रुद्रेभ्यस्त्वाऽऽदित्येभ्यस्त्वेत्याह । यथायजुरेवै तत् ।
सुक्षु प्रस्तरमनक्ति । इमे वै लोकाः सुचः । यजमानः प्रस्तरः ।
यजमानमेव तेजसाऽनक्ति । त्रेधाऽनक्ति ।
त्रय इमे लोकाः । 61 (10)

T.B.3.3.9.3

ए॒भ्य ए॒वैनं॑ ँ॒लो॒केभ्यो॑ऽन॒क्ति । अ॒भि॒पूर्व॑म॒नक्ति॑ । अ॒भि॒पूर्व॑मे॒व
यज॑मा॒नं तेज॑साऽन॒क्ति ॥ अ॒क्त॒र् रिहा॑णा इ॒त्याह॑ । तेजो॑ वा आ॒ज्यम्॑ ॥
यज॑मा॒नः प्र॒स्तरः॑ । यज॑मा॒नमे॒व तेज॑साऽन॒क्ति । वि॒यन्तु॑ वय॒ इत्या॑ह ।
वय॑ ए॒वैनं॑ कृ॒त्वा । सु॒वर्गं॑ ँ॒लो॒कं ग॑मयति । 62 (10)

T.B.3.3.9.4

प्र॒जां यो॒निं मा॒ निर्मृ॑क्ष॒मित्या॑ह । प्र॒जायै॑ गो॒पी॒थाय॑ ॥
आ॒प्याय॑न्ता॒माप॑ ओष॒धय॑ इ॒त्याह॑ । आप॑ ए॒वौष॑धी॒राप्या॑ययति ।
म॒रुतां॑ पृष॒तयः॑ स्था॒त्याह॑ । म॒रुतो॑ वै वृ॒ष्ट्या ई॑शते ।
वृ॒ष्टिमे॒वाव॑रुन्धे । दि॒वं ग॒च्छ॒ ततो॑ नो॒ वृ॒ष्टिमे॒रये॑त्या॒ह । वृ॒ष्टिर्वै॑ द्यौः ।
वृ॒ष्टिमे॒वाव॑रुन्धे । 63 (10)

T.B.3.3.9.5

याव॑द्वा अ॒ध्वर्युः॑ प्र॒स्तरं॑ प्र॒हर॑ति । ताव॑द॒स्यायु॑र्मी॒यते॑ ।
आ॒युष्पा॑ अ॒ग्नेऽस्या॑यु॒र्मे पा॒हीत्या॑ह । आ॒युरे॒वात्म॑न्-ध॒त्ते ।
याव॑द्वा अ॒ध्वर्युः॑ प्र॒स्तरं॑ प्र॒हर॑ति । ताव॑द॒स्य चक्षु॑र्मी॒यते॑ ।
चक्षु॑ष्पा॑ अ॒ग्नेऽसि॑ चक्षु॒र्मे पा॒हीत्या॑ह । चक्षु॑रे॒वात्म॑न्-ध॒त्ते ॥

ध्रु॒वाऽसी॒त्याह॑ प्रति॒ष्ठित्यै॑ ॥

यं परि॒धिं पर्य॑धत्था॒ इत्या॑ह । 64 (10)

T.B.3.3.9.6

यथा॒यजु॒रेवै॒तत् । अ॒ग्ने दे॒व प॒णिभि॑र्-वी॒यमा॑ण इत्या॑ह ।

अ॒ग्नय॑ ए॒वैनं॑ जुष्टं॑ करोति । तं त ए॒तम॑नु जोषं॑ भ॒रामी॑त्याह ।

स॒जा॒ताने॒वास्मा॑ अनु॒कान्क॑रोति । ने॒देष॑ त्वद॒पचे॒तया॑ता

इत्या॑हानु॒ख्यात्यै॑ ॥ य॒ज्ञस्य॑ पाथ॒ उप॒ समि॑तमित्या॑ह ।

भू॒मान॑मे॒वोपै॑ति । परि॒धीन्-प्र॑हरति । य॒ज्ञस्य॑ समि॒ष्ट्यै । 65 (10)

T.B.3.3.9.7

स्रुचौ॑ सं प्र॒स्राव॑यति । यदे॒व तत्र॑ कू॒रम् । तत्-ते॑न श॒मय॑ति ।

जु॒ह्वामु॑प॒भृत॑म् ॥ य॒ज॒मा॒नदे॒वत्या॑ वै जु॒हूः । भ्रा॒तृव्य॑दे॒वत्यो॑प॒भृत् ।

य॒ज॒मा॒नायै॒व भ्रा॒तृव्य॑मु॒पस्तिं॑ करोति ॥ स॒ऽस्रा॒वभा॑गाः स्थे॒त्याह॑ ।

व॒स॒वो वै रु॒द्रा आ॑दि॒त्याः स॒ऽस्रा॒वभा॑गाः ।

तेषां॑ तद्-भा॒गधे॑यम् ॥ 66 (10)

T.B.3.3.9.8

ताने॒व तेन॑ प्रीणाति । वै॒श्वदे॒व्यर्चा॑ । ए॒ते हि वि॒श्वे दे॒वाः ।
 त्रि॒ष्टुग्-भ॑वति । इ॒न्द्रि॒यं वै त्रि॒ष्टुक् । इ॒न्द्रि॒यमे॒व यज॑माने दधाति ॥
 अ॒ग्नेर्वा॒मप॑न्नगृहस्य॒ सद॑सि सादया॒मीत्या॑ह । इ॒यं वा अ॒ग्निर॑प॒न्नगृ॑हः ।
 अ॒स्या ए॒वैने॒ सद॑ने सादयति ।
 सु॒म्नाय॑ सु॒म्निनी॑ सु॒म्ने मा ध॑त्तमित्याह । 67 (10)

T.B.3.3.9.9

प्र॒जा वै प॒शवः॑ सु॒म्नम् । प्र॒जामे॒व प॒शूना॒त्मन्ध॑त्ते ।
 धु॒रि धु॒र्यौ पा॑तमित्याह । जा॒याप॒त्योर्-गो॑पी॒थाय॑ ॥
 अ॒ग्नेऽद॑ब्धायोऽशी॒तत॑नो इत्याह । य॒थाय॒जुरे॒वैत॑त् ।
 पा॒हि मा॒ऽद्य दि॒वः पा॒हि प्र॑सित्यै पा॒हि दु॑रि॒ष्ट्यै पा॒हि दु॑र॒न्नन्यै॑ पा॒हि
 दु॒श्च॑रितादित्याह ।
 आ॒शिष॑मे॒वैता॑माशास्ते ॥
 अ॒विषं॑ नः पि॒तुं कृ॑णु सु॒षदा॒ योनि॑ꣳ स्वा॒हेती॑द्धम्-
 स॒म्वृ॑श्च॒नान्य॑न्वाहार्यप॒चने॑ ऽभ्या॒धाय॑ फली॒करण॑होमं जु॒होति॑ ।
 अ॒तिरि॑क्तानि वा इ॒द्धम् स॒म्वृ॑श्च॒नानि॑ । 68 (10)

T.B.3.3.9.10

अतिरि॑क्ताः फली॑करणाः । अतिरि॑क्तमाज्योच्छे॒षणम् ।
अतिरि॑क्त ए॒वातिरि॑क्तं दधाति ।
अथो अतिरि॑क्ते-नै॒वातिरि॑क्त-माप्त्वाऽव॑रुन्धे ॥
वेदि॑र्-दे॒वेभ्यो॑ नि॒लाय॑त । तां वे॒देनान्व॑विन्दन् ।
वेदे॒न वेदिं॑ वि॒विदुः॑ पृथि॒वीम् । सा प॑प्रथे पृथि॒वी पार्थि॑वानि ।
गर्भं॑ बिभर्ति॒ भुवने॑ष्वन्तः ।
ततो॑ य॒ज्ञो जा॑यते विश्व॒दानि॒रिति॑ पु॒रस्ता॑त् स्तम्ब॒यजुषो॑ वेदे॒न वेदि॑ꣳ
संमा॒ष्टर्य॑नुवित्यै । 69 (10)

T.B.3.3.9.11

अथो यद्-वे॒दश्च॑ वेदि॑श्च भवतः । मि॒थुन॒त्वाय॑ प्रजा॑त्यै ।
प्रजा॑पते॒र्वा ए॒तानि॑ श्मश्रूणि । यद्-वे॒दः । पत्न्या॑ उ॒पस्थ॑ आस्यति ।
मि॒थुनमे॒व करो॑ति । वि॒न्दते॑ प्र॒जाम् ।
वेदꣳ होताऽऽह॑वनीयात्-स्तृ॒णन्ने॑ति ।
य॒ज्ञमे॒व तथ् स॑न्तनो॒त्योत्तर॑स्मा-द॒र्धमा॑सात् ।
तꣳ स॑न्ततमु॒त्तरेऽर्ध॑मास आल॑भते । 70 (10)

T.B.3.3.9.12

तं काले॑काल॑ आ॒गते॑ यज॒ते ॥ ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒नो॑ वदन्ति ।
 स त्वा अ॒ध्व॒र्युः॑ स्यात् । यो यतो॑ य॒ज्ञं प्र॑यु॒ङ्क्ते ।
 तदे॑नं प्रतिष्ठापयतीति । वा॒ता॒द्वा अ॒ध्व॒र्यु॒र्य॒ज्ञं प्र॑यु॒ङ्क्ते ।
 दे॒वा गा॑तुविदो गा॒तुं वि॒त्वा गा॑तुमि॒तेत्या॑ह ।
 यत॑ ए॒व य॒ज्ञं प्र॑यु॒ङ्क्ते । तदे॑नं प्रतिष्ठापयति ।
 प्र॒ति॒ति॒ष्ठति॑ प्र॒जया॑ प॒शुभिर्-य॑ज॒मानः॑ ( ) ॥ 71 (10)

(ति॒ष्ठती॑ – मे॒ लो॒का – ग॑मयति – द्यौर् वृ॒ष्टिमे॒वाव॑रुन्धे – पर्य॑ध॒त्था
 इ॒त्या॒ह – स॒मि॒ष्ट्यै – भा॒ग॒धेयं॑ – ध॒त्तमि॒त्या॒ह – वा इ॒द्ध॒म
 स॒म्वृ॑श्च॒ना – न्यनु॑वि॒त्यै – ल॒भ॒ते – य॑ज॒मानः॑) (A9)

3.3.10 अनुवाकं 10 – पत्नीयोक्रविमोकः

T.B.3.3.10.1

यो वा अ॒य॒था॒दे॒वतं॑ य॒ज्ञमु॑प॒चर॑ति । आ दे॒वता॑भ्यो वृ॒क्ष्य॑ते ।
 पा॒पी॒या॒न् भ॑वति । यो य॒था॒दे॒वत॑म् । न दे॒वता॑भ्य आ॒वृ॒क्ष्य॑ते ।
 व॒सी॒या॒न् भ॑वति । वा॒रु॒णो वै पा॑शः ।
 इ॒मं वि॑ष्यामि वरु॒णस्य॑ पा॒शमि॒त्या॒ह ।

वरु॒णपा॒शादे॒वैनां॑ मुञ्चति ।

स॒वि॒तृ॒प्र॒सू॒तो यथादे॒वत॑म् । 72 (10)

T.B.3.3.10.2

न दे॒वता॑भ्य॒ आवृ॑क्ष्यते । वसी॑यान् भवति ।

धा॒तुश्च॒ यो नौ॑ सु॒कृ॒तस्य॑ लो॒क इत्या॑ह । अ॒ग्नि॒र्वै धा॒ता ।

पु॒ण्यं क॑र्म सु॒कृ॒तस्य॑ लो॒कः । अ॒ग्नि॒रे॒वैनां॑ धा॒ता ।

पु॒ण्ये क॑र्मणि सु॒कृ॒तस्य॑ लो॒के द॑धाति ।

स्यो॒नं मे॑ सह॒ पत्या॑ करोमीत्याह ।

आ॒त्म॒नश्च॒ यज॑मानस्य॒ चाना॑त्यै सं॒त्वाय॑ ॥

समा॑युषा॒ संप्र॑जयेत्याह । 73 (10)

T.B.3.3.10.3

आ॒शि॒षमे॒वैता॑माशास्ते पूर्ण॑पात्रे । अ॒न्ततो॑ऽनु॒ष्टु॒भा ।

चतु॑ष्प॒द्वा ए॒तच्छ॑न्दः प्र॒ति॒ष्ठि॒तं प॒त्नियै॑ पूर्ण॑पात्रे भवति ।

अ॒स्मि॒ल् लो॒के प्र॒ति॒ति॒ष्ठानी॑ति । अ॒स्मि॒न्ने॒व लो॒के प्र॒ति॒ति॒ष्ठति॑ ।

अथो॒ वाग्वा॑ अ॒नु॒ष्टु॒क् । वाङ्मि॑थु॒नम् ।

आपो॒ रेतः॑ प्र॒जन॑नम् ।

ए॒तस्मा॒द्वै मि॒थुना॒द्विद्यो॒तमानः॑ स्त॒नय॑न्वर्ष॒ति ।

रेतः॑ सिञ्च॒न् । 74 (10)

T.B.3.3.10.4

प्र॒जाः प्र॒ज॒नय॑न् ॥ यद्वै य॒ज्ञस्य॑ ब्र॒ह्मणा॑ यु॒ज्यते॑ ॥

ब्र॒ह्मणा॑ वै तस्य॑ वि॒मो॒कः । अ॒द्भिः शान्तिः॑ ।

वि॒मु॒क्तं वा॑ ए॒तर्हि॒ यो॒क्त्रं ब्र॒ह्मणा॑ ।

आ॒दायै॑न॒त्पत्नी॑ स॒हाप॑ उ॒पगृ॑ह्णीते शान्त्यै॑ ॥ अ॒ञ्ज॒लौ पूर्ण॑पात्र॒मान॑यति ।

रेत॑ ए॒वास्यां॑ प्र॒जां द॑धाति । प्र॒जया॑ हि म॒नुष्यः॑ पूर्णः ।

मुखं॑ वि॒मृष्टे॑ ( ) । अ॒वभृ॑थस्यै॒व रूपं॑ कृ॒त्वोत्ति॑ष्ठति ॥ 75 (11)

(स॒वि॒तृप्र॑सूतो यथादे॒वतं॑-प्र॒जये॑त्याह-सिञ्च॒न्-मृष्ट॑ एकं॑ च) (A10)

3.3.11 अनुवाकं 11 – उपवेषोपगूहनम्

T.B.3.3.11.1

परि॒वेषो॑ वा ए॒ष व॒नस्प॑तीनाम् । यदु॒पवेषः॑ । य ए॒वं वैद॑ ।

वि॒न्दते॑ परि॒वेषा॑रम् ॥ तमु॒त्क॒रे ॥ यं दे॒वा म॒नुष्ये॑षु । उ॒पवेष॑मधा॒रय॑न् ।

ये अ॒स्मद॑प॒चेत॑सः । ता॒नस्म॑भ्य-मिहाकु॒रु ।

उ॒पवेषो॑पवि॒द्धि नः॑ । 76 (10)

T.B.3.3.11.2

प्र॒जां पु॒ष्टि॒मथो॑ ध॒नम् । द्वि॒पदो॑ न॒श्चतु॑ष्पदः ।
ध्रु॒वान-न॑प॒गान्-कु॒र्विति॑ पु॒रस्ता॑त् प्र॒त्यञ्च॑मु॒पगू॑हति ।
तस्मा॑त् पु॒रस्ता॑त् प्र॒त्यञ्चः॑ शू॒द्रा अव॑स्यन्ति । स्थ॒वि॒मत॑ उ॒पगू॑हति ।
अप्र॑तिवादि॒न ए॒वैनान्॑ कुरु॒ते ॥ धृ॒ष्टि॒र्वा उप॑वे॒षः ।
शु॒चा॒र्तो वज्रो॑ ब्र॒ह्मणा॑ सञ्शितः ।
योप॑वे॒षे शुक्॑ । साऽमु॑मृच्छतु॒ यं द्वि॒ष्म इति॑ । 77 (10)

T.B.3.3.11.3

अथा॑स्मै॒ नाम॑ गृ॒ह्य प्र॑हरति । नि॒रमुं॑ नु॒द ओ॒कसः॑ ।
स॒प॒न्नो यः॑ पृ॒तन्य॑ति । नि॒र्बा॒द्ध्येन॑ ह॒विषा॑ । इन्द्र॑ ए॒णं प॑रा॒शरी॑त् ।
इ॒हि ति॒स्रः प॑रा॒वतः॑ । इ॒हि पञ्च॑ज॒ना अ॒ति ।
इ॒हि ति॒स्रोऽति॑ रो॒चना॑ यावत् । सू॒र्यो अ॑सद्-दि॒वि ।
प॒रमां॑ त्वा प॒राव॑तम् । 78 (10)

T.B.3.3.11.4

इन्द्रो॑ नयतु वृ॒त्रहा॑ । यतो॑ न पु॒नरा॑यसि । श॒श्वती॑भ्यः॒ समा॑भ्य इति॑ ।
त्रि॒वृ॒द्धा ए॒ष वज्रो॑ ब्र॒ह्मणा॑ सञ्शितः । शु॒चै॒वैनं॑ वि॒ध्वा ।

ए॒भ्यो लो॒केभ्यो॑ नि॒र्णु॑द्य । वज्रे॒ण ब्र॑ह्म॒णा स्तृ॑णुते ।
ह॒तो ऽसा॑ववधिष्मा॒-मु॒मित्या॑ह स्तृ॒त्यै॑ । यं द्वि॒ष्यात्तं॑ ध्या॒येत् ।
शु॒चैवैन॑-म॒र्पय॑ति ( ) ॥ 79 (10)

(नो॒-द्वि॒ष्म इति॑-परा॒वत॑-म॒र्पय॑ति) (A11)

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 11 Anuvaakams :-

(प्र॒त्युष्टं॑ - दि॒वः शि॒ल्प - मय॑ज्ञो - धृ॒तं च॑ - दे॒वासुराः॑ स
ए॒तमिन्द्र॑ - आपो॑ दे॒वी - र॒ग्निना॑ - धि॒ष्णि॒या -
अथ॑ सु॒चौ - यो वा अ॒यथा॑दे॒वतं॑ - परि॒वेषो॑ वा ए॒काद॑श)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(प्र॒त्युष्ट - मय॑ज्ञ - ए॒षा हि वि॒श्वेषां॑ दे॒वाना॑ - मूर्जा॑ पृथि॒वी -
मथो॑ रक्ष॒सां - तां प्र॒जातिं॑ - द्वाभ्यां॑ - तं का॒लेका॒ले नव॑सप्ततिः)

First and Last Word 3rd Ashtakam 3rd Prapaatakam :-

(प्र॒त्युष्ट - शु॒चैवैन॑म॒र्पय॑ति)

॥ हरिः ओम् ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे तृतीयाष्टके तृतीय प्रपाठकः समाप्तः ॥

=====

Details of Dasini & Vaakyams for
Ashtakam 3 Prapaatakam 3 (TB 3.3)

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	5	55
Anuvakam 2	5	56
Anuvakam 3	5	50
Anuvakam 4	6	66
Anuvakam 5	5	52
Anuvakam 6	11	116
Anuvakam 7	11	113
Anuvakam 8	11	114
Anuvakam 9	12	120
Anuvakam 10	4	41
Anuvakam 11	4	40
Total →	79	823

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

3.4 तृतीयाष्टके चतुर्थः प्रपाठकः – पुरुषमेधः

3.4.1 to 3.4.19 – पुरुषमेधः

T.B.3.4.1.1

ब्र॒ह्म॒णे ब्रा॒ह्म॒ण॒मा॒ल॒भ॒ते । क्ष॒त्राय॑ रा॒ज॒न्य॒म् । म॒रुद्भ्यो॑ वै॒श्य॒म् ॥
तप॑से शू॒द्र॒म् । तम॑से तस्कर॒म् । ना॒र॒काय॑ वी॒र॒ह॒ण॒म् ॥
पा॒प्म॒नै॒ क्ली॒ब॒म् । आ॒क्र॒याया॑यो॒गू॒म् । का॒माय॑ पु॒ञ्च॒लू॒म् ।
अ॒ति॒क्रु॒ष्टाय॑ मा॒ग॒ध॒म् ॥ 1 (10) (A1)

T.B.3.4.2.1

गी॒ताय॑ सू॒त॒म् । नृ॒त्ताय॑ शै॒लू॒ष॒म् । ध॒र्माय॑ स॒भा॒च॒र॒म् । न॒र्माय॑ रे॒भ॒म् ।
न॒रि॒ष्टायै॑ भी॒म॒ल॒म् । ह॒साय॑ का॒रि॒म् ॥ आ॒न॒न्दाय॑ स्त्री॒ष॒ख॒म् ।
प्र॒मु॒दे॑ कु॒मा॒री॒पु॒त्र॒म् । मे॒धायै॑ रथ॒का॒र॒म् ।
धै॒र्याय॑ त॒क्षा॒ण॒म् ॥ 2 (10) (A2)

T.B.3.4.3.1

श्र॒माय॑ कौ॒ला॒लम् । मा॒यायै॑ का॒र्मा॒रिम् । रू॒पाय॑ म॒णि॒का॒रम् ।
शु॒भे व॒पम् । श॒र॒व्या॒या इ॒षु॒का॒रम् । हे॒त्यै ध॑न्व॒का॒रम् ।
क॒र्म॒णे ज्या॑का॒रम् । दि॒ष्टाय॑ रज्जु॒स॒र्गम् । मृ॒त्यवे॑ मृ॒ग॒युम् ।
अ॒न्त॒काय॑ श्व॒नि॒तं ॥ 3 (10) (A3)

T.B.3.4.4.1

स॒न्ध॒ये जा॒रम् । गे॒हा॒योप॑प॒तिम् । नि॒र्ऋ॒त्यै प॑रि॒वि॒त्तम् ।
आ॒र्त्यै प॑रि॒वि॒वि॒दा॒नम् । अ॒रा॒द्ध्यै दि॑धिषू॒प॒तिम् । प॒वि॒त्राय॑ भि॒ष॒जम् ।
प्र॒ज्ञा॒नाय॑ नक्ष॒त्र॒दर्श॑म् । निष्कृ॒त्यै पे॑शस्का॒रीम् । ब॒ला॒यो प॒दाम् ।
व॒र्णा॒या॒नू॒रु॒धम् ॥ 4 (10) (A4)

T.B.3.4.5.1

न॒दी॒भ्यः पौ॒ज्जि॒ष्टम् । ऋ॒क्षी॒का॒भ्यो नै॑षा॒दम् । पु॒रु॒ष॒व्या॒घ्राय॑ दु॒र्म॒दम् ।
प्र॒यु॒द्भ्य उ॒न्म॒त्तम् । ग॒न्ध॒र्वा॒प्स॒रा॒भ्यो व्रा॑त्यम् ।
स॒र्प॒दे॒व॒ज॒ने॒भ्यो ऽप्र॑ति॒प॒दम् । अ॒वे॒भ्यः कि॒त॒वम् ।
इ॒र्य॑ता॒या अ॑कि॒त॒वम् । पि॒शा॒चे॒भ्यो बि॑दल॒का॒रम् ।
या॒तु॒धा॒ने॒भ्यः क॑ण्ट॒क॒का॒रम् ॥ 5 (10) (A5)

T.B.3.4.6.1

उ॒थ्सा॒दे॒भ्यः॑ कु॒ब्जम् । प्र॒मु॒दे॑ वा॒म॒नम् । द्वा॒भ्यः॑ स्रा॒मम् ।
 स्व॒प्ना॒या॒न्धम् । अ॒ध॒र्मा॒य॒ ब॒धि॒रम् । सं॒ज्ञा॒ना॒य॒ स्म॒र॒का॒रीम् ।
 प्र॒का॒मो॒द्या॒यो॒प॒स॒दम् । आ॒शि॒क्षा॒यै॑ प्र॒श्नि॒नम् ।
 उ॒प॒शि॒क्षा॒या॒ अभि॒प्र॒श्नि॒नम् ।
 म॒र्या॒दा॒यै॑ प्र॒श्न॒वि॒वा॒कम् ॥ 6 (10) (A6)

T.B.3.4.7.1

ऋ॒त्यै॑ स्ते॒न॒हृ॒द॒यम् । वै॒र॒ह॒त्या॒य॒ पि॒शु॒नम् । वि॒वि॒त्त्यै॑ क्ष॒त्ता॒रम् ।
 औ॒प॒द्र॒ष्टा॒य॒ सं॒ग्र॒ही॒ता॒रम् । ब॒ला॒या॒नु॒च॒रम् । भू॒म्ने॑ प॒रि॒ष्क॒न्दम् ।
 प्रि॒या॒य॒ प्रि॒य॒वा॒दि॒नम् । अ॒रि॒ष्ट्या॑ अ॒श्व॒सा॒दम् ।
 मे॒धा॒य॒ वा॒सः॑ प॒ल्पू॒लीम् । प्र॒का॒मा॒य॒ र॒ज॒यि॒त्रीम् ॥ 7 (10) (A7)

T.B.3.4.8.1

भा॒यै॑ दा॒र्वा॒हा॒रम् । प्र॒भा॒या॒ आ॒ग्ने॒न्धम् । ना॒क॒स्य॑ पृ॒ष्ठा॒या॒भि॒षे॒क्ता॒रम् ।
 ब्र॒ध्न॒स्य॑ वि॒ष्ट॒पा॒य॒ पा॒त्र॒नि॒र्णे॒गम् । दे॒व॒लो॒का॒य॒ पे॒शि॒ता॒रम् ।
 म॒नु॒ष्य॒लो॒का॒य॒ प्र॒क॒रि॒ता॒रम् । स॒र्वे॒भ्यो॑ लो॒के॒भ्य॑ उ॒प॒से॒क्ता॒रम् ।
 अ॒व॒र्त्यै॑ व॒धा॒यो॒प॒म॒न्थि॒ता॒रम् ।

सु॒वर्गा॑य॒ लो॒काय॑ भा॒गदु॒घम् ।

वर्षि॑ष्ठाय॒ ना॒काय॑ परि॒वेष्टा॑रम् ॥ 8 (10) (A8)

T.B.3.4.9.1

अ॒र्मे॒भ्यो ह॒स्ति॒पम् । ज॒वाया॑श्च॒पम् । पु॒ष्ट्यै॑ गो॒पाल॑म् ।

तेज॑सेऽज॒पाल॑म् । वी॒र्या॑यावि॒पाल॑म् । इ॒रायै॑ की॒नाश॑म् ।

की॒ला॒लाय॑ सु॒राका॑रम् । भ॒द्राय॑ गृ॒हप॑म् । श्रेय॑से वि॒त्तध॑म् ।

अ॒द्ध्य॒क्षाया॑नु॒क्षत्ता॑रम् ॥ 9 (10) (A9)

T.B.3.4.10.1

म॒न्यवे॑ऽय॒स्ताप॑म् । क्रो॒धाय॑ नि॒सर॑म् । शो॒काया॑भि॒सर॑म् ।

उ॒त्कूल॑वि॒कूला॑भ्यां त्रि॒स्थि॒नम् । यो॒गाय॑ यो॒क्ता॒रम् ।

क्षे॒माय॑ वि॒मो॒क्ता॒रम् । व॒पुषे॑ मा॒नस्कृ॑तम् । शी॒लाया॑ञ्जनी॒का॒रम् ।

नि॒र्ऋ॒त्यै को॑श॒का॒रीम् । य॒माया॑सूम् ॥ 10 (10) (A10)

T.B.3.4.11.1

य॒म्यै य॒मसू॑म् । अथ॑र्व॒भ्योऽव॑तो॒काम् । स॒म्व॑त्स॒राय॑ प॒र्या॒रिणी॑म् ।

प॒रि॒व॒त्स॒राया॑वि॒जाता॑म् । इ॒दाव॑त्स॒राया॑प॒स्क॒द्वरी॑म् ।

इ॒द्वत्स॒राया॑ती॒त्वरी॑म् । व॒त्स॒राय॑ वि॒ज॒र्ज॒राम् ।

सर्व॑त्स॒राय॑ प॒लिक्नी॑म् । व॒नाय॑ व॒नप॑म् ।

अ॒न्यतो॑र॒ण्याय॑ दा॒वप॑म् ॥ 11 (10) (A11)

T.B.3.4.12.1

सरो॑भ्यो धै॒वर॑म् । वे॒शन्ता॑भ्यो दा॒शम् । उ॒प॒स्था॑वरी॒भ्यो बै॑न्दम् ।

न॒ड्व॒लाभ्यः॑ शौ॒ष्क॒लम् । पा॒र्या॑य कै॒वर्त॑म् । अ॒वा॒र्या॑य मा॒र्गार॑म् ।

ती॒र्थेभ्य॑ आ॒न्दम् । वि॒षमे॑भ्यो मै॒नाल॑म् । स्व॒नेभ्यः॑ पर्ण॑कम् ।

गुहा॑भ्यः कि॒रात॑म् । सा॒नु॒भ्यो ज॑म्भकम् ।

पर्व॑तेभ्यः किं पू॒रुष॑म् ॥ 12 (12) (A12)

T.B.3.4.13.1

प्र॒ति॒श्रु॒त्का॒या ऋ॑तु॒लम् । घो॑षाय भ॒षम् । अ॒न्ताय॑ बहु॒वादि॑नम् ।

अ॒न॒न्ताय॑ मू॒कम् । म॒ह॒से वी॑णावा॒दम् । क्रो॑शाय तू॒णव॑द्धम् ।

आ॒क्र॒न्दाय॑ दु॒न्दु॒भ्याघा॑तम् । अ॒व॒र॒स्प॒राय॑ शङ्ख॑द्धम् ।

ऋ॒भु॒भ्योऽजि॑नस॒न्धाय॑म् । सा॒द्ध्ये॑भ्यश्च॒र्म॒म्णम् ॥ 13 (10) (A13)

T.B.3.4.14.1

बी॒भ॒त्सायै॑ पौ॒ल्क॒सम् । भू॒त्यै जा॑गर॒णम् । अ॒भू॒त्यै स्व॑प॒नम् ।

तु॒लायै॑ वा॒णिज॑म् । वर्णा॑य हि॒रण्य॑का॒रम् ।

वि॒श्वेभ्यो॑ दे॒वेभ्यः॑ सि॒द्ध॒म॒लम् । प॒श्चाद्-दो॒षाय॑ ग॒लावम् ।

ऋ॒त्यै॑ ज॒नवा॒दिनम्॑ । व्यृ॒द्ध्या॑ अ॒पग॒ल्भम् ।

स॒ञ्श॒राय॑ प्र॒च्छि॒दम् ॥ 14 (10) (A14)

T.B.3.4.15.1

ह॒साय॑ पु॒ञ्च॒लूमा॒लभ॑ते । वी॒णावा॒दं ग॒णकं॑ गी॒ताय॑ ।

या॒द॒से॑ शा॒बुल्याम् । न॒र्माय॑ भ॒द्रव॒तीम् ।

तू॒णव॒द्ध्मं॑ ग्रा॒म॒ण्यं पा॒णिसं॑घा॒तं नृ॒त्ताय॑ । मो॒दाया॑नु॒क्रोश॑कम् ।

आ॒न॒न्दाय॑ त॒लवम् ॥ 15 (7) (A15)

T.B.3.4.16.1

अ॒क्ष॒राजा॑य कि॒तवम् । कृ॒ताय॑ स॒भावि॑नम् । त्रे॒ताया॑ आ॒दिन॑व॒द॒र्शम् ।

द्वा॒प॒राय॑ ब॒हिः स॒दम् । क॒लये॑ स॒भास्था॑णुम् । दु॒ष्कृ॒ताय॑ च॒रका॑चार्यम् ।

अ॒द्ध्वने॑ ब्र॒ह्मचा॑रिणम् । पि॒शा॒चेभ्यः॑ सै॒लगम् । पि॒पा॒सायै॑ गो॒व्यच्छ॑म् ।

नि॒र्ऋ॒त्यै गो॑घा॒तम् । क्षु॒धे गो॑वि॒कर्त॑म् । क्षु॒त्तृ॒ष्णाभ्यां॑ तम् ।

यो गां वि॒कृ॒न्त॒न्तं मा॒ञ्सं॑ भि॒क्षमा॑ण उप॒तिष्ठ॑ते ॥ 16 (13) (A16)

T.B.3.4.17.1

भूम्यै॑ पी॒ठस॑र्पिण॒माल॑भते । अ॒ग्नयेऽ॒सल॑म् । वा॒यवे॑ चाण्डा॒लम् ।
 अ॒न्तरि॑क्षाय व॒ञ्शन॑र्तिनम् । दि॒वे ख॑ल॒तिम् । सू॒र्याय॑ ह॒र्यक्ष॑म् ।
 च॒न्द्रम॑से मि॒र्मिर॑म् । नक्ष॑त्रेभ्यः कि॒लास॑म् । अ॒हे शु॒क्लं पि॑ङ्ग॒लम् ।
 रा॒त्रियै॑ कृ॒ष्णं पि॑ङ्गाक्षम् ॥ 17 (10) (A17)

T.B.3.4.18.1

वा॒चे पु॒रुष॑माल॒भते । प्रा॒णम॑पा॒नं व्य॑ानमु॒दान॑ स॒मानं॑ ता॒न् वा॒यवे॑ ।
 सू॒र्याय॑ चक्षु॒राल॑भते । मन॑श्च॒न्द्रम॑से । दि॒ग्न्यः श्रो॑त्रम् ।
 प्र॒जाप॑तये पु॒रुष॑म् ॥ 18 (6) (A18)

T.B.3.4.19.1

अथै॑तान॒रूपे॑भ्य आ॒लभ॑ते । अति॑ह॒स्व-म॑तिदी॒र्घम् ।
 अति॑कृ॒शम॑त्य॒सल॑म् । अति॑शु॒क्ल-म॑तिकृ॒ष्णम् ।
 अति॑श्लक्ष्ण॒-म॑तिलो॒मश॑म् । अति॑कि॒रिट॒-म॑तिद॒न्तुर॑म् ।
 अति॑मि॒र्मिर॒-म॑तिमे॒मिष॑म् । आ॒शायै॑ जा॒मिम् ।
 प्र॒तीक्षा॑यै कु॒मारी॑म् ॥ 19 (9) (A19)

तृतीयाष्टके चतुर्थः प्रपाठकः – (TB 3.4)

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 19 Anuvaakams :-

(ब्र॒ह्म॒णे – गी॒ताय॒ – श्र॒माय॒ – स॒न्धये॑ – न॒दीभ्य॑ – उ॒त्सा॒देभ्य॑ –
ऋ॒त्यै – भा॒या – अ॒र्मेभ्यो॑ – म॒न्यवे॑ – य॒म्यै द॒श द॒श – स॒रोभ्यो॑
द्वा॒दश॑ – प्र॒तिश्रु॒त्कायै॑ – बी॒भ॒त्सायै॑ द॒श द॒श – ह॒साय॑ स॒प्ता –
क्ष॒राजाय॑ त्रयो॒दश॑ – भू॒म्यै द॒श – वा॒चे ष॒डथ॑ – न॒वैका॒न्न
वि॒ंश॒तिः)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(ब्र॒ह्म॒णे – य॒म्यै न॒वद॒श)

First and Last Word 3rd Ashtakam 4th Prapaatakam :-

(ब्र॒ह्म॒णे – कु॒मा॒रीम्)

॥ हरिः ओम् ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे तृतीयाष्टके चतुर्थ प्रपाठकः

समाप्तः ॥

**Details of Dasini & Vaakyams for
Ashtakam 3, Prapaatakam 4 (TB 3.4)**

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	1	10
Anuvakam 2	1	10
Anuvakam 3	1	10
Anuvakam 4	1	10
Anuvakam 5	1	10
Anuvakam 6	1	10
Anuvakam 7	1	10
Anuvakam 8	1	10
Anuvakam 9	1	10
Anuvakam 10	1	10
Anuvakam 11	1	10
Anuvakam 12	1	12
Anuvakam 13	1	10
Anuvakam 14	1	10
Anuvakam 15	1	7
Anuvakam 16	1	13
Anuvakam 17	1	10
Anuvakam 18	1	6
Anuvakam 19	1	9
Total →	19	187

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

3.5 तृतीयाष्टके पञ्चमः प्रपाठकः – इष्टिहौत्रम्

3.5.1 अनुवाकं 1 – होतुर्जपः पुरस्तात् सामिधेनीनाम्

T.B.3.5.1.1

स॒त्यं प्र॒पद्ये॑ । ऋ॒तं प्र॒पद्ये॑ । अ॒मृतं॑ प्र॒पद्ये॑ ।
प्र॒जाप॑तेः प्रि॒यां त॒नुव॑म॒नार्ता॑ प्र॒पद्ये॑ । इ॒दम॑हं प॒ञ्चद॑शेन॒ वज्रे॑ण ।
द्वि॒षन्तं॑ भ्रातृ॒व्यम॑वक्रामामि । योऽस्मा॑न् द्वेष्टि॑ । यं च॑ व॒यं द्वि॒ष्मः ।
भूर्भुवः॑ सु॒वः । हि॒म् ॥ 1 (10) (स॒त्यं द॑श) (A1)

3.5.2 अनुवाकं 2 – सामिधेनीमन्वाह

T.B.3.5.2.1

प्र वो॑ वा॒जा अ॒भिद्य॑वः । ह॒विष्म॑न्तो घृ॒ताच्या॑ ।
दे॒वाञ्जि॑गाति सु॒म्नयुः॑ ॥ अ॒ग्न आ॑याहि वी॒तये॑ । गृ॒णानो॑ ह॒व्यदा॑तये ।
नि होता॑ स॒थ्सि ब॒र्हिषि॑ ॥ तं त्वा॑ स॒मिद्धि॑रङ्गिरः ।
घृ॒तेन॑ व॒र्द्धया॑मसि । बृ॒हच्छो॑चा यवि॒ष्ठ्य ॥
स नः॑ पृ॒थु श्र॒वाय्य॑म् । 2 (10)

T.B.3.5.2.2

अच्छा॑ दे॒व वि॒वास॑सि । बृ॒हद॑ग्ने सु॒वीर्य॑म् ॥ ई॒डे॒न्यो न॑म॒स्यस्ति॑रः ।
 तमा॑सि द॒र्श॑तः । स॒म॒ग्निरि॑द्ध्यते वृषा॑ ॥
 वृषो॑ अ॒ग्निः स॒मिद्ध्य॑ते । अ॒श्वो न॑ दे॒ववा॑हनः ।
 त॒ ह॒विष्म॑न्त ईड॑ते ॥ वृष॑णं त्वा व॒यं वृष॑न् ।
 वृषा॑णः स॒मिधी॑महि । 3 (10)

T.B.3.5.2.3

अ॒ग्ने दी॑द्यतं बृ॒हत् ॥ अ॒ग्निं दू॑तं वृ॒णीम॑हे । हो॒तारं वि॒श्ववे॑दसम् ।
 अ॒स्य य॒ज्ञस्य॑ सु॒क्रतु॑म् ॥ स॒मिद्ध्य॑मानो अ॒ध्वरे॑ ।
 अ॒ग्निः पा॑वक ईड्यः । शो॒चिष्के॑शस्त॒मीम॑हे ॥ स॒मिद्धो॑ अ॒ग्न आ॑हुत ।
 दे॒वान् य॑क्षि स्व॒ध्वर॑ । त्व॒ हि ह॒व्यवा॑डसि ( ) ॥
 आ॒जुहो॑त दु॒वस्य॑त । अ॒ग्निं प्र॑य॒त्यध्व॑रे । वृ॒णीध्व॑ ह॒व्यवा॑हनम् ॥
 त्वं व॑रुण उ॒त मि॒त्रो अ॒ग्ने । त्वां व॑र्धन्ति म॒तिभि॑र्वसि॒ष्ठाः ।
 त्वे व॑सु सु॒षण॑नानि सन्तु । यू॒यं पा॑त स्व॒स्तिभिः॑ सदा॑ नः ॥ 4 (17)

(श्र॒वाय्य॑ – मि॒धीम॑ – ह्य॒सि स॒प्त च॑) (A2)

3.5.3 अनुवाकं 3 – प्रमुक्त्वा निविदोऽनूच्य देवता आवाहयति

T.B.3.5.3.1

अ॒ग्ने॒ म॒हा॒ अ॒सि॒ ब्रा॒ह्म॒ण॒ भा॒रत॒ । अ॒सा॒व॒सौ॑ ॥ दे॒वे॒ब्धो॒ म॒न्वि॒द्धः॑ ।
 ऋ॒षि॒ष्टु॒तो॒ वि॒प्रा॒नु॒म॒दि॒तः॑ । क॒वि॒श॒स्तो॒ ब्र॒ह्म॒स॒ शि॒तो॒ घृ॒ता॒ह॒व॒नः॑ ।
 प्र॒णी॒र्-य॒ज्ञा॒ना॒म् । र॒थी॒र॒ध्व॒रा॒णा॒म् ।
 अ॒तू॒र्तो॒ हो॒ता॑ । तू॒र्णि॒र्-ह॒व्य॒वा॒ट् । आ॒स्प्रा॒त्रं॑ जु॒हूर्-दे॒वा॒ना॒म् । 5 (10)

T.B.3.5.3.2

च॒म॒सो॒ दे॒व॒पा॒नः॑ । अ॒रा॒ इ॒वा॒ग्ने॒ ने॒मि॒र्दे॒वा॒स्त्वं॑ प॒रि॒भूर॑सि ।
 आ॒व॒ह॒ दे॒वा॒न् य॒ज॒मा॒ना॒य ॥ अ॒ग्नि॒म॒ग्न॒ आ॒व॒ह॒ । सो॒म॒मा॒व॒ह॒ ।
 अ॒ग्नि॒मा॒व॒ह॒ । प्र॒जा॒प॒ति॒मा॒व॒ह॒ । अ॒ग्नी॒षो॒मा॒वा॒व॒ह॒ । इ॒न्द्रा॒ग्नी॒ आ॒व॒ह॒ ।
 इ॒न्द्र॒मा॒व॒ह॒ ( ) । म॒हे॒न्द्र॒मा॒व॒ह॒ । दे॒वा॒ आ॒ज्य॒पा॒ आ॒व॒ह॒ ।
 अ॒ग्नि॒ हो॒त्रा॒या॒व॒ह॒ । स्वं॑ म॒हि॒मा॒न॒मा॒व॒ह॒ । आ॒ चा॒ग्ने॒ दे॒वा॒न् व॒ह॒ ।
 सु॒य॒जा॒ च॒ य॒ज॒ जा॒त॒वे॒दः॑ ॥ 6 (16) (दे॒वा॒ना॒-मि॒न्द्र॒मा॒व॒ह॒ षट्च॑) (A3)

3.5.4 अनुवाकं 4 – सुचावादापयति

T.B.3.5.4.1

अ॒ग्नि॒र्-हो॒ता॒ वे॒त्व॒ग्निः॑ । हो॒त्रं॑ वै॒त्तु॒ प्रा॒वि॒त्र॒म् । स्मो॒ व॒य॒म् ।
 सा॒धु॒ ते॒ य॒ज॒मा॒न॒ दे॒वा॒ । घृ॒त॒व॒ती॒-म॒ध्व॒र्यो॒ सु॒च॒मा॒ऽस्य॑स्व ।

दे॒वा॒यु॒वं वि॒श्व॒वा॒राम् । ई॒डाम॑ है दे॒वाः ई॒डे॒न्यान् ।

न॒म॒स्याम॑ न॒म॒स्यान् । य॒जाम॑ य॒ज्ञिया॑न् ॥ 7 (9)

(अ॒ग्नि॒र्. हो॒ता न॑व) (A4)

3.5.5 अनुवाकं 5 – प्रयाजाः

T.B.3.5.5.1

स॒मि॒धो अ॒ग्न आ॒ज्य॒स्य वि॒यन्तु॑ । त॒नू॒नपा॑द॒ग्न आ॒ज्य॒स्य वे॒तु ।

इ॒डो अ॒ग्न आ॒ज्य॒स्य वि॒यन्तु॑ । ब॒र्.हि॒र॒ग्न आ॒ज्य॒स्य वे॒तु ।

स्वाहा॑ऽग्निम् । स्वाहा॑ सोमम् । स्वाहा॑ऽग्निम् । स्वाहा॑ प्र॒जाप॑तिम् ।

स्वाहा॑ऽग्नी॒षोमौ॑ । स्वाहे॑न्द्रा॒ग्नी ( ) । स्वाहे॑न्द्रम् । स्वाहा॑ महे॒न्द्रम् ।

स्वाहा॑ दे॒वाः आ॒ज्य॒पान् । स्वाहा॑ऽग्निः॑ हो॒त्राज्जु॑षा॒णाः ।

अ॒ग्न आ॒ज्य॒स्य वि॒यन्तु॑ ॥ 8 (15) (इ॒न्द्रा॒ग्नी प॒ञ्च च) (A5)

3.5.6 अनुवाकं 6 – अज्यभागयोः पुरोनुवाक्ये

T.B.3.5.6.1

अ॒ग्नि॒र्-वृ॒त्राणि॑ ज॒ङ्घन॑त् । द्र॒वि॒ण॒स्युर्-वि॒प॒न्यया॑ ।

स॒मि॒द्धः शु॒क्र आ॒हुतः॑ । जु॒षा॒णो अ॒ग्निरा॒ज्य॒स्य वे॒तु ।

त्व॒ सोमा॑सि स॒त्पतिः॑ । त्व॒ राजो॑त वृ॒त्रहा॑ ।

त्वं भ॒द्रो अ॑सि क्र॒तुः । जु॒षाणः॑ सोम॒ आज्य॑स्य ह॒विषो॑ वेतु ।

अ॒ग्निः प्र॒त्नेन॑ जन्म॒ना । शु॒म्भान॑स्त॒नुव॑ स्वा॒म् ( ) ।

क॒विर्-वि॑प्रेण वावृ॒धे । जु॒षाणो॑ अ॒ग्निरा॑ज्यस्य वेतु ।

सोम॑ गी॒र्भिष्ट्वा॑ व॒यम् । व॒र्ध्यामो॑ व॒चोवि॑दः ।

सु॒मृ॒डीको॑ न॒ आवि॑श ।

जु॒षाणः॑ सोम॒ आज्य॑स्य ह॒विषो॑ वेतु ॥ 9 (16)

(स्वा॒ षट्च॑) (A6)

3.5.7 अनुवाकं 7 – हविषां याज्यानुवाक्याः

T.B.3.5.7.1

अ॒ग्निर्-मू॒र्धा दि॒वः क॒कुत् । पतिः॑ पृ॒थि॒व्या अ॒यम् ।

अ॒पा॒ रेता॑सि जि॒न्वति॑ । भुवो॑ य॒ज्ञस्य॑ रज॒सश्च॑ ने॒ता ।

यत्रा॑ नि॒युद्धिः॑ स॒चसे॑ शि॒वाभिः॑ । दि॒वि मू॒र्धानं॑ दधि॒षे सुव॑र्षाम् ।

जि॒ह्वाग्ने॑ च॒कृषे॑ ह॒व्यवा॑हम् । प्र॒जाप॑ते न त्वदे॒तान्य॑न्यः ।

वि॒श्वा जा॒तानि॒ परि॒ ता ब॒भूव॑ ।

यत्-का॒मास्ते जुहु॑मस्तन्नो अस्तु । 10 (10)

T.B.3.5.7.2

वय॑ꣳ स्या॒म प॒तयो॑ रयी॒णाम् । स वे॒द पु॒त्रः पि॒तर॑ꣳ स मा॒तर॑म् ॥

स सू॒नुर्भु॑व॒त्स भु॑व॒त्पुन॑र्मघः । स द्यामौ॒र्णो॑द॒न्तरि॑क्षꣳ स सु॒वः ।

स वि॒श्वा भुवो॑ अ॒भव॒त्स आऽभ॑वत् । अ॒ग्नीषो॑मा स॒र्वेद॑सा ।

सहू॑ती वन॒तं गि॑रः । सं दे॒वत्रा॑ ब॒भूव॑थुः ।

यु॒वमे॒तानि॑ दि॒वि रो॑च॒नानि॑ ।

अ॒ग्निश्च॑ सो॒म स॒क्रतू॑ अध॒त्तम् । 11 (10)

T.B.3.5.7.3

यु॒वꣳ सि॒न्धूꣳ र॒भि॒शस्ते॑-ख॒द्यात् । अ॒ग्नीषो॑मा-वमु॒ञ्च॑तं गृ॒भीता॑न् ।

इन्द्रा॑ग्नी रो॒चना॑ दि॒वः । परि॒ वाजे॑षु भूष॒थः । तद्वां॑ चेति॒ प्रवी॑र्यम् ॥

श्न॒थद्व॑त्रमु॒त स॒नोति॑ वा॒जम् ॥ इन्द्रा॑ यो अ॒ग्नी स॒हुरी॑ स॒पर्या॑त् ।

इ॒रज्य॑न्ता वस॒व्यस्य॑ भू॒रः ॥ स॒हस्त॑मा स॒हसा॑ वा॒जय॑न्ता ॥

ए॒न्द्र सान॑सिꣳ र॒यिम् । 12 (10)

T.B.3.5.7.4

स॒जित्वा॑न॒ꣳ सदा॑सहम् । वर्॒षि॑ष्ठमू॒तये॑ भर ।
प्रस॑साहि॒षे पु॒रुहू॑त॒ शत्रू॑न् । ज्ये॑ष्ठस्ते शु॒ष्म इ॒ह रा॒तिर॑स्तु ।
इन्द्रा॑भर॒ दक्षि॑णेना॒ वसू॑नि । पतिः॑ सिन्धू॒नाम॑सि रे॒वती॑नाम् ।
महा॑ꣳ इन्द्रो॒ य ओज॑सा । पर्ज॑न्यो वृ॒ष्टिमा॑ꣳ इव ।
स्तोमै॑र्व॒थ्सस्य॑ वावृ॒धे । म॒हां इन्द्रो॑ नृ॒वदा॑चर्ष॒णिप्राः॑ । 13 (10)

T.B.3.5.7.5

उ॒त द्वि॒र्ब॒र्हा अ॒मिनः॑ स॒होभिः॑ । अ॒स्मद्रि॑य॒ग्वावृ॑धे वी॒र्या॑य ।
उ॒रुः पृ॒थुः सु॒कृतः॑ क॒र्तृभि॑र्भूत् । पि॒प्री॒हि दे॒वाꣳ उ॑श॒तो य॑विष्ठ ।
वि॒द्वां ऋ॒तूꣳर् ऋ॒तुप॑ते यजे॒ह । ये दै॒व्या ऋ॒त्विज॑स्तेभि॒रग्ने॑ ।
त्वꣳ हो॑तृ॒णाम॑स्यायजिष्ठः ॥ अ॒ग्निꣳ स्वि॑ष्ट॒कृतम्॑ ॥
अ॒याड॑ग्नि॒रग्नेः॑ प्रि॒या धा॑मानि ।
अ॒याट्थ॑सोमस्य प्रि॒या धा॑मानि । 14 (10)

T.B.3.5.7.6

अ॒याड॑ग्नेः प्रि॒या धा॑मानि । अ॒याट्प्र॒जाप॑तेः प्रि॒या धा॑मानि ।
अ॒याड॑ग्नी॒षोम॑योः प्रि॒या धा॑मानि । अ॒याडिन्द्रा॑ग्नियोः प्रि॒या धा॑मानि ।

अ॒या॒डि॒न्द्रस्य॑ प्रि॒या धा॒मानि॑ । अ॒या॒ण्महे॒न्द्रस्य॑ प्रि॒या धा॒मानि॑ ।
 अ॒या॒ङ्दे॒वाना॑-मा॒ज्यपा॑नां प्रि॒या धा॒मानि॑ ।
 यक्ष॑द॒ग्नेर् हो॑तुः प्रि॒या धा॒मानि॑ । यक्ष॑त्स्वं म॒हिमा॑नम् ।
 आ॒य॒जता॑मे॒ज्या इ॒षः ( ) । कृ॒णोतु॑ सो अ॒ध्वरा॑ जा॒तवे॑दाः ।
 जु॒षता॑ ह॒विः । अ॒ग्ने यद॑द्य वि॒शो अ॒ध्वर॑स्य हो॒तः ।
 पा॒वक॑ शो॒चे वे॒ष्ट्व हि॑ यज्वा । ऋ॒ता य॑जासि म॒हिना॑ वि यद्भूः ।
 ह॒व्या व॑ह यवि॒ष्ठ या ते॑ अद्य ॥ 15 (16)

(अ॒स्त्व - ध॒त्त - र॒यिं - च॒र्षणि॑प्राः - सोम॑स्य प्रि॒या धा॒मा -
 नी॒षः षट्च॑) (A7)

3.5.8 अनुवाकं 8 – इडोपाह्वानाम्

T.B.3.5.8.1

उप॑हूत॒ रथ॑न्तर॒ सह॑ पृथि॒व्या ।
 उप॑ मा रथ॑न्तर॒ सह॑ पृथि॒व्या ह॒यता॑म् ।
 उप॑हूतं वा॒मदे॒व्य सह॑ान्तरि॒क्षेण॑ ।
 उप॑ मा वा॒मदे॒व्य सह॑ान्तरि॒क्षेण॑ ह॒यता॑म् । उप॑ हूतं बृ॒हत्स॒ह दि॒वा ।
 उप॑ मा बृ॒हत्स॒ह दि॒वा ह॒यता॑म् । उप॑हू॒ताः स॒प्त हो॑त्राः ।

उप॑ मा स॒प्त हो॒त्रा ह॒यन्ता॑म् । उप॑हूता धे॒नुः स॒हर्ष॑भा ।

उप॑ मा धे॒नुः स॒हर्ष॑भा ह॒यता॑म् । 16 (10)

T.B.3.5.8.2

उप॑हूतो भ॒क्षः स॒खा । उप॑ मा भ॒क्षः स॒खा ह॒यता॑म् ।

उप॑हूताँ(४) हो । इ॒डोप॑हूता । उप॑हूते॒डा ।

उपो॑ अ॒स्माँ इ॒डा ह॒यता॑म् । इ॒डोप॑हूता । उप॑हूते॒डा ।

मा॒नवी॑ घृ॒तप॑दी मै॒त्रावरु॑णी ।

ब्र॒ह्म दे॒वकृ॑तमु॒पहू॑तम् । 17 (10)

T.B.3.5.8.3

दै॒व्या अ॒ध्व॒र्यव॑ उप॑हूताः । उप॑हूता म॒नुष्याः॑ । य इ॒मं य॒ज्ञम॑वान् ।

ये य॒ज्ञप॑तिं व॒र्धन् । उप॑हूते द्या॒वापृ॑थि॒वी । पू॒र्वजे॑ ऋ॒ताव॑री ।

दे॒वी दे॒वपु॑त्रे । उप॑हूतोऽयं य॒जमा॑नः । उ॒त्तर॑स्यां दे॒वय॒ज्ञ्याया॑-मु॒पहू॑तः ।

भू॒यसि॑ ह॒विष्क॑रण॒ उप॑हूतः ( ) । दि॒व्ये धा॒मन्नु॑पहूतः ।

इ॒दं मे॑ दे॒वा ह॒विर्जु॑षन्ता॒मिति॑ तस्मि॒न्नुप॑हूतः । वि॒श्वम॑स्य प्रि॒यमु॑पहूतम् ।

वि॒श्वस्य॑ प्रि॒यस्यो॑पहूत॒स्योप॑हूतः ॥ 18 (14) (स॒हर्ष॑भा ह॒यता॑ -

मु॒पहू॑त - ह॒विष्क॑रण॒ उप॑हूतश्च॒त्वारि॑ च) (A8)

3.5.9 अनुवाकं 9 – अनुयाजाः

T.B.3.5.9.1

दे॒वं ब॒र्हिः । व॒सु॒वने॑ व॒सु॒धेय॑स्य वेतु । दे॒वो न॒रा॒श॒ꣳ सः ।
 व॒सु॒वने॑ व॒सु॒धेय॑स्य वेतु । दे॒वो अ॒ग्निः स्वि॑ष्ट॒कृत् ।
 सु॒द्र॒वि॒णा म॒न्द्रः क॒विः । स॒त्यम॑न्माऽऽय॒जी हो॒ता ॥
 हो॒तुर् हो॒तु॒राय॑जीयान् । अ॒ग्ने या॒न्-दे॒वान॑याट् । याꣳ अ॒पि॒प्रेः ( ) ।
 ये ते हो॒त्रे अ॒मथ्स॑त । ताꣳ स॒स॒नु॒षीꣳ हो॒त्रां दे॒वं ग॒माम् ।
 दि॒वि दे॒वेषु॑ य॒ज्ञमे॑रये॒मम् । स्वि॑ष्ट॒कृच्चा॒ग्ने हो॒ताऽभूः ॥
 व॒सु॒वने॑ व॒सु॒धेय॑स्य नमोवा॒के वी॒हि ॥ 19 (15)

(अ॒पि॒प्रेः पञ्च॑ च) (A9)

3.5.10 अनुवाकं 10 – सूक्तावाकः

T.B.3.5.10.1

इ॒दं द्या॒वापृ॑थि॒वी भ॒द्रम॑भूत् । आ॒र्ध्म सू॒क्तवा॒कम् । उ॒त न॒मोवा॒कम् ।
 ऋ॒द्ध्या॒स्म सू॒क्तोच्य॑म॒ग्ने । त्वꣳ सू॒क्तवा॒गसि॑ ।
 उ॒पश्रि॑तो दि॒वः पृ॒थि॒व्योः ।
 ओ॒मन्व॑ती तेऽस्मिन् । य॒ज्ञे य॑ज॒मान॑ द्या॒वापृ॑थि॒वी स्ता॒म् ॥

शंगये जीरदानू । अत्रस्नू अप्रवेदे ।

उरुगव्यूती अभयं कृतौ ॥ 20 (10)

T.B.3.5.10.2

वृष्टिद्यावा रीत्यापा । शम्भुवौ मयोभुवौ ।

ऊर्जस्वती च पयस्वती च । सूपचरणा च स्वधिचरणा च ।

तयोराविदि ॥ अग्निरिदं हविरजुषत । अवीवृधत महो ज्यायोऽकृत ।

सोम इदं हविरजुषत । अवीवृधत महो ज्यायोऽकृत ।

अग्निरिदं हविरजुषत । 21 (10)

T.B.3.5.10.3

अवीवृधत महो ज्यायोऽकृत । प्रजापतिरिदं हविरजुषत ।

अवीवृधत महो ज्यायोऽकृत । अग्नीषोमाविदं हविरजुषेताम् ।

अवीवृधेतां महो ज्यायोऽक्राताम् । इन्द्राग्नी इदं हविरजुषेताम् ।

अवीवृधेतां महो ज्यायोऽक्राताम् । इन्द्र इदं हविरजुषत ।

अवीवृधत महो ज्यायोऽकृत । महेन्द्र इदं हविरजुषत । 22 (10)

T.B.3.5.10.4

अ॒वी॒वृ॒ध॒त॒ महो॒ ज्या॒योऽ॒कृत॒ । दे॒वा आ॒ज्य॒पा आ॒ज्य॒म॒जु॒ष॒न्त॒ ।
 अ॒वी॒वृ॒ध॒न्त॒ महो॒ ज्या॒योऽ॒कृत॒ । अ॒ग्नि॒र्हो॒त्रे॒णे॒द॒ ह॒वि॒र॒जु॒ष॒त॒ ।
 अ॒वी॒वृ॒ध॒त॒ महो॒ ज्या॒योऽ॒कृत॒ । अ॒स्या॒मृ॒ध॒-द्धो॒त्रा॒यां दे॒वंग॒मा॒याम्॑ ।
 आ॒शा॒स्तेऽ॒यं य॑ज॒मा॒नोऽ॒सौ ॥ आ॒यु॒रा॒शा॒स्ते । सु॒प्र॒जा॒स्त्व॒-मा॒शा॒स्ते ।
 स॒जा॒त॒व॒न॒स्या॒-मा॒शा॒स्ते ॥ 23 (10)

T.B.3.5.10.5

उ॒त्त॒रां दे॒व॒य॒ज्या॒-मा॒शा॒स्ते । भू॒यो ह॒वि॒ष्क॒रण॒-मा॒शा॒स्ते ।
 दि॒व्यं धा॒मा॒शा॒स्ते । वि॒श्वं प्रि॒य॒मा॒शा॒स्ते । य॒द॒ने॒न ह॒वि॒षा ऽ॒शा॒स्ते ।
 तद॒श्या॒त्-तदृ॒द्ध्य॒ात् । तद॒स्मै दे॒वा रा॒स॒न्ता॒म् ।
 तद॒ग्नि॒र्-दे॒वो दे॒वे॒भ्यो व॒न॒ते । व॒य॒म॒ग्ने॒र्मा॒नु॒षाः ।
 इ॒ष्टं च॒ वी॒तं च॒ ( ) । उ॒भे च॒ नो द्या॒वापृ॒थि॒वी अ॒ह॒स॒स्पा॒ता॒म् ।
 इ॒ह ग॒ति॒र्-वा॒म॒स्ये॒दं च॒ । न॒मो दे॒वे॒भ्यः ॥ 24 (13)

(अ॒भ॒यं॒कृ॒ता॒व॒कृ॒ - ता॒ग्नि॒रि॒द॒ ह॒वि॒र॒जु॒ष॒त॒ - म॒हे॒न्द्र इ॒द॒ ह॒वि॒र॒जु॒ष॒त॒ - स॒जा॒त॒व॒न॒स्या॒मा॒शा॒स्ते॒ - वी॒तं च॒ त्री॒णि च॒) (A10)

3.5.11 अनुवाकं 11 – शंयुवाकः

T.B.3.5.11.1

तच्छं॑ यो॒रा वृ॒णीम॑हे । गा॒तुं य॒ज्ञाय॑ । गा॒तुं य॒ज्ञप॑तये ।

दैवी॑ स्व॒स्तिर॑स्तु नः । स्व॒स्तिर् मानु॑षेभ्यः ।

ऊ॒र्ध्वं जि॑गातु भेष॒जम् ।

शं नो॑ अस्तु द्वि॒पदे॑ ॥ शं चतु॑ष्पदे ॥ 25 (8) (तच्छं॑ यो॒रष्टौ) (A11)

3.5.12 अनुवाकं 12 – पत्नीसंयाजानां याज्यानुवाक्याः

T.B.3.5.12.1

“आ॒ प्या॒यस्व॑{1}” “सं ते॑ {2}” ॥

“इ॒ह त्व॑ष्टारम॒ग्रियं॑{3}” “तन्न॑स्तु॒रीपम्॑ {4}” ॥

दे॒वानां॑ पत्नी॒रुश॑तीर॒वन्तु॑ नः । प्रा॒वन्तु॑ नस्तु॒जये॑ वा॒जसा॑तये ।

याः पा॒र्थिवा॑सो या अ॒पाम॑पि व्र॒ते ।

ता नो॑ दे॒वीः सु॒हवाः॑ शर्म॑ यच्छत ॥ उ॒त ग्ना॑ वियन्तु दे॒वप॑त्नीः ।

इन्द्रा॑ण्यग्नाय्यश्चिनी राट् । आ रो॒दसी॑ वरु॒णानी॑ शृ॒णोतु॑ ।

वियन्तु॑ दे॒वीर्य॑ ऋ॒तुर्ज॑नीनाम् ( ) ॥ 26 (10)

T.B.3.5.12.2

अ॒ग्निर्॑ हो॒ता गृ॒हप॑तिः स॒ राजा॑ । वि॒श्वा वे॒द ज॒निमा॑ जा॒तवे॑दाः ।
 दे॒वाना॑मु॒त यो म॑र्त्यानाम् । यजि॑ष्ठः स प्र॒यज॑तामृ॒तावा॑ ॥
 व॒यमु॑ त्वा गृ॒हप॑ते ज॒नाना॑म् । अ॒ग्ने अ॒कर्म॑ स॒मिधा॑ बृ॒हन्त॑म् ।
 अ॒स्थूरि॑णो गार्॒हप॑त्यानि सन्तु ।
 ति॒ग्मेन॑ न॒स्तेज॑सा स॒ञ्शिश॑धि ॥ 27 (8)

(जनी॑ना – +म॒ष्टौ च॑) (A12)

3.5.13 अनुवाकं 13 – पत्नीसंयाजे सोमाह्वानम्

T.B.3.5.13.1

उ॒पहू॑तꣳ रथ॒न्तरꣳ स॒ह पृ॑थि॒व्या ।
 उ॒प मा रथ॒न्तरꣳ स॒ह पृ॑थि॒व्या ह्व॑यताम् ।
 उ॒पहू॑तं वा॒मदे॒व्यꣳ स॒हान्तरि॑क्षेण ।
 उ॒प मा वा॒मदे॒व्यꣳ स॒हान्तरि॑क्षेण ह्व॑यताम् । उ॒पहू॑तं बृ॒हत्स॒ह दि॒वा ।
 उ॒प मा बृ॒हत्स॒ह दि॒वा ह्व॑यताम् । उ॒पहू॑ताः स॒प्त हो॒त्राः ॥
 उ॒प मा स॒प्त हो॒त्रा ह्व॑यन्ताम् । उ॒पहू॑ता धे॒नुः स॒हर्ष॑भा ।
 उ॒प मा धे॒नुः स॒हर्ष॑भा ह्व॑यताम् । 28 (10)

T.B.3.5.13.2

उप॑हूतो भ॒क्षः सखा॑ । उप॑ मा भ॒क्षः सखा॑ ह्य॒यताम् । उप॑हूताँ(४) हो ।
 इडोप॑हूता । उप॑हूतेडा । उपो॑ अ॒स्माँ इडा॑ ह्य॒यताम् ।
 इडोप॑हूता । उप॑हूतेडा । मा॒नवी घृ॒तप॑दी मै॒त्रावरु॑णी ।
 ब्र॒ह्म दे॒वकृ॑तमुप॑हूतम् । 29 (10)

T.B.3.5.13.3

दै॒व्या अ॒ध्व॒र्यव॑ उप॑हूताः । उप॑हूता म॒नुष्याः॑ । य इ॒मं य॑ज्ञमवा॒न् ।
 ये य॒ज्ञप॑त्नीँ व॒र्धन् । उप॑हूते द्यावापृ॒थिवी । पू॒र्वजे॑ ऋ॒ताव॑री ।
 दे॒वी दे॒वपु॑त्रे । उप॑हूतेयं य॑ज॒माना॑ । इ॒न्द्रा॒णीवा॑वि॒धवा॑ ।
 अ॒दि॒तिरि॑व सु॒पुत्रा॑ ( ) । उ॒त्तर॑स्यां दे॒वय॑ज्याया-मुप॑हूता ।
 भू॒यसि॑ ह॒विष्क॑रण उप॑हूता । दि॒व्ये धा॒मन्नु॑पहूता ।
 इ॒दं मे॑ दे॒वा ह॒विर्-जु॑षन्ता॒मिति॑
 तस्मि॑न्-नुप॑हूता । वि॒श्वम॑स्याः प्रि॒यमु॑पहूतम् ।
 वि॒श्वस्य॑ प्रि॒यस्यो॑पहू॒तस्यो॑पहूता ॥ 30 (16)

(स॒हर्ष॑भा ह्य॒यता॑ – मु॒पहू॑तँ – सु॒पुत्रा॑ षट्च) (A13)

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 13 Anuvaakams :-

(स॒त्यं – प्र॒वो – ऽग्ने॑ म॒हा – न॒ग्निर्. हो॒ता – स॒मिधो॑ – ऽग्निर्
वृ॒त्राण्य॑ – ग्निर् मू॒दर्धो॑ – प॒हूतं॑ – दे॒वं ब॒र्हि – रि॒दं द्या॑वापृथि॒वी
– तच्छ॑म्यो – रा प्या॑यस्वो – प॒हूतं॑ त्रयो॒दश)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(स॒त्यं – व॒य॑ स्या॒म – वृ॒ष्टि॑द्या॒वा त्रि॒ंशत्)

First and Last Word 3rd Ashtakam 5th Prapaatakam :-

(स॒त्य–मु॒पहू॑ता)

॥ हरिः॑ ओम् ॥

॥ कृष्ण॑ यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे तृतीयाष्टके

पञ्चम प्रपाठकः समाप्तः ॥

=====

Appendix (of expansions)

T.B.3.5.12.1 – "आ॒ प्या॒यस्व॑ {१}" "सं॑ ते॒ {२}"

आ॒ प्या॒यस्व॑ समे॒तु ते॑ वि॒श्वतः॑ सोम॒ वृष्णि॑यं ।

भवा॒ वाज॑स्य सङ्ग॒थे ॥ {१}

सं॑ ते॒ पया॑ꣳ सि॒ समु॑ यन्तु॒ वाजाः॑ सं॑ वृष्णि॒या-न्य॑भिमातिषाहः ।

आ॒प्याय॑मानो अ॒मृता॑य सोम॒ दिवि॑ श्रवा॒ꣳस्यु॑त्त॒मानि॑ धिष्व ॥ {२}

(Both {१} and {२} appearing in TS 4.2.7.4)

T.B.3.5.12.1 – "इ॒ह त्व॑ष्टारमग्रि॒यं {३}" "तन्न॑स्तुरीप॒म् {४}"

इ॒ह त्व॑ष्टारमग्रि॒यं वि॒श्वरूप॑मुप॒ ह्वये॑ । अ॒स्माक॑मस्तु॒ केवलः॑ ॥ {३}

तन्न॑स्तुरीप॒मध॑ पोषयि॒न्तु दे॒व त्व॑ष्ट॒र्वि र॒राणः॑ स्यस्व ।

यतो॑ वी॒रः क॑र्म॒ण्यः सु॒दक्षो॑ यु॒क्तग्रा॑वा जायते दे॒वका॑मः ॥ {४}

(Both {३} and {४} appearing in TS 3.1.11.1)

**Details of Dasini & Vaakyams for
Ashtakam 3, Prapaatakam 5 (TB 3.5)**

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	1	10
Anuvakam 2	3	37
Anuvakam 3	2	26
Anuvakam 4	1	9
Anuvakam 5	1	15
Anuvakam 6	1	16
Anuvakam 7	6	66
Anuvakam 8	3	34
Anuvakam 9	1	15
Anuvakam 10	5	53
Anuvakam 11	1	8
Anuvakam 12	2	18
Anuvakam 13	3	36
Total →	30	343

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

3.6 तृतीयाष्टके षष्ठः प्रपाठकः – पशुहौत्रम्

3.6.1 अनुवाकं 1 – यूपसंस्काराः

T.B.3.6.1.1

अ॒ञ्जन्ति॑ त्वा॒म॒ध्व॒रे दे॒व॒यन्तः॑ । वन॑स्प॒ते म॒धु॒ना दै॒व्येन॑ ।
यदू॒र्ध्व॑स्ति॒ष्ठाद्-द्र॒वि॒णेह॑ ध॒त्तात् । यद्वा॒ क्ष॒यो मा॒तुर॑स्या॒ उप॒स्थे ॥
उच्छ्र॑यस्व वनस्पते । वर्ष्म॑न् पृथि॒व्या अधि॑ । सु॒मि॒ती मी॒य॒मानः॑ ।
वर्चो॑धा य॒ज्ञ॒वा॒ह॒से ॥ स॒मि॒द्धस्य॑ श्रय॒माणः॑ पु॒रस्ता॑त् ।
ब्र॒ह्म व॒न्वा॒नो अ॒जर॑ सु॒वीर॑म् । 1 (10)

T.B.3.6.1.2

आ॒रे अ॒स्मद॑म॒तिं बा॒ध॒मा॒नः । उच्छ्र॑यस्व म॒ह॒ते सौ॒भ॒गाय॑ ॥
ऊ॒र्ध्व ऊ॒षुण॑ ऊ॒तये॑ । ति॒ष्ठा दे॒वो न॑ स॒वि॒ता ।
ऊ॒र्ध्वो वा॒ज॒स्य स॒नि॒ता यद॑ज्जि॒भिः । वा॒घ॒दि॒भर्-वि॒ह्व॒याम॑हे ॥
ऊ॒र्ध्वो नः॑ पा॒ह्य॒ह॒सो नि॑ के॒तु॒ना । वि॒श्व॒ सम॑न्नि॒णं द॑ह ।
कृ॒धी न॑ ऊ॒र्ध्वाञ्च॑ रथा॒य जी॒व॒से । वि॒दा दे॒वेषु॑ नो॒ दु॒वः ॥ 2 (10)

T.B.3.6.1.3

जा॒तो जा॒यते सु॒दिन॒त्वे अ॒ह्नाम् । स॒मर्य॑ आ वि॒दथे॑ व॒र्द्ध॑मानः ।
 पु॒नन्ति॑ धी॒रा अ॒पसो॑ मनी॒षा । दे॒वया॑ वि॒प्र उ॒दिय॑र्ति वाच॒म् ॥
 यु॒वा सु॒वासाः॑ परि॒वीत॑ आगा॒त् । स उ॒ श्रेया॑न् भवति जा॒यमानः॑ ।
 तं धी॒रासः॑ क॒वय॑ उ॒न्नय॑न्ति । स्वा॒धियो॑ मन॒सा दे॒वय॑न्तः ॥
 पृ॒थुपा॒जा अ॒मर्त्यः॑ । घृ॒तनि॑र्णि॒ख्-स्वा॒हुतः॑ ( ) । 3 (10)

T.B.3.6.1.4

अ॒ग्निर्-य॒ज्ञस्य॑ ह॒व्यवा॑ट् ॥ त॒ऽस॒बाधो॑ य॒तस्रु॑चः ।
 इ॒त्था धि॒या य॒ज्ञव॑न्तः । आ॒चक्रु॑र॒ग्नि-मू॒तये॑ ॥
 त्वं व॑रुण उ॒त मि॒त्रो अ॒ग्ने । त्वां व॑र्द्धन्ति म॒तिभि॑र्-व॒सिष्ठाः॑ ।
 त्वे व॑सु सु॒षण॑नानि सन्तु ।
 यू॒यं पा॑त स्व॒स्तिभिः॑ सदा॑ नः ॥ 4 (8)
 (सु॒वी॒रं - दु॒वः - स्वा॒हुतो॑ - +ऽष्टौ च॑) (A1)

3.6.2 अनुवाकं 2 – प्रयाजविषया मैत्रावरुणप्रैषाः

T.B.3.6.2.1

होता यक्षदग्नि॑ सु॒मि॒धा सु॒षमि॒धा समि॒द्धं नाभा॑ पृथि॒व्याः संग॑थे
वाम॑स्य ।

व॒र्ष्मन्दि॒व इ॒डस्प॒दे वे॒त्वाज्य॑स्य हो॒तर्य॑ज ॥

होता यक्ष॑त्-त॒नून॑पा॒त-मदि॑तेर्-ग॒र्भं भु॑वनस्य गो॒पाम् ।

म॒द॒ध्वाऽद्य॑ दे॒वो दे॒वेभ्यो॑ दे॒वयाना॑न्प॒थो अ॒नक्तु॑ वे॒त्वाज्य॑स्य हो॒तर्य॑ज ॥

होता यक्ष॑न्-न॒राश॑स्सं नृ॒शस्त्रं॑ नृ॒ः प्र॑णे॒त्रम् ।

गोभि॑र्-व॒पावा॒न्थ-स्या॑द्-वी॒रैः श॑क्ती॒वान्-रथैः॑ प्रथ॒मया॒वा

हि॒रण्यैश्च॑न्द्री वे॒त्वाज्य॑स्य हो॒तर्य॑ज ॥

होता यक्ष॑दग्निमि॒ड ई॒डितो॑ दे॒वो दे॒वा॑ आव॑क्षद्-दू॒तो

ह॒व्यवा॑डमूरः ।

उ॒पे॒मं य॑ज्ञमु॒पे॒मां दे॒वो दे॒वहू॑तिमवतु वे॒त्वाज्य॑स्य हो॒तर्य॑ज ॥

होता यक्ष॑द्-ब॒र्हिः सु॒ष्ट्री॒मोर्ण॑म्रदा अ॒स्मिन् य॒ज्ञे वि॒ च प्र॒ च

प्रथ॑ता॒ स्वा॒स॒स्थं दे॒वेभ्यः॑ ।

ए॒मे॒न॒द॒द्य॒ व॒स॒वो॒ रु॒द्रा॒ आ॒दि॒त्याः॒ स॒द॒न्तु॒ प्रि॒य॒मि॒न्द्र॒स्यास्तु॒ वे॒त्वा॒ज्य॒स्य॒
हो॒त॒र्य॒ज॒ ॥ 5 (10)

T.B.3.6.2.2

हो॒ता॒ य॒क्ष॒द्-दु॒र ऋ॒ष्वाः॒ क॒व॒ष्योऽ॒को॒ष॒धा॒वनी॒-रु॒दा॒ता॒भिर्-जि॒ह॒तां
ँ॒वि॒ प॒क्षो॒भिः॒ श्रय॑न्ताम् ।

सु॒प्रा॒य॒णा॒ अ॒स्मिन्॒ य॒ज्ञे॒ वि॒श्रय॑न्ता-मृ॒ता॒वृ॒धो
वि॒य॒न्त्वा॒ज्य॒स्य॒ हो॒त॒र्य॒ज॒ ॥

हो॒ता॒ य॒क्ष॒दु॒षा॒सा॒न॒क्ता॒ बृ॒हती॒ सु॒पे॒श॒सा॒ नृ॒ः प॒ति॒भ्यो॒ यो॒निं॑ कृ॒ण्वाने॒ ।
स॒ऽस्म॑य॒माने॒ इ॒न्द्रे॒ण दे॒वैरे॑दं ब॒र्हिः॒ सी॒द॒तांँ॒वी॒ता॒मा॒ज्य॒स्य॒
हो॒त॒र्य॒ज॒ ॥

हो॒ता॒ य॒क्ष॒द्-दै॒व्या॒ हो॒ता॒रा॒ म॒न्द्रा॒ पो॒ता॒रा॒ क॒वी॒ प्र॒चे॒त॒सा॒ ।

स्वि॒ष्ट॒म॒द्या॒न्यः॒ क॒र॒दि॒षा॒ स्व॒भि॒गूर्त॑म॒न्य॒ ऊ॒र्जा॒ स॒त॒व॒से॒मंँ॒य॒ज्ञं॒ दि॒वि
दे॒वेषु॑ ध॒त्तांँ॒वी॒ता॒मा॒ज्य॒स्य॒ हो॒त॒र्य॒ज॒ ॥

हो॒ता॒ य॒क्ष॒त्-ति॒स्रो॒ दे॒वी॒र॒प॒सा॒म॒प॒स्त॒मा॒ अ॒च्छि॑द्र-म॒द्ये॑द॒मप॑-स्त॒न्व॒ताम्॒ ।
दे॒वे॒भ्यो॒ दे॒वीर्-दे॒व॒म॒पो॒ वि॒य॒न्त्वा॒ज्य॒स्य॒ हो॒त॒र्य॒ज॒ ॥

हो॒ता यक्ष॑त्-त्वष्टा॑र-मचि॑ष्टुमपाक॑ꣳ रे॒तो॒धां वि॑श्रव॒सं य॑शो॒धाम् ।

पु॒रु॒रूप॑म॒काम॑कर्.शन॑ꣳ सु॒पोषः॑ पो॒षैः स्या॑त् सु॒वीरो॑ वी॒रैर्-
वे॒त्वाज्य॑स्य हो॒तर्य॑ज ( ) ॥

हो॒ता यक्ष॑द्-वन॒स्पति॑-मु॒पाव॑स्रक्ष॒ब्धियो॑ जो॒ष्टार॑ꣳ श॒शम॑न्नरः ।
स्वदा॑त् स्वधि॑तिर्. ऋ॒तु॒थाऽद्य॑ दे॒वो दे॒वेभ्यो॑ ह॒व्याऽवा॑ङ्-वे॒त्वाज्य॑स्य
हो॒तर्य॑ज ॥

हो॒ता यक्ष॑द॒ग्निꣳ स्वा॑हाऽज्य॑स्य स्वा॒हा मे॑द॒सः स्वा॑हा स्तो॒काना॑ꣳ
स्वा॒हा स्वा॑हा कृ॒तीना॑ꣳ स्वा॒हा ह॒व्यसू॑क्तीनाम् ।
स्वा॒हा दे॒वाꣳ आ॑ज्य॒पान्थ् स्वा॑हाऽग्नि॑ꣳ हो॒त्राज्जु॑षा॒णा अ॒ग्न
आ॑ज्य॒स्य वि॑यन्तु हो॒तर्य॑ज ॥ 6 (14)

(प्रि॒यमिन्द्र॑स्यास्तु वे॒त्वाज्य॑स्य हो॒तर्य॑ज -

सु॒वीरो॑ वी॒रैर् वे॒त्वाज्य॑स्य हो॒तर्य॑ज च॒त्वारि॑ च) (A2)

Special Korvai

(अ॒ग्निं त॒नून॑पा॒तं न॒रा॒श॒ꣳस॒म॒ग्नि॒मि॒ड ई॒डि॒तो ब॒र्हि॒र्दु॒र उ॒षा॒सा॒न॒क्ता
दै॒व्या ति॒स्र॒स्त्व॒ष्टा॒रं व॑न॒स्पति॑म॒ग्निम्)

(प॒ञ्च वे॒त्वे॒को वि॒यन्तु॑ द्वि॒र्वी॒तामे॒को वि॒यन्तु॑ द्वि॒र्वे॒त्वे॒को वि॒यन्तु॑
हो॒त॒र्य॒ज)

3.6.3 अनुवाकं 3 – आप्रिय प्रयाजानां याज्याः

T.B.3.6.3.1

स॒मि॒द्धो अ॒द्य म॒नुषो॑ दु॒रो॒णे । दे॒वो दे॒वान् य॒जसि॑ जा॒तवे॑दः ।
आ च॒ वह॑ मि॒त्रम॒ह-श्चि॒कित्वा॑न् । त्वं दू॒तः क॒वि॒र॒सि प्र॑च॒ताः ॥
त॒नून॑पा॒त्पथ॑ ऋ॒तस्य॑ या॒नान् । म॒द्ध्वा स॒म॒ज्जन्थ् स्व॑द॒या सु॒जिह्व॑ ।
म॒न्मा॒नि धी॒भि॒रु॒त य॒ज्ञमृ॑न्ध॒न् । दे॒व॒त्रा च॑ कृ॒णु॒ह्य॒ध्व॒रं नः॑ ॥
न॒रा॒श॒ꣳस॒स्य म॒हि॒मा॒नमे॒षाम् । उ॒प॒स्तो॒षाम॑ य॒ज॒तस्य॑ य॒ज्ञैः । 7 (10)

T.B.3.6.3.2

ते सु॒क्र॒तवः॑ शु॒चयो॑ धि॒यं॒धाः । स्व॑दन्तु दे॒वा उ॒भया॑नि ह॒व्या ॥
आ॒जु॒ह्वान॑ ई॒ड्यो॑ व॒न्द्यश्च॑ । आ॒या॒ह्य॒ग्ने व॑सु॒भिः स॒जोषाः॑ ।
त्वं दे॒वाना॑म॒सि य॒ह्व हो॒ता । स ए॒नान् य॒क्षी॒षितो॑ य॒जीया॑न् ॥

प्राचीनं बर्हिः प्रदिशा पृथिव्याः । वस्तोरस्या वृज्यते अग्रे अहाम् ।
व्यु प्रथते वितरं वरीयः । देवेभ्यो अदितये स्योनम् ॥ 8 (10)

T.B.3.6.3.3

व्यचस्वतीरुर्विया विश्रयन्ताम् । पतिभ्यो नजनयः शुम्भमानाः ।
देवीर्द्वारो बृहतीर्-विश्वमिन्वाः । देवेभ्यो भवथ सुप्रायणाः ॥
आ सुष्वयन्ती यजते उपाके । उषासानक्ता सदतां नि योनौ ।
दिव्ये योषणे बृहती सुरुक्मे । अधि श्रियं शुक्रपिशं दधाने ॥
दैव्या होतारा प्रथमा सुवाचा ॥
मिमाना यज्ञं मनुषो यजद्ध्यै । 9 (10)

T.B.3.6.3.4

प्रचोदयन्ता विदथेषु कारू । प्राचीनं ज्योतिः प्रदिशा दिशन्ता ॥
आनो यज्ञं भारती तूयमेतु । इडा मनुष्वदिह चेतयन्ती ।
तिस्रो देवीर्-बर्हिरेदं स्योनम् । सरस्वती स्वपसः सदन्तु ॥
य इमे द्यावापृथिवी जनित्री । रूपैरपि शद्-भुवनानि विश्वा ।
तमद्य होतरिषितो यजीयान् ।
देवं त्वष्टारमिह यक्षि विद्वान् ( ) ॥ 10 (10)

T.B.3.6.3.5

उपावसृजत्-॑त्मन्या॑ सम॒ञ्जन् । दे॒वानां॑ पा॒थ ऋ॒तु॒था ह॒वी॒षि ।
 वन॒स्पतिः॑ श॒मिता॑ दे॒वो अ॒ग्निः । स्वद॑न्तु ह॒व्यं म॒धुना॑ घृ॒तेन॑ ॥
 सद्यो॑ जा॒तो व्य॑मिमीत य॒ज्ञम् । अ॒ग्निर्-दे॒वानां॑-म॒भवत्-पु॒रोगाः॑ ।
 अ॒स्य हो॒तुः प्र॒दिश्य॑तस्य वा॒चि ।
 स्वाहा॑कृतं ह॒विरद॑न्तु दे॒वाः ॥ 11 (8)

(य॒ज्ञैः - स्यो॒नं - यँज॑द्ध्यै - वि॒द्वान् - +ष्टौ च॑) (A3)

3.6.4 अनुवाकं 4 – पर्यग्निकरणीया ऋचः

T.B.3.6.4.1

अ॒ग्निर्. हो॒ता नो॑ अ॒ध्वरे॑ । वा॒जी सन्-प॑रिणीयते ।
 दे॒वो दे॒वेषु॑ य॒ज्ञियः॑ ॥ परि॑ त्रि॒विष्ट्य॑ध्व॒रम् । या॒त्यग्नी॑ र॒थीरि॑व ।
 आ दे॒वेषु॑ प्र॒यो द॑धत् ॥ परि॑ वा॒जप॑तिः क॒विः ।
 अ॒ग्निर्. ह॒व्या न्य॑क्रमीत् ।
 द॒धद्-र॑त्नानि दा॒शुषे॑ ॥ 12 (9) (अ॒ग्निर् हो॒ता नो॑ न॒व) (A4)

3.6.5 अनुवाकं 5 – मैत्रावरुणप्रैषः

T.B.3.6.5.1

अ॒जै॒द॒ग्निः॑ । अ॒स॒न॒द्वा॒जं॑ नि । दे॒वो दे॒वेभ्यो॑ ह॒व्याऽवा॑ट् ।
प्रा॒ज्जोभि॑र् हि॒न्वा॒नः । धे॒नाभिः॑ क॒ल्प॒मानः॑ । य॒ज्ञ॒स्यायुः॑ प्र॒ति॒रन् ।
उ॒प प्रे॑ष्य होतः । ह॒व्या दे॒वेभ्यः॑ ॥ 13 (8) (अ॒जै॒द॒ष्टौ) (A5)

3.6.6 अनुवाकं 6 – होतुरध्रिगुप्रैषः

T.B.3.6.6.1

दै॒व्याः श॒मि॒तार॑ उ॒त म॒नुष्या॑ आ॒र॒भ॒द्ध्वम् । उ॒प न॑यत॒ मे॒द्ध्या दुरः॑ ।
आ॒शा॒साना॑ मे॒ध॒प॒तिभ्यां॑ मे॒धम् । प्रा॒स्मा अ॒ग्निं भ॑रत ।
स्तृ॒णीत॑ ब॒र्हिः । अ॒न्वे॒नं मा॒ता म॑न्यताम् । अ॒नु पि॒ता ।
अ॒नु भ्रा॒ता स॒ग॒र्भ्यः॑ । अ॒नु स॒खा स॒यूथ्यः॑ ॥
उ॒दी॒चीना॑ अ॒स्य प॒दो नि॑धत्तात् । 14 (10)

T.B.3.6.6.2

सू॒र्यं च॑क्षु॒र्गम॑यतात् । वा॒तं प्रा॒णम॑न्वव॒सृज॑तात् । दि॒शः श्रो॑त्रम् ।
अ॒न्त॒रि॒क्षम॑सुम् । पृ॒थि॒वी अ॒शरी॑रम् । ए॒क॒धाऽस्य॑ त्वच॒माच्छ्र॑यतात् ।
पु॒रा नाभ्या॑ अ॒पि॒श॒सो व॒पामु॑त्खि॒दता॑त् । अ॒न्त॒रे॒वोष्मा॑णं वा॒रय॑तात् ।
श्ये॒नम॑स्य॒ वक्षः॑ कृ॒णु॑तात् । प्र॒श॒सा बा॒हू । 15 (10)

T.B.3.6.6.3

श॒ला दो॒षणी॑ । क॒श्यपे॒वाँसा॑ । अ॒च्छि॒द्रे श्रो॒णी॑ ।
 क॒व॒षोरू॒ स्रेक॑पर्णाऽष्ठी॒वन्ता॑ । षड्वि॑ंशतिरस्य वड्क्रयः ।
 ता अनु॒ष्ट्योच्च्या॑वयतात् । गात्रं॑ गात्रमस्यानूनं कृणुतात् ।
 ऊ॒व॒द्ध्य॒गोहं॑ पार्थि॒वं ख॒नता॑त् । अ॒स्ना र॒क्षः स॒ँसृ॑जतात् ।
 व॒नि॒ष्ठुम॑स्य मा रा॒विष्ट॑ । 16 (10)

T.B.3.6.6.4

उ॒रूकं॑ म॒न्यमा॑नाः ॥ ने॒द्वस्तो॑के त॒नये॑ । र॒विता॑ र॒वच्छ॑मितारः ।
 अ॒दि॒ध्र॒गो श॒मी॒ध्वम् । सु॒श॒मि श॒मी॒ध्वम् । श॒मी॒ध्व-म॒दि॒ध्र॒गो ॥
 अ॒दि॒ध्र॒गुश्चा॑पापश्च । उ॒भौ दे॒वानाँ॑ श॒मिता॑रौ ।
 ता॒वि॒मं प॒शुँ श्र॑पयतां प्र॒वि॒द्वाँसौ॑ ।
 यथा॑ यथाऽस्य॑ श्रपणं॑ त॒थात॑था ( ) ॥ 17 (10)

[ध॒त्ताद् – बा॒हू – मा रा॒विष्ट॑ – त॒थात॑था ( )] (A6)

3.6.7 अनुवाकं 7 – स्तोकविषयं मैत्रावरुणानुवचनम्

T.B.3.6.7.1

जुष॑स्व स॒प्रथ॑स्तमम् । वचो॑ दे॒वप्स॑रस्तमम् ।
ह॒व्या जु॒ह्वान॑ आ॒सनि॑ ॥ इ॒मं नो॑ य॒ज्ञम॒मृते॑षु धेहि ।
इ॒मा ह॒व्या जा॑तवेदो जुषस्व । स्तो॒काना॑मग्ने मे॒दसो॑ घृ॒तस्य॑ ।
होतः॑ प्रा॒शान॑ प्रथ॒मो नि॒षद्य॑ ॥ घृ॒तव॑न्तः पावक ते ।
स्तो॒काः श्रो॑तन्ति मे॒दसः॑ । स्व॒धर्मं॑ दे॒ववी॑तये । 18 (10)

T.B.3.6.7.2

श्रेष्ठं॑ नो धेहि॒ वार्य॑म् ॥ तुभ्य॑ऽ स्तो॒का घृ॑तश्चुतः ।
अग्ने॑ वि॒प्राय॑ सन्त्य । ऋ॒षिः श्रेष्ठः॑ समि॒द्ध्यसे॑ ।
य॒ज्ञस्य॑ प्रा॒विता॑ भव ॥
तुभ्य॑ऽ श्रो॒तन्त्य॑दि॒ध्रगो॑ शचीवः । स्तो॒कासो॑ अग्ने मे॒दसो॑ घृ॒तस्य॑ ।
क॒वि॒शस्तो॑ बृ॒हता॑ भा॒नुनाऽऽगाः॑ । ह॒व्या जु॒षस्व॑ मे॒धिर॑ ॥
ओ॒जिष्ठं॑ ते म॒द्ध्यतो॑ मे॒द उ॒द्भृत॑म् ( ) । प्र॒ते व॒यं द॑दामहे ।
श्रो॒तन्ति॑ ते व॒सो स्तो॒का अधि॑ त्वचि ।
प्र॒ति ता॒न्दे॒वशो॑ वि॒हि ॥ 19 (13) (दे॒ववी॑तय-उ॒द्भृतं॑ त्रीणि॑ च) (A7)

3.6.8 अनुवाकं 8 – वपा पुरोडाशस्विष्टकृतां पुरोनुवाक्याः प्रैषाश्च

T.B.3.6.8.1

आ वृ॒त्रह॑णा वृ॒त्रह॑भिः शु॒ष्मैः॑ । इन्द्र॑ या॒तं नमो॑भिरग्ने अ॒र्वाक् ।
युव॑ꣳ रा॒धोभि॑रक॒वेभि॑रिन्द्र । अग्ने॑ अ॒स्मे भव॑तमु॒त्तमे॑भिः ॥
होता॑ यक्षदिन्द्रा॒ग्नी । छाग॑स्य व॒पाया मे॑दसः । जु॒षेताꣳ ह॒विः ।
होत॑र्यज ॥ वि ह्य॒ख्यन्-मन॑सा व॒स्य इ॒च्छन् ।
इन्द्रा॑ग्नी ज्ञा॒स उ॒त वा सजा॑तान् । 20 (10)

T.B.3.6.8.2

नान्या यु॒वत्प्र॑मतिरस्ति म॒ह्यम् । स वां धियं॑ वा॒जय॑न्तीम॒तक्ष॑म् ॥
होता॑ यक्षदिन्द्रा॒ग्नी । पुरो॑डाशस्य जु॒षेताꣳ ह॒विः । होत॑र्यज ॥
त्वामी॑डते अजि॒रं दू॒त्याय । ह॒विष्म॑न्तः स॒दमिन्-मा॑नुषासः ।
यस्य॑ दे॒वैरा॑सदो ब॒र्हि॒रग्ने॑ । अ॒हान्य॑स्मै सु॒दिना॑ भवन्तु ॥
होता॑ यक्षद॒ग्निम् ( ) । पुरो॑डाशस्य जु॒षेताꣳ ह॒विः ।
होत॑र्यज ॥ 21 (12)

(सजा॒ता – न॒ग्निं द्वे च॑) (A8)

3.6.9 अनुवाकं 9 – तेषामेव याज्याः

T.B.3.6.9.1

गी॒र्भिर्वि॒प्रः प्र॑म॒तिमि॒च्छमा॑नः । ई॒ रयिं॑ य॒शसं॑ पूर्॒वभा॑जम् ॥
 इन्द्रा॑ग्नी वृ॒त्रह॑णा सु॒वज्रा॑ । प्र॒णो न॑व्येभि॒स्तिर॑तं दे॒ष्णैः ॥
 मा॒च्छेद्वा॑ र॒श्मीरि॑ति ना॒धमा॑नाः । पि॒तृणां॑ श॒क्तीर॑नु य॒च्छमा॑नाः ।
 इन्द्रा॑ग्निभ्यां कं वृ॒षणो॑ म॒दन्ति॑ । ता ह्य॑द्री धि॒षणा॑या उ॒पस्थे॑ ॥
 अ॒ग्निं सु॑दी॒तिं सु॑दृ॒शं गृ॑णन्तः ।
 नम॑स्याम॒स्त्वेड्यं॑ जा॒तवे॑दः ( ) । त्वां दू॒तम॑र॒तिं ह॑व्य॒वाह॑म् ।
 दे॒वा अ॑कृ॒ण्वन्-न॑मृ॒तस्य॑ ना॒भिम् ॥ 22 (12)

(जा॒तवे॑दो द्वे च) (A9)

3.6.10 अनुवाकं 10 – मनोतासूक्तम्

T.B.3.6.10.1

त्वञ् ह्य॑ग्ने प्र॒थमो॑ म॒नोता॑ ॥ अ॒स्या धि॒यो अ॑भवो द॒स्म होता॑ ॥
 त्वञ् सीं॑ वृ॒षन्-न॑कृ॒णोर्-दु॒ष्टरी॑तु ।
 स॒हो वि॒श्वस्मै॑ स॒हसे॑ स॒हद॑ध्यै ॥ अ॒धा होता॑ न्य॒सीदो॑ य॒जीयान्॑ ।
 इ॒डस्प॑द इ॒षय॑न्नीड्यः सन् । तं त्वा॑ नरः प्र॒थमं॑ दे॒वय॑न्तः ।

म॒हो रा॒ये चि॒तय॑न्तो॒ अनु॑ ग॒मन् ॥ वृ॒ते॒व य॑न्तं॒ बहु॑भिर्-व॒स॒व्यैः ॥

त्वे रा॒यिं जा॑गृ॒वा॒सो॒ अनु॑ ग॒मन् । 23 (10)

T.B.3.6.10.2

रु॒श॒न्त॒म॒ग्निं॑ द॒र्श॒तं बृ॑ह॒न्त॒म् । व॒पा॒व॒न्तं वि॑श्व॒हा दी॑दि॒वा॒स॒म् ॥

प॒दं दे॒वस्य॑ न॒म॒सा वि॑य॒न्तः । श्र॒व॒स्य॒वः श्र॒व आ॑प॒न्न॒मृ॒क्त॒म् ।

ना॒मा॒नि चि॑द्-द॒धि॒रे य॒ज्ञि॒या॒नि । भ॒द्रा॒यां ते र॑ण॒य॒न्त॒ स॒न्दृ॒ष्टौ ॥

त्वां वि॑द॒र्ध॒न्ति क्षि॑त॒यः पृ॑थि॒व्या॒म् । त्व॑ रा॒य उ॒भया॑सो॒ जना॑ना॒म् ।

त्वं त्रा॒ता तर॑णे॒ चेत्यो॑ भूः ।

पि॒ता मा॒ता स॒द॒मिन्-मा॑नु॒षा॒णाम् ॥ 24 (10)

T.B.3.6.10.3

स प॒र्ये॑ण्यः स प्रि॒यो वि॒क्ष्व॒ग्निः । हो॒ता म॒न्द्रो नि॑ष॒सा॒दा य॒जी॒यान् ।

तं त्वा व॒यं द॒म आ॑ दी॒दि॒वा॒स॒म् । उ॒प॒जु॒बा॒धो न॑म॒सा स॒दे॒म ॥

तं त्वा व॒य॑ सु॒धियो॑ न॒व्य॒म॒ग्ने । सु॒म्ना॒य॒व ई॒महे॑ दे॒व॒य॒न्तः ।

त्वं वि॑शो॒ अन॑यो॒ दी॒द्या॒नः । दि॒वो अ॒ग्ने बृ॑ह॒ता रो॑च॒ने॒न ॥

वि॒शां क॒विं वि॑श॒पति॑ श॒श्व॒ती॒ना॒म् ।

नि॒तो॒शनं॑ वृ॒षभं॑ च॒र्ष॒णी॒ना॒म् । 25 (10)

T.B.3.6.10.4

प्रे॒ती॒षणि॑मि॒षय॑न्तं पा॒वक॑म् । राज॑न्तम॒ग्निं य॑जत॒ꣳ रयी॑णाम् ॥
 सो अ॒ग्न ई॒जे श॒शमे॑ च॒ मर्तः॑ । यस्त॒ आन॑ट्थ्-स॒मिधा॑ ह॒व्यदा॑तिम् ।
 य आ॒हुतिं॑ परि॒ वेदा॑ नमो॒भिः । विश्वे॑त्स वा॒मा द॑धते॒ त्वोतः॑ ॥
 अ॒स्मा उ॑ ते॒ महि॑ म॒हे वि॑धेम । नमो॑भिर॒ग्ने स॒मिधो॑त ह॒व्यैः ।
 वेदी॑ सू॒नो सह॑सो गी॒र्भिरु॑क्थैः ।
 आ ते॑ भ॒द्राया॑ꣳ सु॒मतौ॑ य॒तेम ॥ 26 (10)

T.B.3.6.10.5

आ यस्त॑तन्थ॒ रोद॑सी॒ वि भा॒सा । श्रवो॑भिश्च॒ श्रव॑स्यस्त॒रुत्रः॑ ।
 बृ॒हद्भिर्-वा॒जैः स्थ॑विरेभि॒रस्मे॑ । रेव॑द्भिर॒ग्ने वि॒तरं॑ वि॒भाहि॑ ॥
 नृ॒वद्व॑सो स॒दमि॑द्धै॒ह्यस्मे॑ । भूरि॑ तो॒काय॑ त॒नया॑य प॒श्वः ।
 पूर्वी॑रिषो॒ बृह॑ती॒रारे॑ अ॒घाः । अ॒स्मे भ॒द्रा सौ॑श्रव॒सानि॑ सन्तु ॥
 पु॒रूण्य॑ग्ने पु॒रुधा॑ त्वा॒या । वसू॑नि राजन्-व॒सुता॑ते अ॒श्याम् ( ) ।
 पु॒रूणि॑ हि त्वे पु॒रुवार॑ सन्ति ।
 अ॒ग्ने वसु॑ वि॒धते॑ राज॒नि त्वे ॥ 27 (12)

(जा॒गृ॒वा॒ꣳसो॒ अनु॒ ग॒मन् – मा॒नु॒षा॒णां – च॒र्ष॒णी॒नां – यँ॑ते –
मा॒श्यां॑ द्वे च) (A10)

3.6.11 अनुवाकं 11 – ह॒विर्व॑नस्पतिस्विष्ट॒कृतां॑ पु॒रोनु॑वाक्याः प्रैषाश्च
T.B.3.6.11.1

आ॒ भ॒रत॑ꣳ शि॒क्षतं॑ वँ॒ज्रबा॑हू ।
अ॒स्माꣳ इ॒न्द्रा॒ग्नी॒ अव॑तꣳ श॒ची॒भिः । इ॒मे नु॑ ते र॒श्मयः॑ सूर्य॑स्य ।
येभिः॑ स॒पित्वं॑ पि॒तरो॑ न॒ आयन् ।॥ हो॒ता य॑क्षदिन्द्रा॒ग्नी ।
छा॒गस्य॑ ह॒विष॑ आ॒त्ताम॑द्य । म॒द्ध्य॒तो मे॒द उ॒द्भू॒तम् । पु॒रा द्वे॒षो॑भ्यः ।
पु॒रा पौ॑रुषेय्या गृ॒भः । घ॒स्ता॒न्नू॒नम् । 28 (10)

T.B.3.6.11.2

घा॒से अ॒ज्रा॒णां यँ॑वसप्रथ॒मानाम् । सु॒म॒त्क्ष॒रा॒णाꣳ श॒तरु॑द्रि॒या॒णाम् ।
अ॒ग्नि॒ष्वा॒त्ता॒नां पी॒वो॑पवस॒नानाम् ।
पा॒र्श्व॒तः श्रो॑णितः शि॒ताम॑त उ॒त्सा॒दतः । अ॒ङ्गा॒द॒ङ्गा॒दव॑त्तानाम् ।
क॒रत॑ ए॒वेन्द्रा॒ग्नी । जु॒षेता॑ꣳ ह॒विः । हो॒तर्य॑ज ॥
दे॒वेभ्यो॑ व॒नस्प॑ते ह॒वीꣳषि॑ ।
हि॒र॒ण्य॒पर्ण॑ प्र॒दि॒वस्ते॑ अर्थ॒म् । 29 (10)

T.B.3.6.11.3

प्र॒दक्षि॒णिद्-र॒श॒नया॑ नि॒यूय॑ । ऋ॒तस्य॑ वक्षि॒ पथि॑भी रजिष्ठैः ॥
 होता॑ यक्ष॒द्-व॒नस्प॑तिम॒भि हि॑ । पि॒ष्टत॑मया रभि॒ष्ठया॑ र॒श॒नया॑ऽऽधि॑त ।
 यत्रै॑न्द्रा॒ग्नियो॑ श्छागस्य ह॒विषः॑ प्रि॒या धा॑मानि ।
 यत्र॑ व॒नस्प॑तैः प्रि॒या पा॑थाँ॒सि ।
 यत्र॑ दे॒वाना॑माज्य॒पानां॑ प्रि॒या धा॑मानि । यत्रा॒ग्नेर्. हो॑तुः प्रि॒या धा॑मानि ।
 तत्रै॑तं प्र॒स्तु-त्ये॑वो-प॒स्तुत्ये॑वोपाव॒स्रक्ष॑त् ।
 रभी॑याँ॒ समि॑व कृ॒त्वी । 30 (10)

T.B.3.6.11.4

कर॑दे॒वं दे॒वो व॒नस्प॑तिः । जु॒षताँ॒ हविः॑ । हो॒तर्य॑ज ॥
 पि॒प्री॒हि दे॒वाँ उ॒शतो॑ यविष्ठ । वि॒द्वां ऋ॒तूँर्. ऋ॒तुप॑ते यजे॒ह ।
 ये दै॒व्या ऋ॒त्विज॑स्तेभि॒रग्ने॑ । त्वँ॒ हो॒तृणा॑म॒स्याय॑जिष्ठः ॥
 होता॑ यक्ष॒दग्नि॑ँ॒ स्वि॒ष्टकृ॑तम् ।
 अया॑ड॒ग्नि-रि॑न्द्रा॒ग्नियो॑ श्छागस्य ह॒विषः॑ प्रि॒या धा॑मानि ।
 अया॑ड्व॒नस्प॑तैः प्रि॒या पा॑थाँ॒सि ( ) ।
 अया॑ड्दे॒वाना॑-माज्य॒पानां॑ प्रि॒या धा॑मानि ।

यक्षदग्नेर्. होतुः प्रिया धामानि । यक्षथ् स्वं महिमानम् ।
 आयजतामेज्या इषः । कृणोतु सो अद्ध्वरा जातवेदाः ।
 जुषतां हविः । होतर्यज ॥ 31 (17)

(नून – मर्थ – कृत्वी – पाथांसि सप्त च) (A11)

3.6.12 अनुवाकं 12 – तेषामेव याज्याः

T.B.3.6.12.1

उपोह यद्विदथं वाजिनो गूः । गीर्भिर्-विप्राः प्रमति-मिच्छमानाः ।
 अर्वन्तो न काष्ठां नक्षमाणाः । इन्द्राग्नी जोहुवतो नरस्ते ॥
 वनस्पते रशनयाऽभिधाय । पिष्टतमया वयुनानि विद्वान् ।
 वह देवत्रा दिधिषो हवींषि । प्र च दातारममृतेषु वोचः ॥
 अग्निं स्विष्टकृतम् ।

अयाङ्ग्नि-रिन्द्राग्नियो इच्छागस्य हविषः प्रिया धामानि । 32 (10)

T.B.3.6.12.2

अयाङ्वनस्पतेः प्रिया पाथांसि ।
 अयाङ्देवाना-माज्यपानां प्रिया धामानि ।

यक्षदग्नेर्. होतुः प्रिया धामानि । यक्षथ् स्वं महिमानम् ।
 आयजतामेज्या इषः । कृणोतु सो अद्ध्वरा जातवेदाः ।
 जुषतां हविः । अग्ने यदद्य विशो अद्ध्वरस्य होतः ।
 पावक शोचे वेष्ट्वं हि यज्वा ।

ऋता यजासि महिना वि यद्-भूः ( ) ।

हव्या वह यविष्ठ या ते अद्य ॥ 33 (11)

(धामानि – भुरेकं च) (A12)

3.6.13 अनुवाकं 13 – अनूयाजप्रैषाः

T.B.3.6.13.1

देवं बर्हिः सुदेवं देवैः स्याथ् सुवीरं वीरैर्वस्तोर्-वृज्येताक्तोः
 प्रभ्रि-येतात्यन्यान्-राया बर्हिष्मतो मदेम वसुवने वसुधेयस्य
 वेतु यज ॥

देवीर्-द्वारः संघाते विड्वीर्यामञ्छिथिरा ध्रुवा देवहूतौ वथ्स
 ईमेनास्तरुण आमिमीयात्-कुमारो वा नवजातो मैना अर्वा
 रेणुककाटः पृणग्वसुवने वसुधेयस्य वियन्तु यज ॥

दे॒वी उ॒षा॒सा न॒क्ताऽद्या॒स्मिन् य॒ज्ञे प्र॒यत्य॑ह्वेतामपि नूनं दै॒वीर्वि॒शः

प्रा॒या॒सि॒ष्टाँ सु॒प्री॒ते सु॒धि॒ते वसु॒वने॑ वसु॒धेय॑स्य वी॒तां यँज॑ ॥

दे॒वी जो॒ष्ट्री वसु॑धिती ययो॒रन्याऽद्या॑ द्वेषाँ॒सि यु॒यव॑दा॒न्या वक्ष॑द्-वसु॒

वा॒र्या॒णि यज॑मानाय वसु॒वने॑ वसु॒धेय॑स्य वी॒तां यँज॑ ॥

दे॒वी ऊ॒र्जाहु॑ती इ॒षमूर्ज॑म॒न्या वक्ष॑त्सग्धिँ॒ सपी॑तिम॒न्या नवे॑न पूर्वं

दय॑मानाः स्याम पु॒रा॒णेन॑ नवं॒ तामूर्ज॑मूर्जाहुती ऊ॒र्जय॑माने अधा॒तां

वसु॒वने॑ वसु॒धेय॑स्य वी॒तां यँज॑ ॥

दे॒वा दै॒व्या हो॑तारा॒ नेष्टा॑रा॒ पो॑तारा॒ ह॒ताघ॑शँ॒सा-वा॒भर॑द्वसू वसु॒वने॑

वसु॒धेय॑स्य वी॒तां यँज॑ ॥

दे॒वीस्ति॒स्रस्ति॒स्रो दे॒वीरि॒डा सर॑स्वती॒ भार॑ती॒ द्वां भार॑त्यादि॒त्यै-

रस्पृ॑क्षत्-सर॒स्वती॒मँ रु॒द्रैर् य॒ज्ञमा॑वी-दि॒हैवे॑डया॒ वसु॑म॒त्या

सध॑मादं॒ मदे॑म वसु॒वने॑ वसु॒धेय॑स्य वि॒यन्तु॑ यज ॥

दे॒वो न॒रा॒श॒ꣳस-स्त्रि॒शीर्॒षा ष॒डक्षः॑ श॒तमि॒देन॑ꣳ शि॒तिपृ॒ष्ठा आ॒दध॑ति
स॒हस्र॑मीं प्र॒वह॑न्ति मि॒त्राव॑रु॒णेद॑स्य हो॒त्रमर्॑ह॒तो बृ॒हस्प॑तिः
स्तो॒त्रम॒श्विना॑ ऽऽध्व॑र्य॒वं व॑सु॒वने॑ वसु॒धेय॑स्य वे॒तु यज॑ ॥

दे॒वो व॒नस्प॑तिर्. व॒र्ष॒प्रा॒वा घृ॒तनि॑र्णिग्-द्या-
म॒ग्रेणा॑स्पृक्ष॒दाऽन्तरि॑क्षं म॒द्ध्ये॑ना॒प्राः पृ॒थि॒वी-मु॑प॒रेणा॑दृ॒हीद्-व॑सु॒वने॑
वसु॒धेय॑स्य वे॒तु यज॑ ॥

दे॒वं ब॒र्हि॒र्वारि॑तीनां नि॒धे धा॑सि प्र॒च्यु॑तीना॒म-प्र॑च्यु॒तं नि॒काम॑ध॒रणं
पु॒रु॒स्पार्.हं॑ य॒शस्व॑दे॒ना ब॒र्हि॒षाऽन्या॑ ब॒र्हि॒ꣳष्यभि॑ष्या॒म व॑सु॒वने॑
वसु॒धेय॑स्य वे॒तु यज॑ ( ) ॥

दे॒वो अ॒ग्निः स्वि॑ष्ट॒कृथ् सु॒द्रवि॑णा म॒न्द्रः क॒विः स॒त्यम॑न्माऽऽय॒जी
हो॒ता हो॑तुर्. हो॒तुरा॑य॒जीया॑न॒ग्ने या॑न्-दे॒वान॑या॒ड्याꣳ अ॒पिप्रे॑र्ये ते हो॒त्रे
अ॒मथ्स॑त ताꣳ स॒सनु॑षीꣳ हो॒त्रां दे॒वं ग॒मां दि॒वि दे॒वेषु॑ य॒ज्ञमे॑रये॒मꣳ
स्वि॑ष्ट॒कृच्चा॑ग्ने होताऽभू॒र्वसु॑वने॒ वसु॒धेय॑स्य न॒मोवा॑के
वी॒हि यज॑ ॥ 34 (11) (य॒ज्ञैकं॑ च) (A13)

3.6.14 अनुवाकं 14 – अनुयाजयाज्याः

T.B.3.6.14.1

दे॒वं ब॒र्हिः॑ । व॒सु॒वने॑ व॒सु॒धेय॑स्य वेतु । दे॒वीर्द्वा॑रः । व॒सु॒वने॑
व॒सु॒धेय॑स्य वियन्तु । दे॒वी उ॒षा॒सा न॑क्ता । व॒सु॒वने॑ व॒सु॒धेय॑स्य वीताम् ।
दे॒वी जो॒ष्ट्री॑ । व॒सु॒वने॑ व॒सु॒धेय॑स्य वीताम् । दे॒वी ऊ॒र्जा॒हुती॑ ।
व॒सु॒वने॑ व॒सु॒धेय॑स्य वीताम् । 35 (10)

T.B.3.6.14.2

दे॒वा दै॒व्या॒ हो॒तारा॑ । व॒सु॒वने॑ व॒सु॒धेय॑स्य वीताम् ।
दे॒वीस्ति॒स्र-स्ति॒स्रो दे॒वीः॑ । व॒सु॒वने॑ व॒सु॒धेय॑स्य वियन्तु ।
दे॒वो न॒रा॒श॒सः॑ । व॒सु॒वने॑ व॒सु॒धेय॑स्य वेतु । दे॒वो व॒न॒स्पतिः॑ ।
व॒सु॒वने॑ व॒सु॒धेय॑स्य वेतु । दे॒वं ब॒र्हि॒र्वारि॑तीनाम् ।
व॒सु॒वने॑ व॒सु॒धेय॑स्य वेतु । 36 (10)

T.B.3.6.14.3

दे॒वो अ॒ग्निः स्वि॑ष्ट॒कृत् । सु॒द्र॒वि॒णा म॒न्द्रः क॒विः॑ ।
स॒त्यम॑न्माऽऽय॒जी हो॒ता॑ । हो॒तुर् हो॒तुरा॑यजीयान् ।
अ॒ग्ने या॒न्दे॒वान॑याट् । या॒ अ॒पि॒प्रेः॑ । ये ते हो॒त्रे अ॒म॒थ्स॑त ।

ता॒ꣳ स॒स॒नु॒षी॒ꣳ हो॒त्रां दे॒वं ग॒माम् ।

दि॒वि दे॒वेषु॑ य॒ज्ञमे॑रये॒मम् । स्वि॒ष्ट॒कृ॒च्चाग्ने॑ होता॒ऽभूः॑ ( ) ।

व॒सु॒वने॑ व॒सु॒धेय॑स्य न॒मोवा॑के वी॒हि ॥ 37 (11)

(वी॒तां – वै॒त्वं – भू॒रेकं॑ च) (A14)

3.6.15 अनुवाकं 15 – सूक्तवाकप्रैषाः

T.B.3.6.15.1

अ॒ग्नि॒म॒द्य हो॒तार॑मवृणी॒तायं॑ य॒ज॒मा॒नः प॒चन् प॒क्तीः प॒चन् पु॒रोडा॑शं
ब॒द्धन्-नि॒न्द्रा॒ग्नि॒भ्यां छा॒गꣳ सू॒प॒स्था अ॒द्य दे॒वो व॒न॒स्पति॑-र॒भव-
दि॒न्द्रा॒ग्नि॒भ्यां छा॒गेना॑घ॒स्तां तं मे॑द॒स्तः प्र॒ति प॒च॒ताऽग्र॑भी॒ष्टाम॑वी॒वृ॒धेतां॑
पु॒रोडा॑शे॒न त्वा॒म॒द्यर्ष॑ आ॒र्षे॒यर्षी॑णां न॒पाद॑वृणी॒तायं॑ य॒ज॒मा॒नो
ब॒हु॒भ्य आ॑ सं॒गते॑भ्य ए॒ष मे॑ दे॒वेषु॑ व॒सु वा॒र्या य॑क्ष्य॒त इति॑ ता या
दे॒वा दे॒व-दा॒ना॒न्यदु॑स्ता॒न्यस्मा॑ आ च॒ शा॒स्वा च॑ ग॒ुरस्वे॑षि॒तश्च॑
हो॒तर॑सि भ॒द्र॒वा॒च्याय॑ प्रे॒षितो॑ मा॒नुषः॑ सू॒क्तवा॑काय॑
सू॒क्ता ब्रू॑हि ॥ 38 (1) (अ॒ग्नि॒म॒द्यैक॑म्) (A15)

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 15 Anuvaakams :-

(अ॒ञ्जन्ति॑ – हो॒ता य॑क्ष॒त् – समि॑द्वो अ॒द्या – ग्नि॑ – रजै॒द् – दै॒व्या
– जु॒षस् – वा वृ॑त्र॒हणा॑ – गी॒र्भि – स्त्व॑ ह्या – भ॒रत॑ – मु॒पोह॑
यद् – दे॒वं ब॒र्हिः सु॑दे॒वं – दे॒वं ब॒र्हि – र॒ग्निम॑द्य पञ्च॒दश॑)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(अ॒ञ्जन् – त्यु॒पाव॑सृ॒जन् – ना॒न्या यु॒वत् – क॒रदे॒व म॒ष्टात्रि॑ंशत्)

First and Last Word 3rd Ashtakam 6th Prapaatakam :-

(अ॒ञ्जन्ति॑ – सू॒क्ता ब्रू॑हि)

॥ हरिः ओम् ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे तृतीयाष्टके षष्ठः प्रपाठकः समाप्तः ॥

=====

**Details of Dasini & Vaakyams for
Ashtakam 3, Prapaatakam 6 (TB 3.6)**

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	4	38
Anuvakam 2	2	24
Anuvakam 3	5	48
Anuvakam 4	1	9
Anuvakam 5	1	8
Anuvakam 6	4	40
Anuvakam 7	2	23
Anuvakam 8	2	22
Anuvakam 9	1	12
Anuvakam 10	5	52
Anuvakam 11	4	47
Anuvakam 12	2	21
Anuvakam 13	1	11
Anuvakam 14	3	31
Anuvakam 15	1	1
Total →	38	387